

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ

KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

10'uncu Toplantı

28 Nisan 2016 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- KONU

A) GÖRÜŞMELER

- 1.- Türkiye Petrolleri A.O. Genel Müdürlüğünün (TPAO) 2013 ve 2014 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri*
- 2.- Türkiye Petrolleri Petrol Dağıtım A.Ş. Genel Müdürlüğünün (TPPD) 2013 ve 2014 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri*

28 Nisan 2016 Perşembe
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 10.45
BAŞKAN: Fatih ŞAHİN (Ankara)
BAŞKAN VEKİLİ: Uğur AYDEMİR (Manisa)
SÖZCÜ: Kasım BOSTAN (Balıkesir)
KÂTİP: Halil ELDEMİR (Bilecik)

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayıştay Başkanlığımızın ve kamu kurumlarımızın değerli temsilcileri; hepiniz hoş geldiniz.

26'ncı Yasama Dönemi Birinci Yasama Yılı'nın 10'uncu Birleşimini açıyorum.

II.- KONU

A) GÖRÜŞMELER

1.- Türkiye Petrolleri A.O. Genel Müdürlüğünün (TPAO) 2013 ve 2014 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

BAŞKAN – Bugün gündemimizde Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı Genel Müdürlüğü ile Türkiye Petrolleri Petrol Dağıtım Anonim Şirketinin 2013 ve 2014 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri yer almaktadır.

Çalışmalarımıza Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı Genel Müdürlüğünün 2013 ve 2014 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleriyle başlıyoruz.

Görüşmelere başlamadan önce, Sayın Genel Müdürümüzden başlamak üzere, toplantımıza katılan kurum yetkilileri ile diğer kuruluş temsilcilerinin kendilerini Komisyonumuza tanıtmalarını rica ediyorum.

(Toplantıya katılan bürokratlar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN – Herkese çok teşekkür ediyorum.

Bir kez daha, hoş geldiniz diyorum.

Şimdi sunumunu yapması için sözü Sayın Genel Müdürümüze veriyorum.

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BESİM ŞİŞMAN – Sayın Başkanım, Komisyonumuzun kıymetli üyesi sayın vekillerimiz, Bakanlığımızın, Hazine'nin, Kalkınma Bakanlığının ve Sayıştay'ın kıymetli temsilcileri; ben de herkese hayırlı günler dileyerek başlamak istiyorum

Sayın Başkanım, müsaadeniz olursa bir sunumumuz var. Arkadaşlarımızın tamamına ve sayın vekillerimize de dağıtıldı. Sunumumuz üzerinden gitmek istiyoruz müsaadeniz olursa.

Sunum planımıza sektörün genel bir görünümüyle başlayacağız. Arkasından, Türkiye Petrollerinin son on yılında neler olduğuna kısaca bir bakıp arkasından 2015 programı ve gerçekleştirmeleri, 2016 programı ve 2023'e dair Türkiye Petrolleri dönüşüm programıyla ilgili bilgilendirme yapacağız.

Sektöre genel anlamda baktığımızda, tarihsel süreçte de aslında petrol fiyatlarının sürekli inişli çıkışlı olduğu hepinizin malumudur. Tabii, burada önemli olan şu: Bizim gibi petrol fiyatlarına endeksli olan şirketler, dünya genelinde, petrol fiyatlarına bağımlı olarak ciddi şekilde ya kâr ederler ya zarar ederler, bu normal bir durum. Bunun önüne geçmek için de bizler yatırımlarımızı mümkün olduğu kadar genişletmeyi, yurt dışında daha çok portföy sahibi olmayı amaçlıyor ve bu yolda gayret gösteriyoruz. Tabii, şunu da göz ardı etmemek lazım: Her ne kadar petrol fiyatları 40 dolarlarda -bugün 46 doların biraz üzerinde seyrediyordu- olsa da bu fiyatlarla da idare edecek sahalar, üretim potansiyeli olan yerler vardır ama çok daha zor, daha yüksek fiyatlarla çalışması gereken bölgeler de var. Tabii, her iş, her proje aynı fiyatla kurtarmıyor doğal olarak. Bizim yapmamız gereken, şirket olarak, ülke olarak fiyatları yakından takip edip ona senkronize, güncel durumumuzu gözden geçirerek o doğrultuda hareket etmektir doğal olarak.

Bunu şunun için özellikle koyduk, bu çok konuşuluyor: "Petrol fiyatları hiç tahmin edilemiyor mu?" diye. Evet, gerçekten de hiç tahmin edilemiyor. Dünyanın en büyük 4 şirketinin tahminlerini buraya koyduk. Düşünün, Ekim 2014'te başlayan süreçte 3 kere tahminlerini yenilediler ve hiçbirinde de doğru tahminde bulunamadılar, bundan sonra da bulunamayacaklar çünkü petrol fiyatlarının -birçok sebebi var, bir sonraki slaytta değineceğiz- spesifik sebepleri var, teknik sebepleri var, siyasi sebepleri var ama sonuçta karar verici olmadığınız sürece böyle bir tahminde bulunmanız mümkün değil. Ancak şunu yapıyorsunuz: Fiyatlar aşağıdaysa yukarı yönlü nasıl hareket edeceğine dair yaklaşımlarda bulunarak birkaç farklı senaryoyla yatırımlarınızı programlıyorsunuz, tersi olduğu zaman da aynı şekilde çalışmaya gayret ediyorsunuz. Bunun ötesinde yapabileceğiniz çok bir şey olmuyor. Geleceğe dönük senaryolar da bu şekilde ama bunların hiçbirini için de gerçekleşecek demek mümkün değil. Bunlar sadece geleceğe dönük bir bakış açısı geliştirmek için elimizde bir datadan ibaret.

İddialar olarak baktığımız zaman, niye petrol fiyatları bu kadar düştü? Gerçekten, Batı ile Rusya arasındaki gerginliği hepimiz yakından takip ediyoruz, bu bir sebep. "Suudi Arabistan'ın ankonvansiyoneli yok etme planı" deniyor. İşte, biliyorsunuz, bu kaya gazı ve kaya petrolü üretimi Amerika'da çok arttı. Bu, fiyatları düşürmek üzere de bir etken oldu diye düşünülüyor. Suudi Arabistan da üretimini kısmayarak ankonvansiyonele yeteri kadar alan bırakmak istemiyor aslında

çünkü bunun gelişmesi doğal olarak Suudi Arabistan ve yüksek üreten ülkelere olumsuz etkiler yapacaktır, bu da sebeplerden biri olarak görülüyor.

Aynı şekilde, Suudi Arabistan-İran gerginliği değerlendirilebilir. Tabii, gene, Amerika Birleşik Devletlerinin -her zaman olduğu gibi aslında- agresif politikası önemli etkenlerden bir tanesi. O da tabii Suudi Arabistan'a fazla alan bırakmamak için uğraşıyor. O da Amerika tarafından baktığınız zaman haklı bir sebep. Gene, aynı şekilde -tırnak içinde- Amerika gözüyle baktığınız zaman, Güney Amerika'daki asi duran ülkeleri hizaya sokma politikası olarak da gündeme getirilebilecek bir şey. Ve yine söylemlerden biri de kendi ekonomisini canlandırmak için fiyatları düşürerek... Çünkü Amerika, evet, 10 milyon varile yakın üretiyor ama bir o kadar da satın alıyor. Dolayısıyla, hani satın alma maliyetlerini düşürerek kendi ekonomisini canlandırmak istiyor, bu da bir sebep.

Tabii, bir de spekülatif bir şey daha var, çok konuşulur aslında; petrole alternatif yatırımların çok gelişmesi, yenilenebilir enerjilere çok ciddi yatırımlar yapılması. Bu, doğal olarak, aslında hidrokarbon kaynaklar üzerindeki etkiyi azaltıcı faktör oluyor. Böyle olunca da bunun önüne geçebilmek için "Acaba fiyatları düşürerek bu tip yatırımların önüne mi geçiliyor?" diye bir söylem de yok değil işin doğrusu.

Ama, teknik olarak baktığımızda, gerçekten dünyada bir arz fazlası var, bu bir gerçek, bugün için de bu geçerli. Amerika Birleşik Devletlerinin ihracatı serbest bırakması, özellikle doğal gaz tarafını çok ciddi tetikleyecek olarak gözüküyor önümüzdeki dönemde. İran'la yapılan anlaşma -ki İran'ın üretimi yukarıya doğru çıkıyor- çok beklenildiği kadar olmayacak olsa bile İran'ın üretimi çok ciddi olarak pazarı etkileyecek gözüküyor. Doların değer kazanması, tabii, sonuçta petrol dolar üzerinden alınıp satıldığı için "değerli dolar" demek daha ucuza petrolün satın alınabilmesi anlamına geliyor. Çin'in ve tabii buna Hindistan'ı da katabiliriz, büyüme hızlarının düşmesi ciddi tüketiciler oldukları için fiyatları aşağı yönlü etkiliyor. Ve yine, çok hızlı büyüyen küresel ekonominin yavaşlaması, bir anlamda frene basması, yavaş büyüme trendine girmesi de önemli etkenlerden bir tanesi.

Ve tabii OPEC. Herkes OPEC'e bakıyor petrol üretimini kısarak fiyatları yukarı çöksün diye. Ama tabii OPEC de şunu düşünüyor: Üretimi kısmak ne demek? Bir yerlere satmayacaksınız ve pazarınız düşecek. OPEC de bunu yapmak istemiyor, pazarını kaybetmek istemiyor. Öyle olunca da kotayı kısmıyorlar. Kısmayınca da tabii bu gene fiyatların aşağıda kalmasına sebebiyet veriyor. Ve yine stokların rekor kırarak seviyede dolu olması da ayrı bir faktör.

Yakıt verimliliği önemli etkenlerden bir tanesi çünkü petrolün üçte 1'ine yakını, belki daha fazlası özellikle akaryakıt olarak kullanılıyor ve yakıt verimliliği de tüketimi ciddi oranda etkiliyor. Fiyatlar üzerinde bu da önemli bir etken.

Peki, fiyatlar düştü, ne oldu? Dünyada gerçekten bu anlamda çok ciddi bir -hani, petrol, doğal gaz sektörü için tabii biz konuşuyoruz- kriz söz konusu. Şirketlerin borçları çok yüksek. Biz şimdi 2012, 2013'lerde şunu söylüyorduk hep: "Artık kolay petrol yok." Bütün dünyadaki söylem buydu. "Petrol fiyatları arttı, bir daha aşağı doğru düşmez." Bir de o zamanın artışı şuydu: Krediyi de çok ucuza buluyorduk ve herkes yatırım yapıyordu çok ucuz kredi olduğu için, şimdi hem petrol pahalı hem para pahalı. Dolayısıyla, bütün şirketler dünya genelinde çok zor durumdadır, borçları çok çok ciddi artıyor ve dolayısıyla her bir şirket ayakta kalabilmek ve hayatiyetini devam ettirebilmek için farklı farklı metotlara başvuruyor. Yani, sadece önümüzdeki dört beş yıl petrol şirketlerinin 550 milyar dolarlık bir ödeme yükümlülüğünün bulunduğu görme bile görme bile bunun için önemli bir gösterge olsa gerek.

Dolayısıyla, bu durumda olan şirketler ne yapıyorlar? Bazı şirketler satışa çıkıyor, doğrudan şirketler satılıyor. Bu çarpıcı bir örnek aslında: BG Group'u Shell 69 milyar dolara aldı. Dört ay daha beklese 50 milyar dolara alabilirdi. Yani, fiyatların nasıl etkilendiğini görmek açısından bu son derece önemli. Dolayısıyla, şirketler satılıyor, şirketler işten adam çıkarıyorlar, çok ciddi adam çıkarmalar var dünya genelinde. Biz geçen ay Houston'da CERAWeek vardı, oraya katılmıştık. Yani, Houston, Teksas kule çiftliğine dönmüş; her taraf mezarlık, inanılmaz bir durum. On binlerce insan işsiz ve onlarda da bir panik havası var işin doğrusu. Shale gas, shale oil yani bu kaya gazı dediğimiz yatırımlar, ankonvansiyonel yatırımlar çok ciddi oranda azalmış ve dolayısıyla onlar da bu anlamda beklenti içinde çünkü dünyada ciddi bir işten çıkarma söz konusu.

Ve bu arada bunu fırsat bularak yeniden yapılanan şirketler var, aslında biz de onlardan biriyiz Türkiye Petrolleri olarak. Biz gerçi daha önce başlamıştık ama bu fiyatlar bizi daha da tetikledi. Daha ekonomik çalışabilmek için, daha şirket gibi çalışabilmek için aslında kendi altyapımız üzerinde biz de bir çalışma içerisindeyiz. Bunu yapan şirketler var, varlıklarını satan şirketler var, projelerini erteleyen şirketler var -ki biz de bunları yapmaya gayret ediyoruz bazı yurt dışı projelerimizde ve yurt içinde- ve birtakım projelerinden vazgeçen şirketler de söz konusu. Çünkü hakikaten sonuçta 100 dolardan 50 doların altına inmesi demek, otomatikman kazançlarının yarıya inmesi anlamına geliyor ve çok ciddi oranda yatırım kısıtlamasında zaten grafikte 2014-2015'te nasıl aşağıya indiği net bir şekilde gözüküyor.

Bu şunu gösteriyor: Bu, aslında dünyadaki petrol arzı, yaklaşık 100 milyon varil. Bu şu demek: Bunun yaklaşık 20 milyon varili her gün Orta Doğu'dan geliyor. Orta Doğu'dan gelen petrolün maliyeti de, işte, diyelim ki 7-8 dolar ile 38 dolar arasında ama ortalaması 27 dolar. Orta Doğu'da üretilen petrolün ortalama maliyeti bu. Sığ denizlere gittiğinizde ortalama maliyet 41 dolar oluyor. Dolayısıyla, bu yukarıya doğru gidiyor. Nerede artıyor? Bakın, shale gazda 65 dolarları buluyor. Bugün, onun için, Amerika'da shale gas üretimi yapılıyorsa devam ediyorlar ama yeni yatırım yapmıyorlar çünkü kurtarmıyor yani ekonomik olarak kurtarmıyor. Dolayısıyla, aslında, bugünkü fiyatlar 40-45 dolar dediğiniz zaman, aslında birçok üretim, özellikle yatırım açısından baktığınız zaman ekonomik değil. Ama biz şunu da söylüyorduk, birçok kişi de

söylüyordu 110 dolarıken: 110 dolar da doğru değildi, o da spekülattı ki bu aslında çok net gösteriyor. Yani, 60 dolarlık bir fiyatın, bilemediniz 70 dolarlık bir fiyatın...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bir varilin maliyeti nedir? Yani, sahalara göre değişir tabii ama ortalama maliyeti...

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BESİM ŞİŞMAN – Bu o Sayın Vekilim. Yani Orta Doğu’da 1 varil maliyetine satışa çıktığı noktada baktığınız zaman 7-8 dolarlardan 38 dolara kadar değişebiliyor.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Satış fiyatını sormuyorum. Kuyudan çıkan...

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BESİM ŞİŞMAN – Bu başa baş fiyatı zaten. Kuyudan çıkanı şöyle söyleyeyim: Suudi Arabistan’da 1 doların altında maliyet de var ama 1 doların altında maliyet, kuyu başı maliyeti.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) - Kuyu başı maliyeti nedir yani?

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BESİM ŞİŞMAN – İşte o bu. Yani, bu fiyattan sattığı zaman başa baş kurtarıyor demektir bu Sayın Vekilim.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Hayır, şimdi siz sunum yaparken diyorsunuz ki “Biz de aynı tedbirleri alıyoruz.”

BAŞKAN – Sayın Akar, mikrofona konuşur musunuz, tutanaklara geçsin.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – “Biz de aynı tedbirleri alıyoruz.” dediniz. Siz niye aynı tedbirleri alıyorsunuz ki? Siz üreten bir şirket... Evet, bir üretim var ama Türkiye’deki ihtiyacın yüzde 10’unu... Daha çok dışa bağımlısınız.

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BESİM ŞİŞMAN – Doğru.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sizin bu tedbirleri almanıza gerek yok, sizin daha çok yatırım yapmanız gerekiyor aslında. Yani, küçülmeye de gerek yok, daha çok yatırım yapmanız gerekiyor ve o dışa bağımlılıktan kurtaracak tedbirleri almanız gerekiyor. Petrol fiyatlarının düşmesi sizin için bir avantaj aslında kurum olarak ve Türkiye için bir avantaj. Yani, bu tedbirler değil, bunu faydaya çevirmeniz gerekiyor sizin. Bunu anlatın bize, nasıl faydaya çevireceğinizi.

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BESİM ŞİŞMAN – Sayın Vekilim, ülke olarak petrol fiyatlarının düşmesi lehimize, bundan hemfikiriz ama şirket olarak benim lehime değil, ben zarar ediyorum.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Niye, siz kaç paradan üretiyorsunuz, maliyeti ne kadar? Sayıştay raporlarında bu var ve ülke içinde değerlendiriyorsunuz bunu, bunun bir lojistik maliyeti de yok yani yurt dışı lojistik maliyeti de yok.

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BESİM ŞİŞMAN – Sayın Vekilim, bizim şu anda 35 dolar başa baş maliyetimiz. 35 dolar oldu mu petrol fiyatı, benim işletme giderlerimi ancak karşılıyor.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – O zaman Sayıştay yanlış söylüyor. Yani raporlarda öyle demiyor ama raporlarda...

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BESİM ŞİŞMAN – Bizim başa baş maliyetimiz 35 dolar.

BAŞKAN – Sayın Akar, Sayın Genel Müdürümüz sunumunu yapsın, soru-cevapta açalım.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Yok, orada, şimdi...

BAŞKAN – Faydalı olduğunu düşündüğünüz için araya girdiniz, biliyorum ama...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Öğrenmeye çalışıyoruz olayı. Yani, bizim için nasıl faydalı olabilir, bunu bir avantaja dönüştürmek lazım, onun için söyledim.

BAŞKAN – Evet.

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BESİM ŞİŞMAN – Bir sonraki slaytımızda da gördüğümüz şu: Bunlar geleceğe dönük - şu alta bakarsanız- 2025’e kadar devam eden ve üretime alınacak projeler, gelecek dönemde. Dolayısıyla, gördüğünüz gibi, bu fiyatlar yani 40-45 dolar fiyatları gelecek projeler için de hiç ekonomik gözüküyor. Dolayısıyla, yani herkesin beklentisi şu: Bir iki yıl içerisinde petrol fiyatları aslında 60 dolarlı seviyelere gelip dünyada bu noktada bir dengeye geleceğini bekliyor ama hiç kimse “Tekrar eskisi gibi 100 dolar olmaz.” diyorlar. “Diyor” diyorum çünkü dün de “Hiçbir zaman bir daha 50-60 dolar olmaz.” diyorlardı, yarın ne olacağını hep birlikte göreceğiz.

Geçen yılki dünya genelinde yapılan keşiflere bir göz attığımızda da ağırlıklı bir kısmının Afrika kökenli olduğunu görüyoruz. Afrika son zamanlarda petrol ve doğal gaz sektörü açısından da cazip bir ülke oldu.

Türkiye Petrollerinin son on yılına hızlıca bir bakalım olursak, son on yılda yaklaşık 12 milyar dolar yatırım yapmış, 21 milyar dolar gelir elde etmiş, 7,5 milyar dolar devlete katkı yapmış Türkiye Petrolleri. Rezervlerini bu süre içerisinde yüzde 52 artırarak 838 milyar dolara çıkartmış, üretimini yüzde 40’ın üzerinde artırarak 35,5 milyon varile çıkartmış yıllık. Tabii, yurt içi-yurt dışı toplamdır bu değerler. 3 defa yılın en kârlı şirketi olmuş. 373 tane yurt dışı masterlı bünyesinde çalıştırıyor, 27 doktoralı arkadaşımız var, bunlardan bir tanesi doçent oldu geçtiğimiz iki hafta önce. Yaklaşık olarak 950 tane sondaj yapmışız. İlk sismik gemiyi satın aldık, bünyemizde bulunduruyoruz. Türkiye Petrollerinin genel anlamda bu şekilde.

Biraz detayına girecek olursak, son on yıldaki yatırımlarımızın detayı var burada. Yaklaşık 12 milyar dolarlık yatırım ve ilave 4,1 milyar dolarlık işletme giderimizin genel dağılımı. 2014 yılında yüksek çıkmasının sebebi, orada da yazdığımız gibi, yüzde 10’luk Şahdeniz hisse alımıdır. Yaklaşık 1,5 milyar dolara satın alınmıştı, onun yaklaşık 500 milyon dolarını nakit olarak ödemişti Türkiye Petrolleri.

Gelirlerimize baktığımız zaman da gene, son zamanda düşen petrol fiyatına paralel olarak, gelirlerimizin doğal olarak azalmakta olduğunu görüyoruz. Toplam gelirimiz son on yılda 21 milyar dolar ve devletimize yaptığımız katkılar farklı isimler altında -hasılat, devlet hissesi, katma değer, temettü, vesaire olarak yaptığımız katkılar- burada gözükmektedir.

1995 yılından beri rezervlerimize baktığımızda, o günkü rezervimiz bizim 240 milyon varil civarında idi. Bugüne kadar toplam yaklaşık 1,1 milyar varil civarında rezerv ilavemiz oldu. Yine, bu süre zarfında yirmi yıl boyunca 480 milyon

varillik bir üretim yaptık ve bugünkü rezervimiz, az önce de bahsettiğimiz gibi, 838 milyon varil; bunun 225'i yurt içi, kalanı, 600 milyon varilin üstündeki rezervimiz de yurt dışı rezervlerimiz.

Geçtiğimiz on yıl kümülatif, yaklaşık 280 milyon varil civarında bir üretim yaptık. Gelecek on yıl bunun 1,8 katına yakın, 450 milyon varilin üzerinde bir üretim yapmayı hedefliyoruz. Güncel üretimimiz de Türkiye Petrolleri olarak 108 bin varil civarında. Bunun üçte 2'si yurt dışı projelerimizden, üçte 1'i Türkiye'deki yatırımlarımızdan gelmektedir.

Personel durumumuz: Yaklaşık, işte, 4.800 civarında personelimiz var. En son, taşeron yasasıyla yapılacak düzenlemelerden sonra, tabii, burada bir miktar değişiklikle söz konusu olacak. Bununla ilgili de bizden ilgili makamlar görüşlerimizi istediler, biz de bu görüşlerimizi ilettik.

2015'e bakacak olursak, tabii, şunu söylemem lazım: Biz petrol fiyatları düşüşe geçmeden önce de daha isabetli ama daha az kuyu kazalım, daha doğru yatırım yapalım mantığıyla birazcık daha ayağımızı yorganımıza göre uzatma projesine başlamıştık, petrol fiyatları bunu tetikleyen bir etken oldu. Aynı şey 2015 yılı için de geçerliydi. Biz, aslında, operasyonlarımızı, projelerimizi doğru olarak yürütelim ama bunu yaparken de minimum masrafla yapmaya çalışalım diye ciddi bir tasarruf politikası uygulamaya başlamıştık. Dolayısıyla, bu anlamda bütçe gerçekleştirmelerimizin yurt dışına da bakacak olursanız zaten yüzde 77'lerde olduğunu görürsünüz. Dünyadaki birçok şirket de, az önce bahsettiğimiz gibi, projelerini ertelerek ya da yatırımlarını kısarak bu şekilde tedbirler alıyor. Bu da bir şirket olarak, bizim en doğal olarak yapmamız gereken şeylerden bir tanesi.

2016'ya baktığımız zaman da 2016'da aslında, Kalkınmanın onayladığı 816 milyon TL'lik, yaklaşık 270 milyon dolarlık bir bütçemiz vardı, biz bunu da 490 milyon TL'ye kadar indirdik en son çalışmalarımızla. Çünkü, sonuçta burası bir şirket ve nakit akışımızı kontrol etmek ve şirketi doğru yönetmek zorundayız. Yani, sadece yatırım olsun diye yatırım yapmak bizi bir yere taşımayacak. Dolayısıyla, paranız varsa, fazla paranız varsa daha çok yatırım yapıyorsunuz, aynı şekilde, paranız azaldığı zaman da yatırımlarınızı kısıyorsunuz. Bu doğal bir şirket refleksidir, buna böyle bakmak lazım ve biz de bu şekilde organize olmaya gayret ediyoruz. Burada da dediğim gibi, önce şey var, 816 milyonun resmî olarak dağılımının ne olduğunu görüyorsunuz ki burada yine sondaj arama ve yatırımlarının ana kalemler olduğu doğal olarak gözüküyor. Biz bunu, yeniden, dediğim gibi, 490 milyon liraya revize ettik. Yine, ana kalemler sondaj ve sondaj öncesi aramalar ama daha az, daha isabetli kuyu kazma yönünde tedbirler almaya gayret ediyoruz.

İşletme giderlerimizi, gördüğünüz gibi, 1,5 milyar liralardan 1,2 milyar liralara civarına indirdik birtakım idame yatırımlarından vazgeçerek. Demin de söyledim, yani 35 dolarla ancak bir bunu karşılayabiliyoruz. Dolayısıyla, çok ciddi bir şekilde nakit akışımızı gözden geçirmemiz gerekiyor idi ve bunu yapmaya gayret ettik.

Burada, yurt içi yatırımlarımızı görüyorsunuz. Aslında, 2012'den sonra biz yatırımları kademeli olarak düşürmeye başlamıştık petrol fiyatından bağımsız olarak. Bunun da sebebi, hem bu yeniden yapılanmaya paralel, proje bazlı ve daha doğru iş yapmaya yönelik adımlardı. Tabii, sonrasında petrol fiyatı da arkasından gelince o da bizi tetikleyici bir etken oldu. Sadece, burada, 2015'te biraz yüksek gibi duruyor, burada Shell'e ortak bir deniz kuyusu kazdık ve 150 milyon lira oraya masraf ettik, o bir ekstra oldu bizim için. Ondan sonraki grafiklere baktığınızda da verilen, Kalkınmadan aldığımız rakamlarla bizim uyguladıklarımız var, bunlar dolar olarak, TL olarak değil. Kalkınma bize 2016 için 272 milyon dolarlık bir izin vermişti, biz bunu 160'a kadar düşürdük; 2017 için 464'tü, 189'a kadar düşürdük; 2018 için 962 milyon doları 180'e kadar düşürdük çünkü gerçekten, önümüzdeki iki üç yıl fiyatlar eski hâline gelmeyeceğini biliyoruz ve doğal olarak, biz de şirket olarak kredi çekerek işlerimizi yürütmeye gayret ediyoruz, artı, Hazine'nin desteğiyle işlerimizi yürütmeye gayret ediyoruz. Onun için, gerekli tedbirleri almaya çalışıyoruz.

Ben az önce sayın vekilimizin söylediğine de bir açıklama olsun diye bunu belirtmek isterim: Doğru, ben teknik olarak şuna katılıyorum: Ucuz petrol varken satın alma çok doğru bir şey, yani yatırımdan ziyade çünkü cash paranız varken, piyasa düşükken en doğru yapılacak şey satın almaktır. Bununla da hem Hazine'mizle hem Bakanlığımızla görüşmelerimiz sürüyor. Yani, ben şu 962 milyon doları bu petrol fiyatlarıyla yatırım yapacağıma 180'in üstünden kalanıyla gidip bir saha satın alsam çok daha doğru bir adım atmış olurum. Dolayısıyla, biz bunu yapmaya gayret ediyoruz. Demin de söyledim, paranız çoksa sıkıntı yok ama paranız azsa ve sınırlıysa ona göre adım atmak zorunluluğunuz var.

Ve bu anlamda yaptığımız revizyonlarla 2016-2019 programını da göstermek istedik. Kuyu sayılarımız bunlar, arama kuyusu sayılarımız. Yıl sonuna kadar 8 milyon varillik bir rezerv ekleme düşüncemiz var. Diğer yılları da 28, 45 ve 24 olarak görmekteyiz. Bu sene sismik projeksiyon yapmadık, bir sonraki sene, iki sene boyunca yapacağımız çalışmalarımız olacak. Dolayısıyla, demin de dediğimiz gibi, aslında, bunu, projeksiyonumuzu faaliyetlerimize yansıttık, yansıtmak zorundayız çünkü şirket olarak ayakta durmak zorundayız her şirketin yaptığı gibi.

Yatırımlarımıza bu noktada bir ket koyarak hareket etmeye başladık, zaten biz proje bazlı bir yapılanmaya geçtiğimizde de öyle olacak çünkü bir petrol şirketiyseniz sadece arama yaparak büyümeyebilirsiniz. Mutlaka, hem üretimi geliştirme yatırımı yapmalısınız hem de satın alma yapmalısınız ki bu anlamda biz, Rusya'dan bir satın alma yapmıştık, 2013 yılında tamamladık, yaklaşık 205 milyon dolarlık bir satın almadı ki bugün oradan 5 bin varillik bir üretimimiz söz konusu. Aynı şekilde, Şahdeniz'de 1,5 milyar dolarlık bence önemli bir satın alma oldu. Bugün, aslında, bu tip satın almaları devam ettirmek şirketimizin ve ülkemizin menfaatine olacaktır. Aynı şekilde, üretim projeksiyonumuzu görmekteyiz. Üretime yatırım yapmadığınız zaman, üretim kuyusu ilave kazmadığınız zaman günlük üretiminiz doğal olarak düşecektir, bunu da önlemek için ilave üretim kuyuları kazma zorunluluğumuz da söz konusudur.

Ankonvansiyonel, demin bahsetmiştik, Amerika'daki yatırımlara benzer potansiyelden Türkiye'de de hep bahsedilir. Biz bununla ilgili olarak hiçbir zaman "Türkiye'de bu kadar büyük yatırım yapıp çok büyük üretimler yapacağız." demeyi doğru bulmuyoruz. Bunun yerine, biz, Shell'le güneydoğuda bir çalışma yaptık, bir miktar petrol ürettik ama çok ekonomik olmadı. Şu anda da Trakya'da çalışıyoruz, kendi ŞEYL gazımızı yani kaya gazımızı üretebilir miyiz diye. Hedefimiz yıl sonuna kadar bununla ilgili net bir data ortaya koyabilmek.

Türkiye Petrolleri bünyesinde bir AR-GE merkezi... Zaten Araştırma Merkezi Daire Başkanlığı olarak hizmet veren birimimiz vardı, bunu Sanayi Bakanlığı onaylı ilk AR-GE merkezi hâline dönüştürdük ve ciddi AR-GE yatırımları da burada sürdürülüyor. Hatta, bu yıl 10 yeni AR-GE projesini inşallah başlatmış olacağız ve bunların birçoğu da 2018 yılı içerisinde tamamlanmış olacak.

Yerli imalat çok önemli. Türkiye'nin önemli çıkışlarından biri teknoloji üretimi ve buna dayalı olarak yerli imalat. Biz de buna çok önem veriyoruz. Geçtiğimiz yıllarda olduğu gibi, bundan sonraki projeksiyon için de... Mesela, 201-2018 yıllarında... Söylenmek istenen burada şudur: "60 milyon dolar Türkiye'de kalacak." derken 88 milyon dolarlık bir satın alma projeksiyonumuz var 2018'e kadar. Bu 88 milyon dolarlık satın almayı 60 milyon dolara Türkiye'de yaptıracağız. Yani, paranın tamamı Türkiye'de kalacak ve 28 milyon dolar daha az harcayacağız. Bunun geçmişte de örneklerini üstte görmektесiniz. 2015 yılına bakacak olursak mesela, 21 milyon dolarlık dış satın alma yapmışız, 3,3 milyon dolarlık da yerli imalat yapmışız, bu yıl için 1,5 milyon dolarlık bir kazancımız olmuş. Bir önceki yılda da aynı şekilde 4,7 milyon dolar. Yani, hem parayı içeride bırakıyorsunuz hem daha az para harcamış oluyorsunuz. Buna da agresif bir şekilde önümüzdeki dönemde devam edeceğiz.

Depolama Projemizi kamuoyundan da birçok arkadaşlarımız, vekillerimiz takip ediyorlardır muhtemelen. Depolamanın 3'üncü fazının ihalesi aşamasına gelindi ve inşallah, 3'üncü faz bittiğinde de 45 milyon metreküp günlük bir enjeksiyon kapasitesi ve 170 milyon metreküplük de bir geri üretim kapasitesine ulaşmış olacağız. Bunun için de yaklaşık 1,1 milyar dolarlık bir ilave yatırım gerekecek.

Yurt dışı projelerimizi sadece bir genel portföy olarak koymak istedik. Bugüne kadar yurt dışına toplam 10,2 milyar dolar bir yatırım yaptık, 10,5 milyar dolar geri dönüş oldu. Bu rakamlar birbirine yakın, aldatıcı olmasın. En son, 1,5 milyar dolar Şahdeniz'e cash ödediğimiz için bu kadar yakın duruyor, birkaç sene sonra bu yeniden bizim lehimize hızlı bir şekilde değişecek doğal olarak.

Yurt dışındaki yatırım ve işletme projeksiyonumuza baktığımızda da 2015'te -daha önce de özetini görmüştük- yüzde 77'lik bir gerçekleşme var. Tabii, bu normalde yüzde 85'ler civarında olur ama fiyatlardan dolayı yurt dışındaki projelerde de mümkün olduğunca frene basılarak iş yapıldığı için birazcık daha gerçekleştirmeler az gözüküyor. Önümüzdeki yıl için de programımız, gene yaklaşık 1,6 milyar dolarlık yurt dışı yatırımı. Sonuçta hepsi taahhüt olduğu için buna paranızı koymak zorundasınız ama mümkün olduğunca daha az harcayarak iş yapmaya da gayret ediyoruz, tabii yurt dışında.

Dönüşümle ilgili birkaç bir şey söylemek istiyorum. Türkiye Petrollerine genel olarak baktığınız zaman, farklı farklı açılardan farklı farklı Türkiye Petrolleri görebilirsiniz. Yani, yurt içi şirketi olarak on yılda 13 milyar dolar yatırım yapmış, 21 milyar dolar para kazanmış, bu tarafından baktığınız zaman devlete ciddi katkılar yapmış, evet, bu iyi bir şirket, büyük bir şirket ama biz yöneten arkadaşlarımızla, yaklaşık 100 küsur kişi, bütün yardımcıları, daire başkanlarımız, daire başkan yardımcılarımız oturup bir değerlendirme yaptık 2013 yılında ve dedik ki: "Biz durumumuzdan memnun muyuz?" Sonuç şu: Biz durumumuzdan memnun değiliz. Niye memnun değiliz? Yani, para kazanıyor olmak değil, bizim amaçlarımızdan bir tanesi de sayın vekilimizin az önce söylediği gibi, ülkemizin petrol ve doğal gaz ihtiyacını karşılamak. Dolayısıyla, bu anlamda, petrolde kümülatif, bütün yerli üretimi aldığımız zaman yüzde 10, doğal gazı aldığınız zaman yüzde 2'lik, 3'lük bir üretimi karşılama oranımız var. O zaman, biz daha iyilerini yapmak zorundayız. Dolayısıyla, buradan hareketle "Türkiye Petrolleri nerede olmalı?"yı sorguladık ve daha önce de birçok kere belki bahsetmişizdir... Burada şu görülen eğri gerçekten şeydir... Yani, önce 100'den fazla şirketi irdedelediğimizi söylemek isterim Sayın Başkanım, 100'den fazla şirket üzerinde çalıştık. Hani, kendimize "benchmark" olarak kimi alacağız noktasında ve sonra bunu 23'e kadar düşürdük. Burada gördüğünüz şirketler, genelde, ülkesi petrol ve doğal gaz ülkesi olmayan ülkelerin petrol şirketleridir ve bu yüzde 8 eğrisi bu şirketlerin cirolarının ülkelerin gayrisafi hasılasına oranıdır. Yani, mesela, bu şu demek: ENI'nın cirosu işte 150 milyar dolar, İtalya'nın 2,2 trilyon dolar yıllık gayrisafi hasılası var. Dolayısıyla, bu cepheden baktığınız zaman nasıl bir Türkiye Petrolleri görmemiz lazım? Bizim bu anlamda 665-670 milyar dolarlık ciro yapan bir şirket olmamız gerekir. Baktığımız nokta burası. Dolayısıyla, buraya ulaşmak için ne yapacağız noktasından hareketle, Türkiye Petrollerinin yeniden yapılandırılması ve arkasından da doğru adımlarla 2023 hedeflerine yürümesi gerektiğini düşündük ve bu noktada... Tabii, bu, tek başımıza bizim aldığımız bir karar olsaydı belki biraz destek noktasında sıkıntı yaşayabilirdik ama devletin diğer organlarına baktığınız zaman da aslında devlet kümülatif olarak bizi buna itiyor, "Bunu yapın." diyor, sektör "Bunu yapın." diyor dünyaya baktığınız zaman, Türkiye "Bunu yapın." diyor çünkü Türkiye'nin büyümesine endeksi bir enerji şirketine ihtiyacı var. Hazineye baktığınız zaman, Hazine de bizim daha kurumsal bir yönetimle hareket etmemizi, daha çok para kazanmamızı ve kendisine daha çok para aktarmamızı istiyor doğal olarak. Kalkınma Bakanlığına baktığınız zaman, Onuncu Kalkınma Planı'na da baktığınız zaman, bize verilen görevler var "İhtiyacımızı karşılayın." diye, bu zorlayıcı bir faktör. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı aynı şekilde enerji arz güvenliği için uğraşıyor ve bunda Türkiye Petrollerine verilmiş bir görev var, bunun için ayrıca çalışıyoruz. Petrol İşleri Genel Müdürlüğü tarafından yeni Petrol Kanunu gene zorlayıcı bir faktör ve tabii, en sonunda kendimize baktığımız zaman, bizim de hakikaten olduğumuz yerden memnun

olmayıp çok büyük bir adımla hakikaten Türkiye'nin hak ettiği bir petrol ve doğal gaz şirketi olmak için yürümemiz gerekiyor ve bütün bunları alt alta koyduğumuzda, evet, bizim farklı bir yapılanmaya girmemiz lazım kararı oluştuktan sonra bunu iki ayrı yapıda değerlendirdik. Burada gördüğünüz gibi, "temel yetkinlik" ve "kurumsal yetkinlik." Temel yetkinlikten amaç, demin de söyledim, daha portföy odaklı bakarak, daha proje mantığıyla hareket ederek Türkiye Petrollerini büyütebilecek bir yapıyı ortaya koymak.

Sürdürülebilir model ise bireysel hafızadan kurumsal hafızaya geçen, daha iyi organize olmuş bir kurumsal altyapı oluşturmaya amaçladık ve bunu çok detaylı olarak çalıştık. Arkasından da işte, 2 tane temel boyutun yanında 8 stratejik alan, 12 stratejik amaç, 44 stratejik hedefimiz oluştu ve dolayısıyla aslında, Enerji Bakanlığının 2019 Stratejik Planı'na biz buradaki yaptığımız çalışmaları sadece oraya gidip derçettik çünkü biz zaten öncesinde çok ciddi bir çalışma yapmış idik ama bunun altını doğru doldurarak ve sağlıklı yürümemiz lazım.

Buradaki en önemli kurumsal yapı ise bu Kurumsal Yönetim Sistemleri Entegrasyon Projesi diye başlattığımız Türkiye Petrollerinin dönüşümü, kendi içimizdeki dönüşüm projeksiyonumuzdur. Burada sağlıklı bir kurumsal altyapı oluşturmak ve bizim elimizdeki en önemli kaynağımız Sayın Başkanım, sonuçta insan, ekipman, para. Bu üçünü doğru kullanarak hareket etmek mecburiyetimiz var. Bunu yaparken de yatırım olsun da nasıl olursa olsun değil, yatırım olsun ama doğru olsun. Her zaman illa aramaya yatırım yapmak zorunda değilsiniz. Cash paranız varsa ve fiyat uygunsa satın alarak da büyümek bir yöntemdir ama kesin olan bir şey var, mevcut datalar ışığında Türkiye Petrollerinin muhakkak dışarıda büyümesi lazım. İçeride de yatırım yapmaya devam edip araştırma yapmaya devam edelim, bundan hiçbir çekincemiz yok ama mevcut datalar ışığında Türkiye bir petrol ve doğal gaz ülkesi değil, kaynaklarımız sınırlı maalesef bu anlamda. Dolayısıyla, içeride yatırım yapalım ama muhakkak dışarıda hızlı bir şekilde o demin bahsettiğimiz şirketler gibi büyümemiz ve Türkiye'ye de çok ciddi katkılar yapabilmemiz gerekiyor. Ve bu işleri bitirdiğimizde inşallah -ki burada da son aşamaya geldik, ilerleyen slaytlarımızda göreceğiz- iş süreçleri ve iş akışları yazılı bir hâle gelecek, bunlar üzerinde ciddi çalışmalar yapılıyor. Görev yetki ve sorumlulukları yeniden tanımlıyoruz, proje yönetimiyle yönetilecek bir yapı oluşturmaya çalışıyoruz. İç kontrol mekanizmamızı oluşturduk, bununla ilgili olarak çok ciddi çalışıyoruz. İç kontrol bizim için çok önemli. Yani, bu, teftiş mantığından daha farklı, bize yön verecek bir yapı oluşturmaya gayret ediyoruz. Ve inşallah, demin de bahsettiğimiz gibi, kişisel hafızadan kurumsal hafızaya geçen güçlü bir Türkiye Petrolleri oluşacak ve bu anlamda da biz bu dönüşümün ilk 4 aşamasını tamamladık. Son olarak uygulama programına gelmiş durumdayız, bunu Bakanlığımızla da istişare hâlindeyiz ve hızlı bir şekilde Yönetim Kurulu kararımızı alıp yeni yapılanmaya geçmiş olacağız inşallah.

Sonuç olarak şunu söylemek isterim: Bu yılın sonuna kadar biz ne yapacağız? Bu yılın sonuna kadar arama-üretim kısmında 8,2 milyon varil ilave rezerv ekleyeceğiz kazacağımız arama kuyularımızla. Baz üretimimize yine kazacağımız üretim kuyularıyla bu sefer yaklaşık 1.500 varil ilave katkı sağlayacağız. İş geliştirme anlamında yurt dışından muhakkak bir satın alma opsiyonunun içine gireceğiz. Bunu da hem Bakanlığımızla hem de Hazine Müsteşarlığımızla paylaşarak hayata geçirme düşüncemiz var bir aksilik olmaz ise.

İnovasyon anlamında, aslında, ankonvansiyonel yatırımlarımızdan az önce bahsetmiştik, 10 tane ankonvansiyonel yatırımımıza, araştırma geliştirme projesi yatırımımıza bu yıl içerisinde başlayacağız inşallah. Tedarik anlamında da bahsetmiştik, yerileştirme projelerimize devam edeceğiz. Operasyonel anlamda ise stratejik anlamda proje bazlı çalışan bir arama üretim şirketi olmaya gayret ediyoruz. Aslında, yapının sonucunda bizi götüreceği yer orası. Çünkü, dünyada bizim gibi hem servisini kendi yapan hem operasyonlarını kendi yürüten şirket neredeyse yok. Dolayısıyla, biz ilk etapta servis şirketini kendi bünyemizde, bütün servis yapısını tek bir genel müdür yardımcımıza bağlı hâle sanki bir şirketmiş gibi geçirmeyi düşünüyoruz, bu da bizim için çok önemli. Ve inşallah da bu yeni İAP altyapısıyla beraber hem bilgi teknolojileri departmanımızı yeniden yapılandıracağız çünkü bu yeni süreçte ve yeni yaratıcı sürecinde muhakkak çok güçlü bir bilgi teknolojileri altyapısına ihtiyacınız oluyor. Her şey, doğal olarak, dijital ortama taşınacak. Buradaki tek amacımız da... Bunu daha önce biz yapmıştık ama şu andaki dönüşümle beraber çok daha köklü yapmak durumundayız. Demin de bahsettiğim gibi, buradaki temel amaç da hem insan hem ekipman hem para kaynaklarımızı on-line olarak sürekli kontrol edebilmek ve ne yaptığımızı çok daha iyi bilmek. Bu da demektir ki bu üç kaynağı zamana bağlı olarak yirmi dört saat takip edebilmeniz gerekiyor. Bütün bunları yaparken, tabii, Türkiye Petrollerinin, bizim buradaki amacımız kendi evimizin önünü süpürmek. Biz bunu başardıktan sonra sizlere döneceğiz hızlı bir şekilde, Medisimize ve diyeceğiz ki: "Top sizde, artık siz de bizim için bir şeyler yapın ve şirketin dönüşümü için gerekeni birlikte hayata geçirelim." Bu noktada bizi çok mutlu eden bir şey var, kendi içimizde de hep bunu konuşuruz: Yani, bu Komisyonlarda, hem alt komisyonda hem üst komisyonda hakikaten bütün vekillerimiz Türkiye Petrollerine çok pozitif bakıyorlar. Bu bizim için çok çok önemli ve inşallah, bunun bir yansımasını önümüzdeki dönemde bu dönüşüm noktasında Türkiye Petrollerinin belki bir özel kanunu olur, başka bir yapı olur, bunun stratejik kararını sonuçta seçimle iş başına gelen insanlar verecek doğal olarak ve Sayın Bakanımızın, ilgili bakanlıkların, Başbakanımızın verecekleri kararla bir sonraki adıma geçilmiş olacak ama dediğim gibi, biz öncelikli olarak kendimize bir çekidüzen vermemiz gerekiyor. Türkiye Petrollerinin hakikaten güçlü bir kurumsal kültürü var, altmış iki yıllık deneyimi var, çok güçlü işler yapmış ama bizim defolarımız da var, biz bunların farkındayız, bunları tamir etmeye gayret ediyoruz ve ondan sonra çok daha güçlü ve dünya ölçeğinde bir Türkiye Petrollerini, inşallah, hayata geçirmiş olacağız. Son olarak, inşallah, önümüzdeki yıl, 2017 yılının Temmuz ayında Dünya Petrol Kongresi'ni Türkiye'de Allah izin verirse gerçekleştireceğiz, bu yılda Enerji Kongresi aynı şekilde Türkiye'de yapılacak. Petrol Kongresi'nin tabii, ana

sponsoru ve aslında uygulayıcısı bizim. Bizim ekip olarak Dünya Petrol Kongresi Türk Millî Komite görevimiz de var, onu da yürütüyoruz ve inşallah, çok güçlü bir katılımı Dünya Petrol Kongresi'nin de Türkiye'nin petrol ve doğal gaz sektöründe atacağı adımlara iyi bir vesile olacağını temenni ediyorum.

Benim şimdilik söyleyeceklerim bu kadar Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, bu kapsamlı sunum için ben de Sayın Genel Müdürümüze teşekkür ediyorum.

Önerilerin görüşmelerine geçiyoruz.

Sayın Akar, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Önce, Genel Müdüre bir hayırlı olsun diyeyim Genel Müdür olduğu için. Alaylı bir Genel Müdür yani kurumun en dibinden başlayıp bugün Genel Müdürlük makamına gelmiş, umarım her şey düşündüğü gibi olur. Bir de teşekkür etmek istiyorum. İlk defa bir kamu kuruluşu ilk defa net bir şekilde kendilerini burada ifade etti, olduğu pozisyonu ifade etti.

Evet, son beş yıldır TPAO'yu ben KİT'te görüşüyordum ama başarı hikâyeleri yazılıyordu, aslında bir başarı hikâyesi yoktu. Sanki Genel Müdür kuruma yeni başlamış, dışarıdan bunları görmüş, bu eksiklikleri hissetmiş, bir strateji belirlemiş ve bu stratejiye uygun da -belki bir kısmını bize gösterdiler, umarım yıllık bazda da bunların gerçekleşme planları vardır, projeksiyonları vardır- bir hedef koymuş kendine ama bilin ki şunu söylemek istiyorum aslında: Yapılması gereken buydu aslında daha önce gelen kurumlarda da ama maalesef, bize hep başarı hikâyesi anlatma çabası içerisine giriyorlar. Aslında, TPAO'da bir başarı hikâyesi yok arkadaşlar gördüğünüz gibi. Genel Müdür gayet iyi tespit etmiş bunları, madde madde tek tek girmeyeceğim, notlarımı da aldım. Umarım, gelecek yıl bunların bir kısmının gerçekleştirdiğini bize yüzdesel olarak da burada ifade edersiniz ve bunun üzerinde gideriz. Böylece de doğru bir denetim yapma görevini de yerine getirmiş oluruz. Çok güzel bir şey söyledi, bir çark gösterdi bize orada: "Normalde bizim gibi ülkeler yüzde 8 civarında gayrisafi millî hasıladan pay olmak zorunda ve bu işleri böyle organize etmek zorunda." Ki öyle yaptıklarını da gösterdi bize. Maalesef, son yıllarda, son on yılda, son yirmi yılda -sadece son on dört yıl dersem alınırırsınız- bu tespitler yapılmamış. Belki yapılmış yerine konmamış ama bunları da böyle reel bir şekilde, objektif bir şekilde değerlendirebilirsek işte burada başarıyı yakalama şansımız olur, realite budur. Gelip buraya demedi ki "Biz her şeyi doğru yapıyoruz, bize bu AKP iktidarları döneminde şu kadar kaynak aktarıldı, biz bu kaynakları doğru kullandık." Bakın, 2002'de, şimdi sorsam, yine yüzde 10 Türkiye'deki ihtiyacı karşılama oranı veya yüzde 8, yüzde 9, bugün yine yüzde 8, yüzde 9, yüzde 10'lardayız. Değişen bir şey yok. Onun için, hedefi doğru koymak lazım. O hedef doğrultusunda da ihtiyaç olan finansmanı da sağlamak lazım.

İkinci şey Sayın Başkan: Şimdi, TPAO, yine "Alt komisyonda biz çok konuştuk." diyebilir ama bunun çok önemli bir konu olduğunu düşünüyorum. Alt komisyonun görevi üst komisyonun görevini ifa etmek değil gittikleri yerlerde. Yine, 2013-2014'e ilişkin bir öneri gelmemiş yukarı. Yani, bu genel görüşte belirtiriz mantığı değil. Eğer bu böyle devam edecekse ben, Kamu İktisadi Teşebbüsleri ile Fonların Türkiye Büyük Millet Meclisinde Denetlenmesinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 5'inci maddesini okuyayım: "Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu Başkanı -sizi kastediyor burada- Komisyonun tasvibini almak suretiyle kamu iktisadi teşebbüslerinin durumunu incelemek üzere raporörler seçebilir ve alt komisyonlar kurabilir." Biz de bunu alt komisyonları yani işimizi biraz kolaylaştırsın diye alt komisyonlar kuruyoruz yoksa kurumu burada görüşmeyelim diye alt komisyon kurmuyoruz. Şimdi, böyle bir madde var. Ben eğer bu şekilde devam edecekse -partim adına söylüyorum- alt komisyona eleman vermeyeceğiz bundan sonra çünkü hiçbir anlamı yok, hiçbir esprisi yok. Eğer alt komisyondan bize, burada görüşülmek üzere TPAO gibi bir kurumdan, TKİ'den, TTK'dan ve çok önemli kurumlardan, TRT'den bir öneri gelmiyorsa görüşecek, öneri değer yer bulmuyorsa o kurumda bir şey yapılmamış demektir, o kurumu hakikaten iflas etmiş demektir. Eğer üst komisyona bir öneri gelmiyorsa ve o kurumu görüşmek... Ben şimdi size, çok hızlı, 5-6 tane önerinin burada görüşülmesi gerektiğini, belki Genel Müdürün bu kadar heyecanlı anlatımı karşısında destek olmamız gerektiğini söyleyebilirim ama bunların hiçbirini yapamıyoruz ki burada, öneri gelmiyor. Yani, biz kuruma bir destek vereceksek, onun personel politikalarında ihtiyacı olan teknik eleman desteğini buradan bir tavsiyeye dönüştüreceksak bunu yapamıyoruz arkadaşlar. Yani, bir an evvel bitsin, gidelim. Hayır, böyle kabul etmiyorum ben bunu, çok da samimi söylüyorum. Eğer bu şekilde yapılacaksa gelecek dönem biz alt komisyona üye vermeyeceğiz. Siz nasıl takdir ederseniz edin, nasılsa buraya boş geliyor. Çünkü, şöyle bir şey oluyor arkadaşlar: Bizim adımıza Sayıştay denetim yapıyor, doğru mu? Türkiye Büyük Millet Meclisi adına Sayıştay denetim yapıyor, ham raporlar bize gelmiyor. Ne geliyor? Değerlendirme Kurulunun raporları geliyor. Ondan sonrakini de siyasallaştırmamak için söylemiyorum, arada bir denetimlere de tabi tutuluyor. Sonra, alt komisyonlarımıza gidiyor. İktidar partisinin çoğunluk oylarıyla alt komisyonda da bir sansürlene, bir ötekileştirme ya da işlevsizleştirme hâline getiriliyor bu denetim raporları. E, biz burada niye ter döküyoruz, çalışıyoruz? Bir şeyler de biz söyleyelim istiyoruz, hep negatif tarafından bakmıyoruz ki olayın. Bir tarafından da biz şeylere katkı sunabilir miyiz... Bakın, burada bu kadar arkadaşız, her birimiz ayrı meslek gruplarından gelen insanlarız. Belki, göremedikleri bir şeyi söyleyeceğiz burada ve gerçekten o kuruma faydalı olacak. Yani, böyle bir tartışma ortamını, böyle bir denetleme ortamını yaratmamız lazım burada.

BAŞKAN – Sayın Akar, 26'ncı Dönem'in hem ilk yasam yılını hem ilk denetim yılını yaşıyoruz. Bu dönemki tecrübelerimiz önümüzdeki denetim yılına da ışık tutacaktır, bunda tereddüdünüz olmasın.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Umarım.

BAŞKAN – Çok verimli bir denetim yılı geçiriyoruz. Önümüzdeki dönem bu yıl yaşadıklarımızdan yola çıkarak tecrübelerimizle daha da verimli denetimler yapacağımızı ümit ediyorum, hassasiyetinizi de paylaşıyorum.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) - Umarım Sayın Başkan.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

2012 yılında gündemde kalan bir öneri bulunmaktadır, öneriyi okutuyorum:

Öneri 1-)

2012/113083 ihale kayıt numaralı ve 01/01/2013-31/12/2015 tarihlerini kapsayan personel taşıma hizmet ihalesinin TPAO Genel Müdürlüğü Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından yaklaşık maliyetin doğru hesaplanıp hesaplanmadığı, sözleşme ve şartname hükümleri doğrultusunda araç ve şoförlerin sahip olması gereken özelliklere sahip olup olmadıkları, Personel Taşıma Hizmeti Teknik Şartnamesi'nin 5'inci maddesinde belirtilen sayı ve nitelikte servis araçlarının giriş-çıkış yapıp yapmadıklarını belirlemek amacıyla TPAO Genel Müdürlük yerleşkesi ile Gölbaşı tesisleri bünyesindeki kamera kayıtlarının mümkün olduğu kadar geçmiş tarihe gidilmek suretiyle incelenip servis araçlarının gelmediği gün/günler için yüklenicinin hak edişlerinden herhangi bir kesinti yapıp yapılmadığı, söz konusu personel taşıma ihalesinin sözleşme ve şartnameye uygun yürüyüp yürümediğinin kontrol ve denetimini yapması gereken kontrol teşkilatının kurulmama nedenleri ve buna bağlı olarak servis araçlarının puantaj cetvellerinin tutulmama konuları başta olmak üzere incelenmesi, gerekirse soruşturulması.

BAŞKAN – Cevap için buyurun lütfen.

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BESİM ŞİŞMAN –

Cevap 1-)

2012/113083 ihale kayıt numaralı personel taşıma hizmet alımı işiyle ilgili olarak düzenlenen 3/3/2014 tarih 9/2 sayılı Soruşturma Raporu'na ilişkin 6/3/2014 tarih ve 483 sayılı Genel Müdürlük Olur'u ve 21/4/2014 tarih 9/4 sayılı Soruşturma Raporu'na ilişkin 24/04/2014 tarih ve 844 sayılı Genel Müdürlük Olur'unda yer alan önerilerle ilgili olarak personel taşıma hizmet alımı işine ilişkin olarak, kontrol teşkilatı kurulmuş, yüklenicinin sözleşme hilafına araç çalıştırması sebebiyle 134.069,00 TL ceza tahsil edilmiştir. Soruşturma raporunda, disiplin cezası ile tecziye edilmeleri önerilen ilgili personelin, haklarındaki disiplin cezalarının, genel müdürlük makamının 21/04/2014 tarih ve 823 sayılı olurları ile uygun görülmesi üzerine durum 29/04/2014 tarihinde adı geçenlere tebliğ edilmiştir. Bilahare, ilgili personelin durumunun disiplin kurulunda tekrar değerlendirilmesi 28/08/2015 tarih ve 14500 sayılı genel müdürlük oluru ile uygun görülmüştür. Bunun üzerine, yeniden toplanan disiplin kurulu kararı uyarınca ilgili personelin üç günlük ücret kesimi cezası ile tecziye edilmeleri uygun görülmüş, disiplin cezaları 07/09/2015 tarihli genel müdürlük oluru ile onaylanmıştır. Disiplin cezaları, ilgili personele 15/09/2015 ve 22/10/2015 tarihlerinde tebliğ edilmiştir. Bilindiği üzere 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 9'uncu maddesi "Mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalesi yapılmadan önce idarece her türlü fiyat araştırması yapılarak katma değer vergisi hariç olmak üzere yaklaşık maliyet belirlenir ve dayanaklarıyla birlikte bir hesap cetvelinde gösterilir ve yaklaşık maliyete ihale ve ön yeterlik ilanlarında yer verilmez. İsteklilere veya ihale süreci ile resmi ilişkisi olmayan diğer kişilere açıklanmaz." hükmünü içermektedir.

Bu ihalede de idarenin yetkili organları kendi içinde yaklaşık maliyet hesaplaması yapmış, bu yaklaşık maliyeti ve bu maliyetin hesaplanmasına yönelik kıstaslara ihale ve ön yeterlilik ilanlarında yer verilmemiş, resmî ilişkisi olmayan kişilere hiçbir şekilde açıklanmamıştır. Yaklaşık maliyetin gizliliğinin ihlal edildiğine dair soruşturma raporlarında hiçbir bilgi ve belgeye rastlanmamıştır. Bu durumda, açık ihaleye teklif veren istekli firmaların yaklaşık maliyet tutarından ve buna ilişkin hesaplamalardan haberdar olduklarına dair herhangi bir bulguya ulaşılamamıştır. İstekli firmalar, kendi piyasa fiyatı araştırmalarına göre tekliflerini vermişlerdir. Verilen geçerli teklifler içerisinde fiyatı en düşük olan teklif, ekonomik yönden en uygun teklif olarak tespit edilmiş ve ihale edilmiştir. Bahse konu ihale için 6 firmadan teklif alındığı, 4 teklifin eksik evrak sebebi ile değerlendirme dışı bırakıldığı, Hilal Tur Seyahat ve Bayındır Seyahat Ortak Girişiminin 15.671.678,00 TL'lik, Kaya Seyahatin 17.391.060,00 TL'lik teklifinin geçerli kabul edildiği, personel taşıma hizmeti ihalesi yaklaşık maliyetinin 15.375.068,00 TL şeklinde belirlendiği, yaklaşık maliyet hesabında sadece gidiş kilometresi olan 18 kilometre kullanılması gerekirken 36 kilometre kullanılarak maliyet hesaplandığı, yaklaşık maliyet hesabında 36 kilometre kullanılarak bulunan yaklaşık maliyetin 15.375.068,00 TL olduğu, yaklaşık maliyet hesabında 18 kilometre kullanılıyorsa bulunacak yaklaşık maliyetin 12.904.546,00 TL olacağı, girdi olarak kullanılan kilometrenin yanlış yazılması ile yaklaşık maliyetin 2.470.522,00 TL fazla hesaplandığı anlaşılmaktadır. İhale komisyonunun çalışmalarını sürdürdüğü sırada Hilal Tur Seyahat ve Bayındır Seyahat Ortak Girişimi tarafından 16/10/2012 tarihinde genel müdürlük gelen evrakına verilen yazıda, teklif fiyatını revize ederek 15.301.082,00 TL bedelle sözleşme kapsamındaki hizmeti yürütmeyi taahhüt etmiştir. İhale komisyonu kararında, ihalenin 15.301.082,00 TL bedelle Hilal Tur Seyahat ve Bayındır Seyahat Ortak Girişimi üzerine bırakılmasına karar verilmiştir. Personel taşıma hizmet ihalesi yaklaşık maliyet hesabında KİK mevzuatında gösterilen yöntemlerden açık ihale usulünün uygulandığı, KİK mevzuatında gösterilen personel servis fiyatları azami hadleri gösterir ücret tarifesine göre hesaplanan yaklaşık maliyet hesabında hata yapılmakla beraber, söz konusu hatalı işlemler ile ilgili olarak şirket personelinin kendisine veya firmaya çıkar sağladığına ilişkin olarak somut bir bulgu ortaya konulamamıştır. Haksız fiil nedeni ile faili veya faileri sorumlu tutabilmek için zarar ile fiil arasında uygun bir illiyet

bağının olması ve somut bir zararın oluşması gerekir. Herhangi bir nakdi ödemeye veya fiilen uğranılan ve maruz kalınan zarara konu olmayan maliyet fazlalığının kurum zararı olarak nitelendirilmesi mümkün görülmemektedir.

BAŞKAN – Öneriyle ilgili olarak Sayıştay Başkanlığının görüşünü alacağım.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, aslında bu konu geçen sene KİT Komisyonunda görüşüldü, karara bağlandı. Çünkü 2012 yılına ait bir öneridir bu. Bizim burada üçlü bir soruşturma talebimiz olmuştu. Birincisi, yaklaşık maliyetin hesabında kriter olarak 18 kilometrelik bir yolun 36 kilometre olarak hesaplanması ve bundan dolayı da 2 milyon 400 bin civarında bir yaklaşık maliyet hesabı fazlalığıyla ihaleye çıkılmış olmasıydı. İkincisi, belli kriterlerde araç bulundurulması gerekirken bu araçların bulundurulmıyışydı. Üçüncüsü de güvenliği sağlayacak yani bu araçların giriş çıkışlarını kontrol edecek bir kontrol teşkilatının bulunmamasıydı.

Bununla ilgili, genel müdürlüğün yapmış olduğu çalışmalarda şirketle ilgili bir değerlendirme yapıldı ve cezai müeyyideler uygulanarak işte 134 bin liralık ilgili şirketten bir cezai müeyyide uygulanarak para kesintisi yapıldı. İkincisi, araçların giriş çıkışlarıyla ve belli kriterlere yani şartnamedeki kriterlere uyup uymadıklarıyla ilgili kontrolü yapacak teşkilat kuruldu. Üçüncüsü, yaklaşık maliyetin hesabında görev alan personelin ilk etapta görev yerleri değiştirildi, kınama cezası verildi. Bu yeterli görülmediği için, geçen sene burada gündeme gelen konu olarak söylüyorum, tekrar disiplin kurulunda bunun değerlendirmesi yapıldı ve bu arkadaşlara üçer yevmiye kesim cezası da uygulanmış oldu.

Şimdi, geldiğimiz noktada bu hesabı yapan arkadaşların “Burada bir kasıt unsuru var mı, yok mu?” konusu gündemde yani yaklaşık maliyetin yüksek hesaplanması dolayısıyla. Bununla ilgili ne bizim ne Teftiş Kurulunun yapmış olduğu değerlendirmelerde illiyet bağı kuramadık yani kasta mahsus bir işlem yapıldığı yönünde bizim de bir tespitimiz olmadı. Teftiş Kurulu Başkanlığının raporunda da böyle bir tespit yok.

Dolayısıyla, yani şu safhada bu konuyla ilgili yapılabilecek herhangi bir şey yok. gündemden çıkarılmasının uygun olacağını düşünüyoruz. Arz ederim.

BAŞKAN – Zararın olmadığı tespitini siz de paylaşıyorsunuz sanırım? Herhangi bir zarar doğmadığı...

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Yani Başkanım, zarar doğmadı derken şunu diyemiyoruz yani burası 17 milyon yerine 15 milyon yaklaşık maliyetle ihaleye çıkılmış olsaydı katılımcılar ona göre teklif vereceklerdi. Buradan bir zarar var mı, yok mu... O konuda –dediğim gibi yani- bir şey söyleyemiyoruz, kamu zararımız olduğu yönünde.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Önerinin oylamasına geçiyorum...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Efendim, söz istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun Haydar Bey.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Evet, burada teftişin ne kadar önemli olduğunu görüyoruz. Sayıştay bir durum tespiti yaptı. Daha sonra raporlarda geçti, bir teftiş istedi. Enerji Bakanı o dönemde uyanamamıştı Sayıştay Kanunu’nda böyle bir şey olmadığına, sonra uyandı. Teftişten sonra da sıkıntı ortaya çıktı, kurumdaki insanlara 138 bin lira –bildiğim kadarıyla- ceza verildi. Ama, asıl önemli olan o günkü Sayıştay raporlarından çok iyi hatırlıyorum, aslında görüşülüp kapatılmamıştı, konu izlemeydi. 3 taneden 2’ sinin yerine getirildiği, birinin eksik kaldığı yani maliyet üzerinden eksik kaldığıydı olay. Ve baktığınız zaman maliyetlere, 18 kilometre 36 kilometre olarak yazılmış ve bu sehven yazılma falan değildir, böyle bir maddi hatayı, her sene ihale yapan, böyle bir kurumda milyonlarca liralık ihale yapan insanların böyle bir hata yapması yani biraz zor gibi gözüküyor. Tabii bu kontrolsüzlükten de kaynaklanıyor bana göre. Yani ihale yapıldı, yerine getirilsin, işte personel taşınınsın... Bitiyor, taşınıyor mu taşınmıyor mu? Gerçekten güzergâhlar doğru mu yani ihaleye girerken güzergâhlar doğru mu tespit edilmiş? Burada bir sıkıntı vardı, çok da tartıştık o dönemde. Bence burada olay tamamen bir suistimal gibi gözüküyor bu olayda. Sayıştaya da çok fazla bir şey söyleyemiyorum, “Tamam yerine getirmiş artık, yapacak bir şey yok.” diyor. Şunu yapmak lazım... Daha sonra tekrar ihale yaptık mı ondan sonra? Ben o kısmı atladım.

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BESİM ŞİŞMAN - Yaptık.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Aynı firma mı devam ediyor şu anda?

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BESİM ŞİŞMAN - Aynı firmamış.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdi, buradaki sıkıntı şu: Bu tür işlere bulaşan firmaları artık ihaleye sokmamak lazım. Tespitler doğru, Sayıştayın tespitleri. Buradaki yanlışımız, buradaki etik olmayan şey bu tür işlere bulaşan yarın başka kurumlara da bulaştırıyor bunu. Yani artık “Ben buradan daha fazla kazancı nasıl sağlayabilirim.” diye bakıyorsa firma, hak ettiğinin dışında, başka yanlış işlere de tevessül ediyor. Aslında bu tür firmalar... Şimdi kurumun yanlışlığı burada.

HACI OSMAN AKGÜL (Gümüşhane) – Şimdi bakın, bir düzeltme yapaalım. Tekrar ihale mi edildi, yoksa ihale revize mi edildi?

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BESİM ŞİŞMAN - O süreç bitti, yeniden ihale yapıldı. Yalnız şu var Sayın Vekilim, ihalede yasaklamanın şartları var, biz kafamıza göre yasaklayamayız ki ihaleden.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdi, Sayıştayın tespitleri var, sizin teftiş kurulunun tespitleri var, aslında burada bir suç unsuru da var. Bakın, disiplin cezası verilmiş, para cezası verilmiş. Aslında, ihaleden sonraki süreçte fesat karıştırılmış. Hem ihale içerisinde var, kilometrelerin fazla tespiti var, daha sonraki kontrollerde de başka şeyler var yani Sayıştay raporları şimdi çok hatırımda değil, orada başka tespitler de var.

ATILA SERTEL (İzmir) – İş tamamlamayacağı...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Yok o değil, işi tamamlıyor da fazla bir kazanç sağlayacak tüm olanakları kullanıyor orada, şartnamede olmamasına rağmen. Bu sizin elinizi güçlendirmiş aslında, Sayıştayın tespitleri de, teftiş kurulu da güçlendirmiş.

Şimdi, tanımam firmayı, ben şey için konuşmuyorum, bu firmaya tekrar bu işi verirsiniz bu firmayı ödüllendirmiş olursunuz. Girmeme şartları nedir? Elinizde teftiş raporu var, gitsin KİK'e itiraz etsin, siz sokmayın, o zaman deyin ki: "Bu şartlardan dolayı biz sokmadık bu firmayı, böyle bizi aldattı, personelimize ilişkiler içerisine girdi, başka şeyler var." deyip sokmadık. KİK size şey yaparsa biz de burada sizi savunalım, "Doğru yapmışınız Sayın Genel Müdürüm." diyelim ama ben şimdi şüpheyle bakıyorum hâlâ. Bu firma devam ediyorsa bu işe ve ihaleye alınmışsa şüpheyle bakıyorum. "Hukuksal anlamda girer." diyecek şimdi oradan bana. Ama böyle de yapmak lazım. Eğer bu firmanın işine son vermiş olsaydınız veya işte ihaleye bir şekilde kabul etmeseydiniz, hani zaman zaman yapılıyor ya "Evrak eksik, geçmiş dönemde ihale şartlarını yerine getirmede..." gibi nedenlerle yapsaydınız, biz de derdik ki: "Tebrik ediyorum Müdürüm, gerekeni yapmışsınız." Ben hâlâ o firmaya kuşkuluyum bakıyorum.

BAŞKAN – Sayın Akar, görüşlerinize saygı duyuyorum ama sanki hukuki yoldan farklı bir yol öneriyorsunuz kuruma, o da...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Hayır, tamamen hukuki yol öneriyorum Sayın Başkan. Sayıştayın tespitleri var firma hakkında, cezai işlemler uygulanmış.

BAŞKAN – Hayır yani "İhaleye sokmayın, ihaleyi vermeyin." Neticede arkadaşları bağlayan bir Kamu İhale Kanunu var ve ona aykırı davrandıklarında işlerini yapamayacaklar.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şunu söylüyorum Başkan, zaman zaman yapılıyor değil mi? İhalede bir belge eksik, nüfus cüzdanı sureti eksik diye ihaleye sokulmayanlar var.

BAŞKAN – Peki, siz görüşlerinizi ifade ettiniz.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Böyle bir şirketin sokulmaması lazım. Gitsin KİK'e itiraz etsin o şirket "Beni ihaleye sokmadılar." diye, biz de Genel Müdürün arkasında duralım o zaman, böyle bir durum var diye.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Önerinin oylamasına geçiyorum.

Önerinin gündemden çıkarılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

OKTAY ÇANAK (Ordu) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Çanak.

OKTAY ÇANAK (Ordu) – Konuyla ilgili hukuki birkaç cümle söyleyecektim de.

Şimdi, ihaleye fesat karıştırma ihale sırasında olan bir şey zaten. Onun için ihaleden sonra edime fesat karıştırma olabilir ama ihaleye katılıp katılmama kurumun çok elinde olan bir şey değil. İhaleye katılıp katılmama ile ilgili bir savcılık soruşturması lazım. Hukuki bir süreçten sonra böyle bir kabulle birlikte ancak o şirket ihaleye katılamaz. "Eğer kurum ihaleye almazsa biz sizi savunuruz, KİK'e gitsinler." cümlesi de doğru değil.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Hayır ihale yapmasınlar demiyorum, bakın...

OKTAY ÇANAK (Ordu) – İhaleye almazsa diyorum ben de yani o şirketi ihaleye almazsa "Kurumu biz savunuruz, Genel Müdürü biz savunuruz." diyemeyiz. Çünkü, bu sefer mesele sadece KİK'e gitmez, muhtemelen ilgili şirket, ilgili kurumun yönetimini bazı şirketlere meylediyor, bize bu hakkı tanımıyor diye savcılığa suç duyurusunda bulunurlar. İşte o noktada biz savunamayız...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Eli güçlendiren iki tane şey var: Teftiş kurulu raporu, Sayıştay raporları...

OKTAY ÇANAK (Ordu) – Olabilir ama Haydar Bey, bunların hukuken kurumu bağlayan bir karşılığı yok, onu söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Çanak.

Sayın Sertel, buyurun.

ATIL A SERTEL (İzmir) – Ben Oktay kardeşime karşılık olarak söylemek istemem ama şaibeye bulaşmış, soruşturma geçirmiş bir firmanın yeniden ihale alması daha vahim bir tablo yani onun altını çizmek lazım. Yani bu görülmüş, içeriden, dışarıdan insanlar bulmuş, birtakım şaibeler yaratmış, sonra tekrar aynı firma geliyor ihaleyi tekrar alıyor. Bu, "Sen tamamlayamadın bu işleri, bir dahaki dönem al ihaleyi tamamla." der gibi bir durum da hasıl olur. Hukuken belki ihaleye katılmama durumu olmaz ama ahlaken, vicdanen o kurumun yolsuzlukları ve hukuksuzlukları ortaya çıktıktan sonra ona tekrar ihaleyi vermek bence ödüllendirmek demektir. Bu yanlıştır, bunu söylemek istiyorum.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bir de, şu yeni ihaleyi kaç paraya verdiniz, onu sorabilir miyim?

BAŞKAN – Sayın Çanak, buyurun tekrar bir söz talebiniz var.

OKTAY ÇANAK (Ordu) – Zaten şaibeli olmuş, sonrasında edimlerini yerine getirmemiş bir şirketten bahsediyorsak bunu biz soyut söylemlerle değil de hukuki tespitlerle bunu öngördüysek zaten giremez.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, Sayın Akar'ın sorusunu cevaplar mısınız?

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BEŞİM ŞİŞMAN - Sayın Başkanım, önceki ihale üç yıllık, 15 milyon 300 bin liraya verilmişti; yeni yapılan ihale iki yıllık, 9 milyon 355 bin liraya verildi.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Tamam düşüyor ama hani iki yıllığı 9 milyona geliyor, diğerini 5'le çarptığın zaman 10 milyon yapıyor yani. 9 milyona, maliyetler artmasına rağmen daha düşük olmuş. Aslında görülüyor ortada da neyse, yapacak bir şey yok.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

2013 yılı görüşmelerine başlıyoruz.

2013 yılına ait bir öneri bulunmaktadır, öneriyi okutuyorum:

Öneri:

Raporun ilgili bölümlerinde yer alan rapor ekinde (Ek:15) listesi verilen diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Cevap için buyurun lütfen.

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BESİM ŞİŞMAN - Cevap:

Raporda yer alan diğer öneri ve tavsiyelerin yerine getirilmesine çalışılmaktadır.

BAŞKAN – Sayın Gürer'in söz talebi var.

Buyurun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Burada bir “madde gizi” ifadesi kullanılmış da Başkanım, önce bu gizlilik neyin gizliliği anlayamadım.

BAŞKAN – Bu, daha önceki Petrol Kanunu'ndan kaynaklanan bir gizlilik söz konusuydu. Bir alışkanlığın yansıması diyebiliriz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teşekkürler Başkanım.

Maden Tetkik Arama sondaj çalışması sonunda Konya Ereğli ve Niğde Bor havzasında 8 milyar ton petrol üretebilen şeyl kaya, potansiyel kaynak rezervi tespit edildi. Isıtıldığında petrol ve doğal gaz üretebilen söz konusu kayalarda 2,6 milyar varil ile 8,3 milyar varil arasında petrol çıkarılabileceği hesaplanıyor. MTA raporuna göre Orta Anadolu Endüstriyel Hammadde Arama Projesi çerçevesinde Ereğli-Bor havzasında 2006 yılında başlatılan çalışmaların meyvelerini almaya başlamış. Proje kapsamında üretilen çalışmalarda 2007 yılında Niğde Bor Badak Köyünün kuzeyinde açılan 1.168 metre derinliğindeki araştırma kuyusunda 1.305-1.168 metre arasında sıvı petrol bulgusuna rastlanmıştır. 2008 yılında Konya Ereğli Yeniköy ve Acıkuyu Köyü çevresinde açılan 8 kuyuda da sıvı petrollü şeyl bulunmuş. Söz konusu havzada açılan diğer sondajlarda da ortalama 40 metre kalınlığında petrol üreten kayalar tespit edilmiştir.

Şimdi, tabii bu haber ilk yayınlandığında bayağı bir heyecan yarattı ve bununla ilgili çalışma sonunda MTA, Türk Petrolleri Anonim Ortaklığı ortak çalışma projesi oluşturarak arazide jeolojik etüt ve sondaj programı yürütülmesi ve gene kurumun laboratuvarında analizlerin gerçekleşmesi, bu anlamda, bulunan petrolün değerlendirilmesi istendi. Bu, yayınlandı, Anadolu Ajansında haber olarak gündeme düştü. Aradan süre geçti, o süre içinde dönemin bakanı bir açıklama yaptı, o açıklama da “Niğde ile Bor ilçesi Badak mevkiinde 2007 yılında Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü tarafından NBK-2007/2 baseni tanımlama kuyusu açılmış. Bu kuyuda rastlanan petrolün seviye araştırmak amacıyla Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı Genel Müdürlüğü tarafından iki boyutlu sismik hatlar önerilmiş ve bu hatların değerlendirilmesi sonucu 2008 yılında Bor1/A arama kuyusu açılmış ve 2.500 metre son delikte bitirilmiştir. Önerilen bu kuyuda petrol ve doğal gaz içeren rezervuarlar test edilmiş, ancak kalitesinin iyi olmamasından dolayı ekonomik fatura alınamamıştır. Bu nedenle, sahada hesaplanmış bir rezerv yoktur. TPAO tarafından çalışmalar devam etmekle birlikte, jeolojik ve jeofizik değerlendirmenin olumlu olması durumunda önümüzdeki yıllarda yeni kuyu açılması düşünülmektedir.”

Şimdi, bundan bir beş yıl sonra bu açıklama geldi. Bu Taner Bey'in açıklaması, Taner Yıldız'ın. Ardından, 23 Kasım yani seçimlerden önce bu kez Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Ali Rıza Alaboyun bir açıklama yaptı. O da “Niğde'de petrol bulundu.” ve bu rezervlerin doğal gazla bulunduğu yönünde gene bir açıklama yaptı. Bu açıklamaların hepsi basına düştükçe bizim orada insanlar petrol çıktı diye büyük bir keyfe ve mutluluğa erdiler. Ama ne hikmetse açılan kuyular geri kapatıldı, ne olduğu belirsiz bir duruma geldi. Petrol var mı, yok mu, çıkacak mı? Yoksa yine her seçimde bir on beş-yirmi gün kala, bir ay kala basında bir bakan demeci mi okuyacağız. Bu konuda bir açıklama yaparsanız memnun olurum.

2014 yılında üretilen yerli ham petrol miktarıyla ilgili de -2013'le ilgili konuşuyoruz ama ben bunu da burada söz almışken söyleyeyim istedim- toplam 2 milyon 456 bin ton olup bunun 1 milyon 779 bin tonluk kısmı TPAO tarafından üretilmiş. Geçen yıla göre kurumun üretimlerinde bir düşüş var. Bu üretimdeki düşüş nereden kaynaklanıyor? Bununla ilgili bir açıklamanızı da dinlemek istiyorum.

Keza, Türkiye'de yeteri kadar petrol arandığını düşünüyor musunuz? Biraz evvelki konuşmanızda Türkiye'de ham madde açısından yeterli kaynak olmadığına vurgu yaptınız ama dünyada her yıl ortalama 20 bin arama kuyusu denenirken Türkiye'de bunun 1.200'ler civarında kaldığı uzmanlardan aldığım bir veri de var. Bu kadar az araştırmayla bu sonuca nasıl varıyorsunuz? Türkiye'deki rezervin yeterli ölçüde araştırıldığını düşünüyor musunuz? Tekniğin ve teknolojinin bu kadar geliştiği koşullarda yapılacak çalışmaların daha kapsamlı olması önünde sizce bir engel teşkil ediyor mu? Bir de toplumun, halkın genel yaklaşımı, inancı şudur: Bizim oralarda da bu çok konuşulduğu için paylaşmak istiyorum: “Biz de her şey var da yabancılar bizde çıkmasını engelliyorlar, onun için de çalışma yaptırılmıyor.” düşüncesi, yurttaşın kafasında bir soru işareti. Bu konuda da sizin yaklaşımınızı dinlemek isterim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Gürer, ben teşekkür ediyorum.

Bütün sorulara genel görüşme ve soru cevap kısmında...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Şu petrol var mı yok mu? Onu öğrenelim Başkan ya. Çünkü yazılı diyorsunuz, yazılı gelince de...

BAŞKAN – Hayır, hayır, sözlü alacağız Sayın Gürer, dağılmaması için, çünkü 2014'ü de kattınız. İzin verirsiniz orada ayrıntılı bir şekilde Sayın Genel Müdürü dinleyelim.

Sayın Akar, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sayın Başkan, 2013'ten iç önerilerden 14 no.lu öneri, bu sismik gemisi alınması ve oradaki personelin yetiştirilmesiyle ilgili –ben çok önemli buluyorum- bunun üst komisyonda görüşülmesini talep ediyorum.

BAŞKAN – Kaç numara?

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – 14 numara.

BAŞKAN – 2013 yılının 14 no.lu iç önerisi.

Okutuyorum 2013 yılının 14 no.lu iç önerisini:

Öneri 14

TPAO'nun Polarcus Firması ile yaptığı 09/01/2013 tarihli Sismik Veri İşleme Sözleşmesi çerçevesinde gemide Polarcus Firması nezaretinde eğitimi öngörülen 49 sismik personelden 15 personelin eğitiminin tamamlandığı, eğitim süresinin asgari altı ay olduğu, gemide bir seferde 8 TPAO personeli bulundurulabileceği dikkate alınarak; Polarcus Firması ile yapılan 3 yıllık sözleşme süresi sona ermeden, hâlen istihdamı gerçekleşmemiş olan 34 mühendis ve teknikerin bir an evvel istihdam edilerek gemideki eğitim süreçlerinin planlanması, eksik görülen yabancı dil eğitimlerinin hizmet içi eğitimle sağlanması...

BAŞKAN – Sayın Akar konuşmak ister misiniz?

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Cevabını alsak, ondan sonra konuşalım. Yoksa...

BAŞKAN – Cevap olarak değil ama...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Tamam, ben bir konuşayım, arkadaşların belki bilgileri yoktur, bilgilensinler.

Şimdi, evet, bir sismik araştırma gemisi aldık. Alınmalı mıydı? Alınmalıydı, doğru. Özellikle Kıbrıs'taki gelişen olaylardan sonra kendi sismik araştırmalarımızı yapabilmek ve doğru alanda sondaj yapabilmek için yani gereksiz veya yanlış yatırımlar yapmamak için bir sismik araştırma gemisine ihtiyacımız var. Bu da yaklaşık 130 milyon dolara alınan bir gemi. Ben rakamları yanlış söylüyorsam Sayıştay da Genel Müdür de düzeltebilir. Yalnız bunu çalıştıracak gemi adamlarımız veya sismik araştırma yapacak personel yok. Bu nedenle de bu firmayla üç yıllık bir anlaşma yapılmış. Anlaşmanın da toplam, kümülatif rakamı, veri işlemesi falan toplam 52 diye hesaplamıştım ama notlarım o kadar karışık ki bulamıyorum, 52 milyon dolar da üç yıllık sözleşme için veriliyor yani gemi fiyatının yarısı kadar. Bunu onun için önemsiyorum yani üst kurula alalım, şu anki durumunu bir görüşelim, ne yapılması konusunda bir destek, ihtiyaç varsa kuruma, bu eleman alımı konusunda veya başka konularda, teknik eleman konusunda, bu desteğimizi verelim anlamında, bu önemsedğim bir şey.

BAŞKAN – Dinleyelim Sayın Genel Müdürümüzü bu konuyla ilgili olarak.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Evet, dinleyelim, cevabı alalım.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdür, buyurun.

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BESİM ŞİŞMAN - Sadece gemi kısmını mı Sayın Başkanım, yoksa bir önceki...

BAŞKAN – Hayır, hayır sadece bu okuduğumuz, 2013 yılı 14 numaralı iç öneriyle ilgili olarak sizi dinlemek istiyoruz.

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BESİM ŞİŞMAN - Ortaklığımıza ait Barbaros Hayreddin Paşa sismik arama gemisindeki iş ve işlerin ilgili mevzuatlar gereğince belirli dönemlerde ve/veya vardiya (Crew Change-Ekip Değişimi) olarak ortaklığımızca yapılabilmesi anlamında, Polarcus firması ile yapılan 09/01/2013 tarihli sismik gemi yönetimi ve veri toplama sözleşmesi 10/02/2016 tarihinde sona ermiştir. Polarcus firması ile yapılan görüşmeler sonrasında bir önceki sözleşmenin 2015 yılı fiyatları ile kıyaslandığında yaklaşık olarak yüzde 50'ye yakın bir indirim miktarı ile 11/02/2016 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere 23/02/2016 tarihinde bir yıl uzatma opsiyonu ile iki yıllık yeni bir sözleşme imzalanmıştır.

Yeni sözleşme kapsamında, bir önceki sözleşme döneminde eğitimlerini tamamlayan 12 Türkiye Petrolleri personeli, ekibe operatör olarak dâhil edilerek Polarcus firmasının personel sayısı azaltılmıştır. Ortaklığımız ile Polarcus firması arasında imzalanan sözleşme kapsamında alınacak eğitimin İngilizce olması, gemide çalışan personelin yabancı olması, uluslararası sulara sismik gemilerde çalışan personelin iletişim sorunu nedeniyle, yaşanabilecek iş kazalarını engellemek için yasal olarak belirli bir seviyede İngilizce bilme zorunluluğu bulunmaktadır. Bu kapsamda, İŞKUR kanalı ile personel temininde İngilizce bilen ve belge sahibi olan aday başvurusu olmamıştır.

Bu nedenle, ortaklığımızca İngilizce bilme koşulu iptal edilerek, bunun yerine mesleki kriterleri ile gemide çalışma özelliği (fiziksel, psikolojik, çalışma ortamı vb.) ve ilanda yer alan koşulları sağlayan personelden iş başı yapan muhtemel adayların ortaklığımız kanalı ile İngilizce eğitimi almalarına olanak sağlanması yönünde ortaklığımız iç prosedürleri çerçevesinde işlemler başlatılmıştır. Planlanan personel alımlarının gerçekleştirilememesi ve istihdam edilen bazı personellerin istifa etmesi sonrasında ortaklığımız içinden Barbaros Hayreddin Paşa sismik gemisinde çalışmak isteyenler, kurum içi nakil yoluyla gemide çalışmaya teşvik edilmiş ve mevcut personel ile eğitime devam edilmiştir.

Personel talep ve teminlerimizde, Polarcus firmasıyla yapılan sözleşme çerçevesinde gemideki çalışma ve yaşam mekânlarının gerek çalışan Polarcus firması personelinin ve gerekse ortaklığımız adına eğitim almaya gönderilen personel sayısını (bir defada azami 8-9 kişi) karşılamaması nedenleri ile bu hususlar da göz önünde bulundurulmaktadır. Hâlihazırda yetiştirilmiş olan 15 Türkiye Petrolleri personeli Barbaros Hayreddin Paşa sismik gemisinde operatör olarak çalışmaya devam etmektedir. Planlanan personel alımlarının gerçekleştirilememesi ve istihdam edilen bazı personelin istifa etmesi sonrasında ortaklığımız içinden gemide çalışmak isteyenler, kurum içi nakil yoluyla gemide çalışmaya teşvik edilmiş ve mevcut personel ile gemide eğitime devam edilmiştir. Gemide çalışan, İngilizcesi yeterli olmayan personelimizin İngilizce eğitimi alması amacıyla hazırlıklar yapılmıştır. Personel sayısı istenilen sayıya ulaştığında bahse konu eğitime başlatılacaktır.

Sayın Başkanım, burada ben şunu da ilave etmek istiyorum: Gerçekten böyle bir gemiyi işletmek, kamu kurumu açısından çok rantıbil da olmayabiliyor. Biz aslında, bunu bir Türk özel sektörü üzerinden de yapabilir miyiz opsiyonu üzerinde de ciddi olarak çalışıyoruz. Çünkü şu var: Sismik gemiyi çalıştırmak tek başına gemiden ibaret değil. Yardımcı gemiler var, vesaire. Şimdi, BOTAŞ'taki arkadaşlarla da konuştuk, petrol nakliyatı sırasında kullanıyorlar, özel sözleşmeyle, 10-15 bin dolar maaşla insan çalıştırmak zorunda kalıyorlar. Dolayısıyla, siz bünyenizde bu insanları tuttuğunuz zaman bir dengesizliğe sebebiyet verebiliyorsunuz. Bunun önüne geçmek için biz gerekirse bir... Ama, Türk olması şunun için önemli. Zaten bu gemi alınırken kritik durumlarda, sayın vekilim de bahsettiği gibi Kıbrıs'ta, işte uluslararası sularda da çalışabiliyor olması gerekiyor duruma göre, onun için yerli bir firmayla anlaşma içinde çalışmalarımız var. Bu süreçte de elimizden geldiğince insan yetiştiriyoruz. Teknik personel açısından sıkıntı yok ama özellikle gemi adamları ve gemi çalıştırma işi gerçekten pahalı, gemicilik sektörünü bilen insanlar da az çok bunu biliyorlardır.

Dolayısıyla, bu tip insanları bünyemizde istihdam etmek ne kadar doğru o da tartışılır. Onun için, biz bir Türk özel sektöre bu işi yapabilirsek öyle bir opsiyonda çalışıyoruz.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sayın Genel Müdürüm, önceki üç yıllık sözleşme kaç liraydı toplamı? Hem veri işleme, toplama hem de gemi yönetimi?

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BESİM ŞİŞMAN - Yaklaşık 80 milyon dolar civarındaydı.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Gemi yönetimi 80 milyon dolar. Son iki yıllık yaptığınız sözleşme ne kadar?

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BESİM ŞİŞMAN - Yalnız burada sayın vekilim şu hata olur yani geminin fiyatıyla bunları kıyaslamak hiçbir zaman doğru olmaz. Çok önemli yani.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bir dakika. Sayın Genel Müdürüm, ben bir şeyler...

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BESİM ŞİŞMAN – Çok özür dilerim, şöyle bir ön yargı oluyor: Gemi 130 milyon dolarken bu kadar niye ödendi? Piyasa bu yani yapacak bir şey yok ki.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Yaptığınız sözleşme ne kadar? İki yılının toplamı ne kadar?

BAŞKAN – İsterseniz önerinin gündeme alınmasını bir oylayalım.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Tamam, oylayalım, konuşalım.

BAŞKAN – Önerinin gündeme alınmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir, öneri gündeme alınmıştır.

Var mı üzerinde tekrar ifade etmek istediğiniz bir şey Sayın Akar?

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Evet, müsaade ederseniz söz alayım Sayın Başkan.

Evet, doğru, geminin fiyatıyla kıyaslamak lazım. Bir fiyat alabilir miyim?

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BESİM ŞİŞMAN – Bu yılki de yaklaşık 15 milyon dolar.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – 15 milyon dolar.

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BESİM ŞİŞMAN – Fiyatlar şimdi petrol fiyatına bağlı olarak anormal bir şekilde düştü doğal olarak yani.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdi, Sayın Genel Müdür, gemi alınırken kaç eleman ihtiyacı olduğu, nasıl giderilmesi gerektiği, hangi periyotlarda eğitim verilmesi gerektiği ve personelin özellikleri de belirtilmiş. Bu nedenle de ilk aşamada üç yıllık... Yani, 130 milyon dolar gemi diyorum ama bir gemi parası da bu araştırmaları yapabilmemiz yani veriyi hazırlayabilmemiz, gemiyi yönetebilmemiz için kurumlara, bu şirkete veriliyor. Haklı olduğunuz yönler var; doğru, gemi adamları pahalıdır ama ben biliyorum ki Denizcilik İşletmelerinden destek talep ederseniz bu gemi adamlarını da bulabilirsiniz, o tarafına bakıyorum.

Bir defa, burada çalışacak personeli İŞKUR kanalıyla bulmak mümkün değil, yanlış burada. "E, biz personeli İŞKUR kanalıyla alalım, İngilizce eğitimi tamamlatalım, burası bir okul." Kendi uzmanlık alanı için bir okul olabilir yani geminin işlevsel faaliyeti için bir okul olabilir ama İngilizce için bu okul olmaz yani "İngilizce... Biz yetiştiririz." Bu olmaz. Bu tür araştırmalarda da mutlaka yabancı dil, hatta bir, iki, üç yabancı dil bilmesi gerekir diye düşünüyorum personelin çünkü bunun dünyadaki verilerini inceleyecekler, dünyada yayınlanan makalelere bakacaklar, dergilere, bilimsel dergilere... Neyse artık, aklınıza ne geliyorsa, nasıl bir şey geliyorsa bunları inceleyecekler. Ama sizin o gemide eğitimi alırken vereceğiniz İngilizceyle bunu anlama, yorumlama yetenekleri olmaz Sevgili Genel Müdürüm.

Şimdi, burada, elinizi bağlayan bir şey varsa biz tavsiye kararı alalım. Yani, personel alımında, teknik personel alımında elinizi bağlayan bir şey varsa yani İŞKUR'dan alma zorunluluğu... Öyle bir şey yok. KPSS var, değil mi? Hatta

mülakat bile yapıyorsunuz hemen sonrasında, ona göre personel alıyorsunuz. Ben bu nitelikli çok gencin olduğunu düşünüyorum.

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BESİM ŞİŞMAN – Vallahi, başvuru olmadı Sayın Vekilim.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Yapmayın ya.

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BESİM ŞİŞMAN – Gerçekten başvuru olmadı.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ya, maden mühendisleri, işte, jeofizik mühendisleri, dünya kadar...

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BESİM ŞİŞMAN – Mesleki şeylerde sıkıntımız yok Sayın Vekilim, gemi adamlarıyla ilgili... Bizim bünyemizde zaten jeolog, jeofizikçi var, öyle bir sorunumuz yok yani.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sonuçta İŞKUR'dan şey yapıyorsunuz, bunu da oradan tamamlayabilirsiniz yani sizin mesleki... Orada çalışan personelin de yabancı dile hâkim olması lazım sonuçta.

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BESİM ŞİŞMAN – Doğru.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Doğru, değil mi? İstiyorsanız ben bulayım, kaç tane lazım?

HALİL ELDEMİR (Bilecik) – Hangi branş Haydar Bey?

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Tamam, söylesin, her branşta bulacağım. Söz veriyorum ben bulacağım ya.

HALİL ELDEMİR (Bilecik) – Teknik arkadaşlardan demiyor.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Yani “Bunu bulamıyoruz.” demek de ayrı bir olay.

Şimdi, arkadaşlar, bakınız, geçen yıl ki KİT Komisyonu tutanaklarından sizin bir milletvekilinizin sormuş olduğu soruya eski genel müdürün verdiği cevapta -eski genel müdür de burada zaten- diyor ki: “Şimdi ben iki tane bilgi vermek istiyorum -arkadaşlarımın isteği- konuyla ilgili, Sayın Başkanımın müsaadesi olursa. Mesela, 2013 yılında sismik gemiyle yaptığımız işleri kastederek söylüyorum. Jeofizik yani, sismik işlerine 29 milyon dolarlık bir iş yapmışız. Eğer bizim gemimiz olmasaydı, bunu dışarıya yaptırsaydık 51 milyon dolar ödeyecektik.” 2014 yılında 43 milyon dolarlık iş yapmışınız, gene aynı şekilde dışarıdan hizmet alsaydık 71 milyon dolar ödeyecektik, doğru mu? Ama zaten ödüyoruz şu anda bunları yani o gemiden bu danışmanlık hizmetini alarak... Gemiye çalıştırması için, hem gemi için, yönetmek için hem de veriler için bu paraları ödüyoruz. Burada da bir avantajımız olmamış. Gelecek yıllarda da olması için...

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BESİM ŞİŞMAN – Sayın Vekilim, bir avantajımız olmuş, çok özür dilerim, orada bir yanlış anlama var. Yani, biz gemiyi almadan bu işleri dışarı yaptırsaydık son üç yılda minimum 45-50 milyon dolar daha fazla para harcayacaktık.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Onu vermediğiniz için, o dönemde vermediğiniz için... Şimdi gelelim asıl konuya, buradan niye açtım konuyu.

Bu haritaları bu sene göstermediniz, geçmişte gösteriyordunuz. Enerji köprüsü Ceyhan Enerji Hattı bu -TPAO'da daha önce gösterilen haritalar- bu da petrol ve doğal gaz “zone”ları, Orta Doğu haritası bu, petrol ve doğal gaz “zone”ları... Biraz sonra “zone”un ne olduğunu... Bu, Türkiye'nin kıta sahanlığı ve diğer ülkelerin kıta sahanlığı. Bu haritaları bugün göstermedik. Niye söyledim bunu?

Bakın, Piri Reis'i hatırlıyorsunuz, değil mi? Piri Reis gitti, kabadayı gibi Kıbrıs açıklarına gitti. Hatta o gün dönemin siyaseti kalktılar -Başbakanı, Enerji Bakanı- “Aramayız.” dediler. Ondan önce bir şey yapıldı Akdeniz'de. Bir uluslararası kuruluş bütün Akdeniz'i taradı, sismik araştırma yaptı; bütün Akdeniz'i taradılar ve bunları sattılar, bu araştırmaları sattılar. Kimlere sattılar? Akdeniz'de kıyısı olan ülkelere sattılar. Muhtemelen, Shell, Mobil, Exen gibi büyük petrol şirketleri de almıştır bunu ama kıyısı olan ülkelere sattılar. Kim vardı bunun içinde? Lübnan vardı. Kim vardı bunun içinde? Mısır vardı. Kim var? Kıbrıs var –“Güney Kıbrıs” diye adlandırıyoruz ya, Kıbrıs. Yani, bize Kuzey'i kimse taramıyor, “Kıbrıs” diye geçiyor uluslararası sözleşmelerde, onun için de öyle diyorum ama biz yine “Kuzey- Güney” diye ayıralım- Güney Kıbrıs var, İsrail var. Hepsi almışlar sismik taramayı. Almayan tek ülke var Akdeniz'de kıyısı olup, Türkiye. Türkiye bu sismik araştırmaları almamış. Sonra da ülkeler kendi aralarında ekonomik “zone” anlaşmaları yapıyorlar. Ekonomik “zone” ne? Kendi kıta sahanlığı dışında, iki komşu ülke anlaştığı zaman “O bölge benim ekonomik ‘zone’um.” diyor ve orayı uluslararası sözleşmelere göre de ruhsatlandırıyor. Kıbrıs olayı böyle bir olay. Kıbrıs'ta petrol ve doğal gaz çıktı. Biz orada sınıfta kaldık. Hatta, Suriye savaşının başlama nedeni de bana göre Orta Doğu'daki Irak petrolünün denize akıtılması, denizden taşınması değil; Akdeniz'de çıkacak olan doğal gaz zengin rezervlerinin Avrupa'ya taşınabilmesi. Çünkü Akdeniz'in deniz örtüsü onun bir boruyla Akdeniz'den taşınmasına müsaade etmiyor, ancak ve ancak Türkiye üzerinden Avrupa'ya -çünkü Amerika'dan, Çin'den ve Rusya'dan sonra en çok doğal gaz ihtiyacı olan Avrupa- taşınması olayıydı. Bana göre, Suriye savaşının çıkış nedeni de bu arkadaşlar. Biz orada bir gol yedik, müthiş bir gol yedik. Niye gol yedik? Önce, sismik araştırmaları almadık. İki, komşu ülkelerle “ekonomik ‘zone’ anlaşmaları” imzalamadık.

Kıbrıs, İsrail'le anlaşma imzalamış; Kıbrıs, Lübnan'la anlaşmayı sağlamış; Kıbrıs, Mısır'la anlaşma imzalamış ama bu ikisiyle başaramamış, Mısır ve Lübnan'la, gitmiş İsrail'le başarmış bu işi. Sonra da o dönemin Enerji Bakanının -hani bize soruşturmaları yasaklayan Sayıştaya- bir demecini hatırlayın, Taner Yıldız'ın “Biz bu gazı taşıyabiliriz.” dedi. Piri Reis'i yollamaktan, savaş gemileri yollamaktan vazgeçti; “Biz bu gazı yollayabiliriz.” dedi. Bunun için sismik araştırmalar çok önemli. Aslında, Akdeniz'de bir sismik araştırmaya bir ihtiyacımız yok, zaten yapmışlar bunu ama Karadeniz'de son yaptığımız sondajlardan da bir şey bulamadık. Hangi sismik araştırmalara göre yapıldı, onu da bilemiyorum ama geneli üzerinde onları da söyleyeceğim zaten.

Bu gemi olayı önemli. Bir an evvel teknik elemanın yetişmesi hem gemi yönetimi anlamında hem veriyi alma ve işleme konusunda doğru bilgileri verecek teknik elemanın yetişmesi önemli. Bu süreci böyle uzatırsak ne kendi elemanımızı yetiştirebiliriz ne de doğru veri toplayabiliriz diye düşünüyorum. O şirketlere de çok fazla güvenmemek lazım. Size -bileniyorum, içimde böyle hep şüpheli de bakıyorum- belki doğru verileri de vermeyebilirler, doğru analizler de yapmayabilirler çünkü o kadar büyük şirketler var ki bu alanda, neredeyse bizim gayrisafi millî hasılamız kadar ciro yapan şirketler var. Onun için kendi insanımızla, kendi millî değerlerimize sahip çıkacak insanlarla -bu konular önemli- çalışmamız gerektiğini söylüyorum. Bu konuda desteğe ihtiyacınız varsa -nasıl verelim bilmiyorum ama- getirin biz de size destek verelim. Yani, ben bunu anlatmaya çalışıyorum.

BAŞKAN – Tabii ki siyasi olarak da her türlü personel mevcudiyeti ve bunların iş güvenliği, eğitimi vesairesi çok önemli hususlar. Gündeme getirdiğiniz için ben teşekkür ediyorum Sayın Akar.

Sayın Özdiş, buyurun.

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayıştay raporlarını incelediğimizde...

BAŞKAN – Sayın Özdiş, bu öneriyle ilgili olarak mı?

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Hayır, hayır. Ben bir genel...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sayın Özdiş gidecek, bir konuşsun.

BAŞKAN – Şu öneriyi oylayayım.

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Tabii, tabii.

BAŞKAN – Gündeme aldığımız önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2013 yılı genel önerisinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Buyurun Sayın Özdiş.

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Sayın Başkan, bir genel değerlendirme yapacağım. Sayın Akar'ın da söylediği gibi, uçağa yetişmek durumundayım. Affınıza sığınarak böyle bir değerlendirmede bulunacağım.

Sayıştay raporlarını incelediğimde dikkatimi çeken birkaç konuyla ilgili sorular sormak istiyorum ve olabilirse yazılı cevaplarımı da almak istiyorum.

2014 yılında üretilen yerli ham petrol miktarı 2 milyon 456 bin ton olup bunun 1 milyon 779 bin tonluk kısmı TPAO tarafından üretilmiş. Geçen yıla göre, kurum tarafından üretilen yerli ham petrolde yüzde 16,8 oranında düşüş olmuştur. Yine, geçen yıla göre, kurum tarafından üretilen yerli doğal gazda yüzde 18,2 oranında düşüş mevcuttur. Sorum: Yurt içi üretimindeki bu düşüşün gerekçesi nedir?

İkinci sorum: Kurumun, cari yılda tamamı yurt içine yapılan ham petrol, doğal gaz ve ana faaliyet konusu hizmet satışlarından olmak üzere, net satış hasılatı 2 milyon 482 bin TL olarak değerlendirilmiş. "Cari yılda satışların maliyeti 1 milyon 133 bin TL olarak gerçekleşmiş olup geçen yıla göre satışların maliyeti yüzde 34 oranında artmıştır. Toplam 1 milyon 250 bin TL faaliyet gideri yapılmış olup geçen yıla göre faaliyet giderleri yüzde 40 oranında artarken faaliyet kârı geçen yıla göre yüzde 90 oranında azalmıştır. Kurumun gelirlerdeki azalışın yanı sıra, giderlerdeki artışlara karşı acilen kısa, orta ve uzun vadeli tedbirler alması gereklidir." diyor Sayıştayım. Benim sorum: Düşen petrol fiyatları karşısında kurumun gelir kaybının engellenmesinin yegâne yolu, bilindiği gibi, petrol, doğal gaz üretiminin artırılmasıdır. Bu konuda ne gibi önlemler alınmıştır, planlamanız nedir?

Yine, bir başka sorum: "Kurum, hedeflediği yıllık plan ve programlarını gerçekleştirmekle beraber, yurt içinde ve dışında arama ve üretim yatırımlarına daha fazla kaynak ayırmalı, yurt içi kara ve özellikle deniz alanlarında aramalar yoğunlaştırılmalıdır." diye Sayıştayımızın bir tespiti var. Yine "Nakit gelirlerini bekletmeden yatırıma dönüştürmelidir." diyor. Biz de katılıyoruz buna. Bu konuda ne gibi önlemler alınmıştır veya almayı düşünüyorsunuz?

Yine, Yönetim Kurulunun 23/05/2014 tarih 1746/4 sayılı Kararı kapsamında, kurumun da yüzde 9 oranında ortaklığı bulunan Azerbaycan Şahdeniz Projesi'nin diğer ortaklarından olan Total'e ait yüzde 10 oranındaki hisseleri 26/05/2014 tarihinde satın alınmış ve projedeki kurum payı yüzde 19'a yükselmiştir. Satın alma tutarı da 1 milyar 450 milyon ABD dolarıdır. Sorum: Bu projedeki diğer ortaklar ve payları nedir? Bu hisse satın almasının yapıldığı tarihte petrolün varil fiyatı 100 doların üzerindeydi, şimdi ise 40 dolar civarında. Sonuç olarak, bu satın almadan dolayı herhangi bir zarar kurum için söz konusu mudur? Petrol fiyatlarındaki düşüşü telafi edecek üretim artışı sağlanabilmiş midir?

Yine, bir başka sorum: "Son yıllarda yatırım giderlerindeki artışların yanı sıra, yastık gazı için BOTAŞ'a yapılan ödeme, sismik araştırma gemisinin alımı için yapılan ödeme, Hazine Müsteşarlığına yapılan büyük tutarlı temettü ödemeleri, TPIC sermayesinin artırılarak BOTAŞ'a devredilmesi ve son olarak Total şirketinin Şahdeniz ve SVP projelerindeki yüzde 10'luk hisse alımı için yapılan ödemeler sonrası kurumun nakit durumunda önemli boyutta azalmalar meydana gelmiştir." diye Sayıştay denetçilerimizin bir değerlendirmesi var. Total şirketinin Şahdeniz ve SVP projelerindeki yüzde 10'luk hisse alımının ve diğer nakit açıklarının finansmanına yönelik olarak 2014 yılında yapılan yaklaşık 1,5 milyar ABD doları tutarındaki ödemenin 1 milyar dolarlık bölümünün finansmanı 25/07/2014 tarih ve 1753 sayılı Yönetim Kurulu Kararı ve 24/7/2014 tarih ve 7787 sayılı Genel Müdürlük Oluru çerçevesinde banka kredisi temin edilmek suretiyle karşılanmıştır.

"Kurumun gelecek on yıl içinde -2016-2025- hiçbir deniz araması yapmaması, temettü ödemesi gerçekleştirmemesi ve ortalama Brent petrol fiyatının 70 dolar/varil gerçekleşmesi hâlinde, ihtiyaç duyulması beklenen toplam borç miktarı 3,1 milyar ABD dolarıdır." Bunları da yine Sayıştay raporlarından aldım ve sizlere sunuyorum.

Şimdi sorum şu: Alınan bu kredi hangi koşullarla, hangi bankalardan sağlanmış? Kurumun düşen gelirleri -petrol fiyatının düşüşüne paralel olarak- dolayısıyla herhangi bir ödeme güçlüğüne düşmesi söz konusu olacak mıdır?

Yine, kurumumuzun yıllardan beri yeni saha keşfedememiş olmasından dolayı, yıllardır tedricen düşen ham petrol üretimini belli bir seviyede tutabilmek için üretim kuyularına ağırlık verilmiş ve yaşlı sahalardaki üretim kuyularında meydana gelen su artışlarına çare bulunma çalışmalarına devam edilmiştir. Bu kapsamda, Türkiye Petrollerine ait olan araştırma merkezinde, işte, mikrodalga ısıtma yöntemi, nanoparçacıkla stabilize edilmiş karbondioksit köpüğünden yararlanma gibi yöntemler konusunda TÜBİTAK'la birlikte çalışmalar devam etmiştir. Buradan hareketle, yurt içi üretiminin artırılması yönünde yapılan çalışmalar nelerdir?

Yine, bir başka sorum: Geleneksel millî petrol şirketi yapısında olan kurumun mevcut yapılanmasında köklü değişikliklere gidilmesi gerekmektedir. Biraz evvel Sayın Genel Müdürüm de bunun bir gereklilik olduğunu, bu tür çalışmalarının olduğunu söyledi zaten. O anlamıyla onu geçiyorum.

Son sorum: "16/06/2010-16/10/2015 tarihleri arasını kapsayan beş yıllık süre için Vakıflar Bankasıyla personel maaş anlaşması imzalanmış ve 3 milyon 211 bin TL promosyon alınmıştır. Bu tutarın yüzde 70'i personele dağıtılmış ve kalan 963.300 TL kurum içi harcanmak üzere ayrılmıştır. Ancak, kurumun kullanımı için ayrılan bu tutar, kurum hesaplarına aktarılmaksızın banka üzerinden fatura edilen harcamalarda kullanılmıştır. Bu harcamaların bu şekilde yapılması mevzuata ve yargı içtihatlarına aykırıdır." diyor Sayıştay denetçilerimiz. Teftiş Kurulunun raporu, bu rapora Mali İşler Daire Başkanlığınca verilen cevaplar, Genel Müdürlük makamının notu ve diğer bilgi ve belgeler birlikte değerlendirildiğinde, banka promosyonunun yüzde 70'lik kısmının personel hesaplarına aktarılmasına karşılık, imza tarihi olan 25/05/2010 tarihinden itibaren on beş gün içinde peşin olarak kuruluş hesabına aktarılması gereken yüzde 30'luk kısmın denetim tarihi - ki Haziran 2015 itibarıyla kurum kaynağı olarak hesaba geçmediği anlaşılmaktadır. Daha bir dolu değerlendirme var, onları okumuyorum.- sorum, bu harcamaların kalemleri ve tutarları nedir? Bu yapılan yanlışlıkla ilgili sorumlular hakkında ne gibi işlem yapılmıştır?

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Özdiş, ben teşekkür ediyorum.

2014 yılı görüşmelerine başlıyoruz.

2014 yılına ait bir öneri bulunmaktadır.

Öneriyi okutuyorum;

Öneri 1)

Raporun ilgili bölümlerinde bulunan ve rapor ekinde listesi verilen diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Cevap için buyurun lütfen.

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BESİM ŞİŞMAN – Raporda yer alan diğer öneri ve tavsiyelerin yerine getirilmesine çalışılmaktadır.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Önerinin oylamasına geçiyorum.

Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylelikle, her iki yıla ait önerilerin görüşmeleri sona ermiştir.

Şimdi kurumla alakalı öneri ve görüşlerin dile getirilmesi ve soru-cevap işlemi için geneli üzerinde görüşme açıyorum.

Talep eden Komisyon üyelerimize talep sırasına göre söz vereceğim.

Sayın Genel Müdürüm, Komisyon toplantımızda üyelerimizin yönelttiği sorulardan cevaplandırılması hazırlık gerektirenlere, tutanakların tarafınıza tebliğinden itibaren kanuni süre olan on beş gün içerisinde yazılı ve ayrıntılı olarak cevap vermenizi bir kez daha hatırlatmak istiyorum.

Sayın Karakaya, buyurun.

MEVLÜT KARAKAYA (Adana) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli Komisyon üyeleri, kurumumuzun değerli temsilcileri; öncelikle hayırlı olsun diyorum.

Tabii, genel bir değerlendirme yapmak istiyorum baştan, müsaade ederseniz.

Sayın Başkan, aslında, tabii biz burada derin değerlendirmesini yaparken asılan bunların işlevleri. Ya, bu kurumlara neden ihtiyaç duyulmuştur? Genel ekonomi içerisinde bu kurumların işlevleri, fonksiyonları veya bu kurumlara olan ihtiyaçlar devam ediyor mu? Bu kurumlar bu fonksiyonlarını gerçek anlamda yerine getirebiliyorlar mı? Bir diğer taraftan da işletmedilik açısından değerlendiriyoruz. Bazen bu işlevler, bu fonksiyonlar birbirine de karışıyor yani KİT'ler kârlılık ve verimlilik esasına göre çalışmak zorundalar ama buradaki kârlılık ve verimlilik esasına göre çalışırken de asılan kendilerine verilen görevleri ve işlevleri yerine getiriyorlar mı, bizim ağırlıklı olarak da bu yönüyle bir değerlendirme yapmamız lazım. Genellikle mali konulara daha fazla eğiliyoruz, o biraz daha beki bu bizim üzerimize yüklenen sorumluluğun gereği. Sayıştay raporları ağırlıklı olarak bu yönde geliyor, öyle gelmesi lazım. Ama genellikle şunu görüyoruz: Tabii, şey konularında, ihale, alımlar, özellikle büyük alımlar, bu konularda hepimiz hassas davranıyoruz; Sayıştay denetçileri de çok

hassas davranıyor, bu konular raporlara alınıyor ama genellikle inceleme konusunda da böyle bir direnç oluşuyor. Kurumun böyle bir direnç göstermesi biraz da normal bu tür şeylerde. Biraz bu konunun önünü açmamız lazım. Açmaktan kastım şu: Ya, biz, burada, KİT Komisyonunda, kullanılan kaynaklarla kendilerine verilen görevleri layıkıyla yerine getirebiliyorlar mı, biz ne yapabiliriz, nasıl katkı verebiliriz, onlar üzerinde konuşmak gerekirken, yapılmış olan bir ihalenin teftiş tarafından incelenip incelenmeyeceği çoğu zaman burada bizim zamanımızı, enerjimizi alıyor. Ya, bu konulara biraz daha belki... Çünkü teftiş ve inceleme dediğimiz olay, yani, illa yanlış bir şey yapıldığı anlamına da gelmiyor. En azından, orada bir şüpheyi ortadan kaldıracak bir sonuç da söz konusu olabilecek -tabiri caizse- her şeyin daha güvenilir bir hâle gelmesini sağlayacaktır.

Şimdi, bu anlamdan baktığımızda, tabii ki şu an hesaplarını görüştüğümüz kurum, son derece önemli, Türkiye'nin geleceği açısından da bakıldığında stratejik bir sektörünü ve stratejik alanlarını ilgilendiren bir kurumumuz. Dünyadaki gelişmeler, örneğin 35 dolar/varil "break even point" dediğimiz başa baş noktasının, bunun altına düştüğünde şirket zarar ediyor, doğru mu? Ben öyle anladım.

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BESİM ŞİŞMAN – Bu fiyatlar için.

MEVLÜT KARAKAYA (Adana) – Bu fiyatlar için.

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BESİM ŞİŞMAN – Daha doğrusu, bugünkü üretim ile personel sayısı ve işletme giderleri için.

MEVLÜT KARAKAYA (Adana) – Peki, fiyatlar yükseldiğinde...

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BESİM ŞİŞMAN – Yok, o anlamda değil, fiyat tabiri yanlış oldu. Bugünkü şirket yapısı ve personel sayısı için 35 dolar, doğru.

MEVLÜT KARAKAYA (Adana) – Yani, 35 doların altına düşünce ne oluyor, üstüne çıkınca ne oluyor?

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BESİM ŞİŞMAN – Altına düştüğümüz zaman zarar ediyoruz tabii ki. Yani, yurt içindeki işletme masraflarımızı karşılayamaz pozisyona geliyoruz.

MEVLÜT KARAKAYA (Adana) – Şimdi, işte, burada bazen doğru düşünüyoruz ama yanlış uygulama yapabiliyoruz; bunu sizin bu söyleminizle alakalı söylemiyorum, genelle alakalı söylüyorum. Yani, buradaki bizim asli görevimiz bu kuruma kâr ettirmek değil yani işletmecilik yapmak değil. Dolayısıyla, bizim burada asli görevimiz genel ekonomi içerisinde ülkenin ihtiyacı olan bir alanda bir işlevi, fonksiyonu yerine getirebilmek. Yani, petrol fiyatları düştüğünde, 35 doların altına düştüğünde ülkenin buradan bir kaybı, kazancı oluyor mu ya da burada Türkiye Petrolleri kazanırken ülke ne yapıyor, ülke kazanıyor mu? Yani, varili 50 dolara çıktığında Türkiye Petrolleri kazanıyor; Türkiye?

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BESİM ŞİŞMAN – Sayın Vekilim, doğal olarak yurt dışından satın alıyoruz. Yani, geçen yıl yaklaşık 10 milyar doların üzerinde bir para sonuçta kasamızda kalmış oldu ülke olarak. Yani, tabii, iki tarafından bakmaktır doğru olan. Zaten onun için ben az önce şunu söyledim: Fiyatlar düşük. Evet, biz ekonomik olarak sıkıntı içinde olabiliriz ama hâlihazırda da iyi satın almak için fırsatlar var. Yani, onun için Hazine ve Bakanlıkla konuşuyoruz zaten. Yani, bunun iki tarafı da var.

MEVLÜT KARAKAYA (Adana) – Hep aynı şeyi söylüyoruz. Yani, söylemek istediğim, yeni gelişmelere göre işletmecilik anlamında da kapasite mi küçülecek, yeni işletmecilik modelleri mi uygulanacak, dolayısıyla maliyetlerde düşürücü birtakım tedbirlere mi gidilecek; o, sonuçta işletmecilikle alakalı bir konu. Ama biz genellikle değerlendirmeleri daha çok işin detayları üzerinden yapıyoruz. Yani, bu kurumların genel ekonomi içerisindeki işlevleri üzerinde pek durmuyoruz.

Şimdi, mali konular dikkate getirildi, ben tekrar da etmek istemiyorum ama yapıda şöyle ciddi bir değişim var. Aslında onu fark etmişsiniz, Sayıştay denetçilerimiz de raporlarında ifade etmişler. Burada borçlarda bir artış trendi var, alacaklarda da bir artış trendi var. Yani, bu borç ve alacak yönetiminin daha çok üzerine düşülmesi gerektiğini...Ama gelirlerde de bir azalma var. Bu doğal olarak borçlanmayı beraberinde getirmiş.

Birkaç spesifik sorularım olacak, bu konulara yazılı olarak da cevap vermek mümkün olabilir, belki şu an verilemeyebilir sözlü olarak. Stoklar kaleminde ciddi bir düşüş var. Bunun diğer stok kaleminden kaynaklandığı gözüküyor. Yani, 2013-2014 bilançolarına mukayeseli baktığımızda önemli bir rakam yani -1 katrilyon civarında eski parayla- 1 milyar civarında bir stok düşüklüğü söz konusu ama diğer stoklara alınmış. Normal stoklar içerisinde de aşağı yukarı oranın tamamına yakın bir şey oluşturuyor herhâlde.

Şimdi, bir de bu bağlı ortaklıklardan alacaklar var. Bunda da 2013 yılından 2014 yılına geçtiğimizde çok büyük bir rakam yani 1 milyar 200 milyon civarında bir alacak varken bu 5 milyar 500 milyona çıkmış. Bunun da bir açıklamaya muhtaç tarafı var.

Avans sistemi nasıl işliyor bilmiyorum ama özel tükenmeye tabi varlıklar içerisinde avans kalemlerinin artışı... Sektörü bilmediğim için onu merak ettim, soruyorum. Tabii, kârlarda düşüş var. Bu yasal yedekleri herhâlde sermayeye mi ilave ettiniz yani buradan gözüken bu.

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BESİM ŞİŞMAN – Doğrudur.

MEVLÜT KARAKAYA (Adana) – Ama kârda da bir düşüş söz konusu. Bu kârdaki düşüşün de Sayın Genel Müdür sunumu sırasında etkenlerinden bahsetti. Yeni yapılanma konusundaki hedefler güzel ama bu hedeflere biraz da -yani belki tam öyle bir şey söylemediniz ama- işletmecilik boyutuyla değil, bizim bu kurumumuza genel ekonomi içerisindeki verilen

görev, işlev ve fonksiyon boyutundan bakmamız gerekiyor. Zaten kurumun misyonunda, vizyonunda da bu şekilde ifade edilmiş.

Ben tekrar teşekkür ediyorum, bu hesapların hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Karakaya.

Sayın Gürer, buyurun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teşekkür ederiz Sayın Başkan.

KİT Komisyonu toplantılarında, genelde, bizler, Sayıştaydan gelen raporlar özelinde baktığımız zaman, sayın vekilin de belirttiği gibi, ihale, personel ve buna benzer konular ağırlıklı. Tabii, burada, dünyanın geldiği koşullarda, ülkemizde bu şirketlerin ilk kuruluşundaki bakışın bugünkü bakışla örtüşmesi de olası değil çünkü rekabet şartları farklılaştı, yapılar değişti. O gün yalnızca yurt içine bakarken bugün yurt dışıyla rekabet doğdu. Enerji de bile yüzde 70'in üzerinde dışa bağımlı olduğumuz gerçeğinden hareket edersek bu kuruluşların yaptıkları çalışmaların daha kapsamlı, yasal anlamda da gerekirse destek sağlanarak daha farklı boyutlarda olmasının gereğine inanıyorum.

Şimdi, tabii, alt komisyon raporuna da yazılmış. Yıllık plan ve programlarının gerçekleştirilmesinin yanında yurt içinde ve yurt dışında petrol arayışları ve buna yönelik çalışmaların artırılmasının mutlaka şart olduğunu düşünüyorum.

Kurumun genelinde, raporları okuduğumda gördüğüm, personelle ilgili, bu kadar, geçmiş olan kuruluşlarda raporlara yansiyacak kadar eksiklerin ve hataların doğmasını da açıkçası algılamakta zorluk çekiyorum. Sevk ve idare kademelerinin örnek olması gibi rapora yansıyan önermeler var, bunların daha dikkatli değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Yani, kurumun işleyişinde gerek çalışanların haklarının korunması gerek onlara yönelik sağlanacak fayda ya da kurumlarda yoğunlaşan sosyal projelerin alandaki karşılığı gibi çalışmaların daha titizlikle ele alınmasının faydalı olacağını düşünüyorum. Biraz evvel İŞKUR üzerinden personel alımı değerlendirmesi yapılırken görünen o ki farklı kalemlerde yapılabilen harcamalar var. Yani, ona yönelik alan yaratılarak daha verimli, daha faydalı çalışmalarda bulunacak kadrolara sahip olmak mümkün ama kurumun kendi içinde de yetişmiş kadroları olduğunu düşünüyorum. Bu bağlamda, önümüzdeki dönemin başarılı geçmesini temenni ediyorum.

Başlangıçta söylediğim gibi, şu, Bor'daki petrol işini bitirmeden de buradan çıkmayalım diyorum.

Teşekkür ederiz.

BAŞKAN – Sıra geliyor Sayın Genel Müdürümüze.

Sayın Akar, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Teşekkür ediyorum.

Önemli bir kurum olduğunu düşünüyorum ve herkesin desteklemesi gerektiğini de düşünüyorum kurumu. Çünkü, niye bunu söylüyorum? Dünyadaki birincil enerji kaynakları, baktığınızda, petrol, doğal gaz ve kömür. Her üçünde de bizim çok yeterli olduğumuz söylenemez. Kömürde bir nebze ama yine de büyük 10 üretici veya dünyada sayılı kömür rezervlerine sahip ülkeler arasına giremiyoruz. Bu nedenle de enerjide müthiş bir dışa bağımlılığımız var; kömürde de dışa bağımlılığımız var, petrolde de, doğal gazda da dışa bağımlılığımız var. Bu nedenle de baktığımızda, dünyadaki savaşların nedenlerini de az çok insanlar tahmin edebiliyorlar. Yeni bölgeler, yeni rezervler, bu bulunan rezervlerin gelişmiş ülkelerin kendi ekonomileri için değerlendirilmesi bunları tetikleyen unsurların başında geliyor.

Petrole baktığımızda, ulaşım sektöründe ağırlıklı kullanılıyor petrol. Doğal gaz daha çok enerji ihtiyacının karşılanması amacıyla kullanılıyor. Yine, dünyadaki enerji talebine baktığınızda, petrolün yüzde 32 civarında, doğal gazın da yüzde 23 civarında olduğunu görüyoruz. Petrolün ve doğal gazın büyük bir kısmı da Orta Doğu ülkelerinde çıkartılıyor ve yüzde 47 civarında bir rezervleri var. Şöyle bir ortalama kaç yıl daha gider diye bakıldığında, elli-elli iki yıl arasında değişen rezervlerin olduğu söyleniyor. Zaman zaman bu elli civarlarına düşüyor, zaman zaman da yeni keşiflerle, yeni buluşlarla elli dörtler civarına falan çıkıyor ama bu hiçbir zaman altmışlar civarına çıkmış değil. Demek ki gelecek elli yıl sonra enerji için de yeni enerji kaynakları üretmek zorundayız. Hem ulaşım da hem elektrik üretiminde hem de başka alanlarda ülkeler bu işler için çalışmalar yapıyorlar tabii, büyük AR-GE'ler ayırıyorlar bunlar için, cirolarının bir kısmını bu AR-GE için ayırıyorlar. Buradaki şirketlere baktığınızda, gerçekten, gayrisafi millî hasılamıza denk bütçelerin olduğunu görüyorsunuz, dünyanın devasa... Bunlarla mücadele etme olayı var. Tabii, bunlarla mücadele edebilmek için düzenli bir enerji politikamızın ve yıllara göre revize edilecek bir enerji politikamızın olması gerekiyor. Bu enerji politikalarını da belirlerken mutlaka ve mutlaka Dışişleri Bakanlığıyla koordineli ve ulusal dış politikamızla koordineli olarak yapılması gerekiyor ki son zamanlardaki yanlış şeylerden dolayı ne kadar sıkıntı çektiğimizi hepimiz biliyoruz. Bunlar, aslında, gelen iktidarlara göre de değişmemeli, bu millî bir enerji politikası hâline dönüştürülmeli. Bugün A partisi iktidardır, gelecekte farklı bir parti iktidara geldiğinde bunun üzerinde ufak revizyonlarla gelecek otuz yılı, elli yılı belirlemek zorundayız diye düşünüyorum enerji politikalarında.

Tabii, baktığınız zaman, en büyük tüketici 2 tane ülke var: Aslında, petrolde Amerika Birleşik Devletleri ve Çin, doğal gazda baktığınızda yine Amerika Birleşik Devletleri ve bu sefer Rusya giriyor devreye. Bunlar en büyük tüketiciler. Bizim tüketim rakamımıza baktığınızda, binde 8'lerde falan veya işte yüzde 1'leri bulmayan bir yerimiz var dünyadaki bu kaynakları kullanan ülke olarak.

Tabii, niye Dışişleriyle ilişkilendirilmelidir diyorum? Biraz evvel sismik araştırmalarla ilgili bir örnek vermiştim. Sizin komşu ülkelerinizle veya üretim yapan, rezervleri bulunan ülkelerle bu stratejiyi, Türkiye'nin dış politika stratejisini doğru kurgularsanız enerji yatırımlarınızı da doğru kurgularsınız. Ne dedi Genel Müdür sunumunu yaparken? Tamamen

dışa yönelmemiz gerektiğini söyledi. Niye söyledi? Dediğim gibi, yani, herkesin bildiği bir şey var, birincil enerji kaynakları konusunda yetersiz bir ülkeyiz, kendi ihtiyaçlarımızı karşılayamıyoruz. TPAO'ya da baksanız, doğal gazda da baksanız, petrolde belki yüzde 8'ler, 10'lar civarındayız doğal gazda yüzde 3'ler civarındayız, karşılama oranında. Gerçekten büyük bir ihtiyaç var bizim için. Onun için de birincil enerji kaynakları olan ülkelerle iyi geçinmek durumundayız, iyi stratejiler izlemek ve geleceği planlamak zorundayız. Bugün baktığımızda, yanlış enerji projeleri nedeniyle elektriği çok pahalı kullanıyoruz, yine yanlış enerji politikaları nedeniyle petrolü -ham petrolden bahsetmiyorum, vatandaşa yansıyan kısma bakıyorum- çok pahalı kullanıyoruz.

Hatırlayın hemen, sizle başlayan bir şey değildi aslında yani AKP iktidarları döneminde başlayan bir şey değildi, ondan önceki iktidarlarda döneminde bir doğal gaz merakı başladı ve Türkiye'nin elektrik enerjisi ihtiyacını giderebilmek için doğal gaz çevrim santrallerine yüklendiler. Yani, şimdi, baktığınızda, ben geçen gün EÜAŞ'ta söylemedim ama incelediğimde, 1984-1994 arasında Türkiye'de yıllık ortalama enerji tüketimi ve üretimi artışı yüzde 11'ler civarında olmuş. 1994-2004 arasında yüzde 5 nokta küsur olmuş, en düşük dönemi yaşamışız yıllık enerji üretimi artışında. Sizin dönemizde de 2004 ile 2014 arasında da 6,9 olmuş yıllık enerji artışı. Yıllık enerji artışına baktığınız zaman çok başarılı bir dönem değil ama Türkiye'nin ihtiyacı olan elektrik enerjisini de üretmek gerektiği ve bugün karşılanabilir noktada olduğunu görüyoruz.

Peki, geleceği nasıl planlayacağız? Geleceği iki şekilde planlayacağız. Bir tanesi, işte, yurt dışı yatırımlarımızı organize ederek planlayacağız. Peki, bunları doğru yapabildik mi bu süreç içerisinde? Hayır, yapamadık. Bakın, Irak'taki aldığımız petrol kuyularına bakın. A sınıfı petrol kuyuları değil, B sınıfı petrol kuyuları değil -A sınıfı petrol kuyularının ihalelerine TPAO'yu sokmadılar- C sınıfında, çok düşük, böyle, üçüncü dünya ülkeleriyle yarışa girdiğimiz ve çok düşük oranlarda bir kuyu ihalesini aldığımız ihaleler yaptık Irak Hükümetiyle. Bunu da geçtim, Libya'ya bakıyoruz. Libya'ya, biliyorsunuz, çantalarla para taşıdık, 2 seferde iki yüzer milyon dolardan 400 milyon dolar para taşıdık. Libya'da şu anda 2 tane ayrı yönetim var ve bizim orada hiç bahsedilmeyen 5 tane petrol kuyumuz var. Üretime geçme aşamasında olan -ama sizin sunumuza baktığımızda bir bölge olarak belirtiyorsunuz, bilemiyorum aynı bölgenin içerisinde mi bu 5 kuyu- 5 tane kuyumuz vardı, üretime geçmek üzereydik, Libya'daki olaylar patladı. Bu olaylardan sonra, biz o olayları tetikleyenlere destek verdik. Yani, önce "NATO'nun ne işi var orada, NATO girer mi?" dedik, biz de gittik, oraya katkı sağladık, hatta orada çarpışan gruplara paralar verdik ama maalesef, devre dışı kaldık. Niye devre dışı kaldık? Bakın, şu anda Libya petrolünü pazarlıyor arkadaşlar. 2 ayrı bölge var, 2 ayrı bölgeden hem Fransa hem İtalya hem de Amerika Birleşik Devletleri petrolünü çekebiliyor. Kuzey Irak ve Merkezî Irak'ta her iki tarafta da Amerika'nın, dünyanın büyük petrol şirketleri oradaki petrolü alabiliyorlar ama biz alana giremiyoruz. Niye giremiyoruz? "Kazan kazan"ı oynamadığımız için. Öyle diyeyim, en yumuşak şekilde tarif etmek gerekiyorsa. Ülkeler bir başka ülkeye demokrasi getirmek için, bir başka ülkedeki mezhepsel inançların öne çıkması için veya siyasi, ideolojik rejime yönelik şeylerle mücadele etmezler; ülkelerin kendi "kazan kazan"larına, "Ben buradan daha çok nasıl menfaat sağlarım; ülkenin, vatandaşının refah seviyesini yükseltirim; ihtiyaçlarımızı nasıl karşılarım?" diye bakması gerekir. Bizim uygulamış olduğumuz yanlış dış politika bizi bu noktaya getirdi diye düşünüyorum. Şimdi, evet, ne demiştik? Enerji Bakanlığı ve Dışişleri Bakanlığı bu işte koordineli olmalı ve ülkenin menfaatlerinin, oradaki rejimden, hangi rejimlerin yöneteceğinden veya başka nedenlerden daha önemli olması gerektiğini söylüyorum ama maalesef bunları doğru yapamadığımız için, bir millî enerji politikamız olmadığı için de bu noktaya geldik.

Şöyle son beş yıla baktığımda, üretilen ham petrole, yani TPAO'yla ilgili iktidarlarınız döneminde diyeyim, biraz burada topa gireyim. Bakın arkadaşlar, TPAO'yu güçlendirmemiz gerekiyor diyoruz, millî bir enerji şirketi hâline getirmemiz gerekir diyoruz ama TPAO'yu güçlendirmekten ziyade TPAO'yu daha da zayıflatmışız, işlevsiz hâle getirme noktasına gelmişiz çıkardığımız kanunlarla, yaptığımız özelleştirmelerle. Dünyadaki dev şirketlere ve millî şirketlere baktığınızda, hem üretimi hem rafinajı hem de pazarlaması kendine ait olan şirketler vardır. Siz, TPAO'nun elinde TÜPRAŞ'ı aldığınız zaman, TPAO'nun elinden diğer dağıtım şirketlerini aldığınız zaman, özelleştirdiğiniz zaman TPAO çırılçıplak kaldı. Yani, birbirlerini destekleyecek, onun üretime katkı sunacak, gelirine katkı sunacak, kârlılığını artıracak, verimliliğini artıracak tüm araçları elinden aldınız ve TPAO'yu yalnızlaştırdınız. Bu doğru değildi bana göre.

İkinci bir şey: yine, 2013'te bir kanun çıkarttık -zaman zaman konuşurken de soru soracağım Sayın Genel Müdürüm, onları da kaçırmazsanız memnun olurum- Türk Petrol Kanunu 2013'ün 5'inci ayında kabul edildi, Resmî Gazete'de de 6'ncı ayın 11'inde yayımlandı. 8'inci maddenin (4)'üncü fıkrası var: "İşletme hakkı süresi sona eren sahalar, işletme ruhsatı verilmek üzere, Bakan onayıyla müzayedeye çıkarılabilir." Bu şeydu: Aslında, daha önce nasıl oluyordu? İşletme hakkı sona erdiğinde -yani, Shell'in, Mobil'in, Exxon'un ne biliyorsanız- o kuyular otomatikman TPAO'ya geçiyordu ve TPAO'a, gerçekten, orada da yerli bir üretim yapılabilecek bir verimlilik varsa onu işletiyordu ama bir işletme zararı oluşuyor ve maliyetleri çıkartmıyorsa da gerekiyorsa kararını veriyordu, işletmiyordu, kapatıyordu, kör kuyu hâline dönüştürüyordu. Bir kanun çıkarttık ve şöyle dedik o kanunda: "Bakan onayıyla müzayedeye çıkabilir, Bakan hiç sormadan da müzayedeye çıkarabilir bunu." Müzayedeye ne? İşte, açık artırmaya, başka şirketler... TPAO'da buraya girmek şartıyla... Yani, TPAO orayı artık kendisi alamıyor. Ya da "Ancak müzayedeye çıkılmadan önce Bakanlık bu sahayı işletme ruhsatı konusu olarak isteyip istemediğini süre tayini suretiyle yazacağı bir yazı ile Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığından sorar." Şimdi, bir şeyi öğrenmek istiyorum buradan: Bu kanun çıktıktan sonra size böyle bir soru soruldu mu veya işletme hakkı -bunları toparlayın Sayın Genel Müdür, sonra cevap verirsiniz- dolan bir tesis var mı veya kuyu var mı; varsa bununla ilgili size bir soru soruldu mu ve siz bu sorulara nasıl cevap verdiniz, hangi gerekçeyle o cevaplarınızın niye olumlu veya olumsuz

olduğunu bir defa merak ediyorum. Yine, bir başka soru bununla ilgili: Özel sektörün işlettiği sahaların ruhsat süreleri ne zaman dolacak, bunları da ben sizden topyekûn olarak istiyorum.

Şimdi, son beş yıla bakıp bunu söyledikten sonra elinin zayıflaştığını ifade etmeye çalışıyorum. TPAO'nun. Yani, bunun bir millî şirket hâline, millî bir politika hâline dönüştürülmesi gerekiyor ve güçlendirilmesi gerekiyor. TPAO'nun son beş yıldaki üretimine baktığımızda, her yıl üretimin düştüğünü görüyoruz. Yani, 2014 yılına kadar ben de veriler var, 2015 sizin sunumunuzda vardır mutlaka izlediğim kadarıyla. Mesela, 2010'da TPAO ham petrolde 1 milyon 863 bin ton üretmiş, 2011 yılında 1 milyon 779 bin ton üretmiş, düşmüş; 2012'de 1 milyon 709'a düşmüş, 2013'te 1 milyon 809'a yükselmiş -100 bin tonluk ciddi bir yükseklik var; belki o Şahdeniz'den kaynaklanan bir şey mi bilemiyorum onu- 2014'te de 1 milyon 800 bin ton, yani 2010 rakamına henüz ulaşamamış orada. Yine, doğal gazla baktığımız zaman, 261 bin metreküp üretmiş; bir yıl sonra, 2011'de 319 bin üretmiş, 2012'de 341 bin üretmiş, 2013'de 308 bin üretmiş, 2014'te 252 bin ton yani 2010 yılının gerisine düşmüşüz. Demek ki TPAO'nun hem sondajlarında hem aramalarında hem de yurt dışı faaliyetlerinde, baktığınızda, çok başarılı bir faaliyet olmadığı görülüyor. Ve işin ilginç tarafı da 2013'ten 2014'e geçerken de yüzde 17 civarında doğal gazda ve petrolde düşüş oluyor. Bu ciddi bir rakam. Türkiye bu kadar cari açık verirken ve birincil enerji kaynaklarına bu kadar para verirken, bütçesinden para ayırırken -TPAO'nun- yüzde 17'lik düşüşün -üretimi düşük de olsa, yüzde 10'unu da karşılıyor olsa- ciddi bir rakam oluşturduğunu düşünüyorum. Bu nedenle de bu yerli üretimdeki, yurt içi üretimdeki düşüşün nedenlerini de ayrıca bir açıklama şeklinde vererseniz memnun olurum.

Yine, faaliyet giderlerinde yüzde 40 artış varken faaliyet kârında da yüzde 90 azalma var. Kuruma bir bütün olarak bakmak istiyorum ki yani sadece yaptığı bir otobüs ihalesiyle kurumu değerlendiresek yanlış yere varırız ya da kurumu bir kuyudaki yanlış uygulaması için... Şimdi, şöyle de geçiyor, zaman zaman okuyorum gazetelerden: İşte "Şurada kuyu açtı ama kuyu verimsiz çıktı, 32 milyon lira zarar etti." Ya, tabii, kuyu açmadan yani bu işlemi yapmadan bunun verimliliğini veya kârlılığını... Sismik araştırmalar sonucu gidiyorsunuz, o kuyuyu açıyorsunuz ama istediğinizi verimliliği veya maliyetlerini karşılayacak şeyi bulamıyorsunuz, normaldir bu. Tabii ki o masrafı yapacak, masraf yapmadan buradan bir petrol ürünü elde etmek, petrol elde etmek veya doğal gaz elde etmek mümkün değil. Bunu söylemiyorum yani kuruma bir bütün olarak bakıp kurumun iyi yönetilip yönetilmediği anlamında ya da güzel projeksiyonlar çizdiniz geleceğe ilişkin, bunları yerine getirip getirmeyeceğiniz anlamında yorumlar yapmak istiyorum.

Yine, arama ruhsatlarına gelmek istiyorum. 2013 yılında toplam 257 olan arama ruhsatının karşılığında gelen alan 357 bin metrekare, bu 257 arama ruhsatı Türkiye'de yüzölçümü olarak 357 bin metrekareyi karşılıyor. Şimdi, TPAO'nun sahip olduğu sadece Türkiye yüzölçümünün yüzde 3'ü. Bu da doğru değil. Demek ki Türkiye'deki arama ruhsatları hep yabancı şirketlere verilmiş. Yine, burada TPAO'nun biraz devre dışı bırakıldığı görülüyor teorik olarak. Bana göre bu da yanlış burada. Tabii, bu, sizinle ilgili bir karar değil ama ben bunu burada söylemek zorundayım ki gerçekten buna bir ihtiyaç varsa en azından bir yüzde 10'lara ya da yüzde 20'lere çekilmeli diye düşünüyorum. Tabii, bu da başka bir şey. TPAO belki bu araştırmayı yapacak ekipmanlara sahip olmadığı için, belki teknik yeterliliği olmadığı için diye düşünülebilir, bu da ayrı bir zafiyettir. Eğer böyle bir eksikliğimiz varsa bunun da geliştirilmesi gerekiyor.

Azerbaycan Şahdeniz'deki yüzde 9 oranımız yüzde 19'a çıkmış, yüzde 10 daha almışız. Ben orada şunu sormak istiyorum: 100 dolar civarındaydı petrolün varili biz aldığımızda yüzde 10'da, şimdi 40 kırk dolara düştü petrolün varili. Burada kurum olarak bir zararımız söz konusu mu? Tabii, burada, da "Ya niye zarar ettiniz?" diye sormayacağım çünkü konjonktürel olarak baktığınızda petrolün varilini 100 dolardan satıyorsanız şirketinizin değeri o derece büyüyor. 40 dolara düştüğünde ne kadar bir zarar oluştu bilanço olarak, onu merak ediyorum orada. Yine, buradan bir üretim artışı sağladık mı? Yani, burayı yüzde 19'a çıkararak -tabii ki yüzde 19'luk pay bizim ama- beklediğimiz bir üretim artışı sağlandı mı, onu da merak ediyorum.

Şeye geçmeyeceğim, maaş ödemeleri konuşuldu, promosyon konuşuldu. Onu doğru bulmuyorum, yüzde 30'un kuruma bırakılmasını da doğru bulmuyorum. Orada atlanan bir şey var: Kuruma bırakılmış ama bu para kurumun hesabına yatması gerekirken henüz yatmamış, bunu atlıyoruz orada. Mesele yüzde 30'luk kısmın kuruma bırakılması değil, para kuruma yatmamış. Şöyle bir usul uygulamışlar: Kurum taleplerini bildiriyor, fatura Vakıfbanka kesiliyor, Vakıfbank işliyor. Ya, böyle bir düzen, böyle bir yöntem olmaz. Bir de bu, personel promosyonları üzerinden yapılıyor. Bu idarecilerin tamamen kendi inisiyatiflerini kullanmaları ve o personelin hak etmiş oldukları... Ya, ben izin verir miyim Türkiye Büyük Millet Meclisine benim promosyonumdan yüzde 30'unun kesilmesine? İzin vermem vallahi, değil mi, siz de vermezsiniz. Veriyorlar ya bize de promosyon. Vermeyiz değil mi böyle bir şeyi? Çünkü, o personel için verilmiş bir para. Tabii, Vakıfbank ile kurum özel bir anlaşma yapmış, yüzde 30'u demiş. Tamam, anladık, anlaşmanın içerisinde bir de kuruma yatırılması var paranın, kuruma yatırılmamış ve tamamen Yönetim Kurulunun, idarenin inisiyatifine bırakılarak faturalar da Vakıfbanka kesilmiş. Yani, çok detaya girmeyeceğim ama burası söylenmediği için, önemli olduğunu düşünüyorum.

Sayın Genel Müdürüm, sizden ricam, bunu düzeltin, personelinize bu promosyonları verin. Asla... Kurumun ihtiyacı olan başka şeyler varsa konuşalım, biz de destek olalım; resmî kanallardan, size ayrılan yatırım bütçesinden, sarf malzemeleri bütçesinden ne karşılanması gerekiyorsa karşılayın ama personel hak ettiği promosyonu alsın. Bunu doğru bulmadığımı ifade ediyorum.

Çok fazla taşeron var. Yeni çıkacak kanun taşeronluğu kaldırmıyor -hepimiz biliyoruz veya henüz tasarımı görmedik ama zaten nasıl getireceklerini bilmedikleri için sıkıntı var orada- onun için bu taşeronluktan fazla bir şey beklemeyin.

Hatta, o taşeronluk teklifinde taşeron olarak çalıştıran firmaların ettiği kâr bile personel yansıtılmıyor genel teklifte. Umarım düzeltilir, daha tasarıyı görmedik, bunlar hep dezavantajlar.

Şimdi, TPAO'ya bağlı şirketler daha önce Sayıştay denetimine girmemiş ama Sayıştay denetimine tabi tutulmaya başlanmış.

BAŞKAN – Sayın Akar, yirmi dakikaya yaklaştı.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ama kurumun genel değerlendirme...

BAŞKAN – Tabii, yıllarda da uzun değerlendirmelerde bulundunuz, orada müdahale etmek istemedim ama toparlarsanız sevinirim.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdi, Sayın Başkanım, bunların önemli olduğunu düşünüyorum. Gerekirse sabaha kadar konuşalım ama bunları söyleyelim. Buradan kurumun, bilemiyorum, naçizane tavsiyelerden alacakları veya ders çıkaracakları şeyler varsa memnun oluruz çünkü bir genel tespit yapıyorum kurumun geneli hakkında.

BAŞKAN – Yok, ben yıllarda mesela, diyebilirdim “Geneli üzerinde konuşun.” diye, o bölümlerde müdahale etmediğim için burada hatırlatmak istedim yani.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ama Başkanım, ben bitirmeden de... Yani, ben dışarıdan gelen milletvekili değilim, KİT Komisyonu üyesiyim, onun için müsaade ederseniz...

BAŞKAN – Hayır, hayır, kesinlikle ama belki toparlayabilirsiniz diye ikaz etmek istedim.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Yok, daha 1-2 sayfam daha var not aldıklarım. Çünkü, emeğimin karşılığı da arkadaşlarla paylaşmak istiyorum tamam mı?

BAŞKAN – Buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Evet, bu bağlı şirketlerde ciddi Sayıştay denetimlerden sonra sıkıntılar olduğu görülüyor. Tek tek bu maddelere girmeyeceğim, biraz kısaltarak gideyim. Lütfen onları dikkate alın ve onları göz önünde bulundurun.

Çok ilginç bir şey söyleyeceğim ben size. Sizin de dinlemenizi istiyorum özellikle. EÜAŞ'ta, biliyorsunuz, nükleer santralle ilgili Jersey Adası'nda bir şirket kurulması öngörülüyor Bakanlar Kurulu kararıyla. Aynı şirket burada kurulmuş ve orada kurum bir tespit yapıyor. Hemen oradan şey yapayım, bakın, 106'ncı sayfada, çok önemli olduğunu düşündüğüm için sizinle paylaşacağım bunu: “14/9/2014 tarih 1756 sayılı Türk Petrol Yönetim Kurulu Kararı'nda Jersey merkezli şirket yapılanmasının çeşitli sıkıntılarından söz edilmektedir. Bunlar, banka hesabı açılması konusundaki güçlükler, Jersey'de şirket muhasebesinin tutulmasına ve yönetsel süreçlere yönelik emredici mevzuat hükümleri bulunmaması nedeniyle şirket finansal tablolarının uluslararası finans raporlama standartları çerçevesinde konsolide edilmesinde yaşanan sıkıntılar, Jersey gibi vergi cenneti kabul edilen ve OECD tarafından kara listeye alınan ülkelerdeki şirket yapılanmasının, vergi konusu başta olmak üzere, birçok dezavantaj olarak sayılabilir. Anılan Yönetim Kurulu kararıyla TPOC altında Hollanda'da bir kooperatif şirketinin kurulması ve Jersey'de kurulan şirketin gerektiği taktirde bu kooperatifi nakli kabul edilmiştir. Kooperatif 11/5/2015 tarihinde Hollanda makamlarınca tescil edilmiştir. Kooperatifin kurucu ortakları bizim bağlı şirketler olarak yapılandırılmıştır.” Şimdi, Bakanlık, Enerji Bakanlığı, aynı size bağlı 2 tane şirket; 1'i EÜAŞ, 1 tanesi de TPAO, 2'si de sizin şirketiniz ama burada bir gerçek var: Siz o birisinde yeni bir şirket kurmaya Jersey Adası'nda, diğeri de Jersey Adası'nda kurulan şirketten vazgeçiyor bu kendi Yönetim Kurulu kararlarıyla... Vazgeçtiler mi bilemiyorum, sorarız şimdi, Genel Müdür biraz sonra cevaplar. Bunun çok önemli olduğunu düşünüyorum. EÜAŞ'ın bir an evvel bu sevdadan vazgeçmesi gerektiğini bir kez daha ifade edeyim ben burada, buradan da EÜAŞ'a bir gönderme yapalım.

Evet, personel atamalarını da geçiyorum. Yani, burada ciddi şeyler var, 31'inci maddesinde “Asgari tahsil şartı ve hizmet süresine uyulmadığı görülüyor.” diyor. Böyle bir teknik kurumda hizmet süresi ve özellikle de asgari tahsil şartı çok önemli diye düşünüyorum. Olayın siyasallaştırılmaması... Yani “Benim arkadaşım, dostum.” şeklinden... Bu kurum kâr edecekse, gelecekle ilgili çizdiğiniz projeksiyonları yerine getirecekse bunlara dikkat edilmesi gerektiğini söylüyorum.

Geliyorum malzeme alımlarına: Yaklaşık 448 milyon TL'lik bir malzeme alımı olmuş 2014 yılında. Yüzde 62'si dış alım, yüzde 38'i iç alım. Şimdi, biraz evvel sizin sunumunuzda da dikkat ettim ona, bu malzeme alımlarına baktığınız zaman, neredeyse yüzde 95'i dışarıdan alınıyor -raporlarda böyle geçtiği için söylüyorum- ama şöyle bir tespit de var: İşte, siz sunumunuzda “Biz AR-GE'yi geliştireceğiz, AR-GE sonucunda bu dışarıdan satın aldığımız malzemeler en aza indireceğiz. Her yıl periyodik olarak da bunu azaltacağız.” diyorsunuz. Hemen burada sormak istiyorum: 10 yeni proje söylüyorsunuz AR-GE'yle ilgili ama AR-GE'ye sizin normal cironuzda yüzde kaç ayırıyorsunuz? Binde mi demeliyim, yüzde mi demeliyim? Bu çok önemli.

Bir de ERP programlarınız -ERP yine önümüze çıktı- çalışmıyor; bir kısmı çalışıyor, bir kısmı çalışmıyor. Zaten bununla ilgili de ciddi bir analiz var. Herhâlde bir bilişimci yaptı, Sayıştayda bulunmadığı için söylüyorum bunu, başka bir kurumda bir kez daha rastlamıştım.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Hüseyin Bey yaptı.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) - Siz mi yapıyorsunuz? Ciddi anlamda teşekkür ediyorum. Sistem odasından tutun da yazılıma kadar her şeyi en ince detaylarına kadar yazmış, hatta kurumlar arasındaki iletişim ve bağlantı hızlarına kadar çalışmış, çok da güzel yapmış; elinize sağlık diyorum. Güzel de bir tespit var. ERP'den merkezde aldığınız sonuç 448 milyon, manuel Makine İkmal Dairesinden alınan rakam 306 milyon lira; arada yaklaşık 134 milyonluk bir fark var. Arkadaşlar, bu kabul edilebilir bir fark değil. Ben bir hata, bir suistimal var demiyorum, bakın ama böyle bir rakam -

Sayıştayın 57'nci sayfasında, okumanızı tavsiye ederim- kabul edilebilir bir rakam değil. Ben, teftiş kurulundan bu rakamın niye oluştuğunun hemen tespit edilmesinin gerektiğini düşünüyorum Sayın Başkan. Yani, bilgisayar muhasebe kayıtlarında rakamlar 448 milyon, Makine İkmal Dairesinde manuel tutulan kayıtlarda rakam 306 milyon malzeme alımlarında. Bana göre burada bir teftiş kurulunu talep edelim isterseniz birlikte, bir teftiş kurulu burayı incelesin. Bakın, bir suistimal vardır demiyorum ama incelemesinde fayda var diyorum. Arzu ederseniz bir şey yapalım yani ciddi bir rakam çünkü.

BAŞKAN – Buyurun, devam edin bence.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Yani, Sayın Başkan, bunu böyle geçmeyelim yani bu ciddi bir rakam. Hiçbir şey olmayabilir, önemli değil, baksın teftiş kurulu, incelesin ambar giriş fişlerini, çıkış fişlerini -bir kurumda daha oldu hatırlıyorsanız- ne girmiş, ne çıkmış incelesin, niye böyle bir problem var? Doğrusu neyse biz de bunu bilelim. Biz bir suistimal var demiyoruz ama bir yazılım ile manuel tutulanlar arasında bir fark varsa bir sıkıntı vardır demektir. Ben bu farkın nedenini de o zaman sormak istiyorum.

TPAO'nun yeni keşifler yapabilmesi için programlı olarak kaynak aktarılması, elde ettiği gelirlerden beklenen arama yatırımlarına dönüştürülmesi önerilmiş sizlere. Bunu beklemeden önerilmiş. Yani, sizin şöyle bir şey yapmanız lazım bana göre: Sismik verilerden sonra sondaj yapacağınız, yatırım yapacağınız yerleri tespit edip bunu hazineden talep etmeniz gerekiyor. Beklemeyin, yani, bu şirket kazanacak, eğer biz bunları kazanırsak, zaten açtığımız sondaj kuyularından petrol alırsak hazinenin parasını hani size görev zararı veya görev olarak verdikleri para aktarma işinin çok daha fazlasını aktarırsınız diye düşünüyorum.

Hazine temsilcilerine de buradan sesleniyorum: TPAO'ya bu konuda destek olun, eksiklik varsa şeylerinizde giderelim diyorum.

Son sayfaya geliyorum Başkan.

Araştırmalar yapılabilmesi için yılda yaklaşık 200 milyon dolar mal ve malzemeye ihtiyaç olduğunu belirtiyor, bunu konuştum. Birinci enerji kaynaklarında dışa bağımlılığımız olduğu gibi bu araştırmaları yapabilmek için de dışa bağımlı durumdayız. AR-GE'yi sorduk.

Bu varil başına maliyetleri falan Sayıştay da 2013'te 30 TL diyor, 2014'te 32 TL diyor varil başına maliyet. Sizin rakamlarla çok örtüşmedi yani 35 dolarla çok örtüşmedi. Neyse, bunlarda çok şey de değilim. Size niye bunun vatandaşın fiyatlarına yansımadığını sormayacağım, sizle bir ilgisi yok bunun. Evet, doğal gaz da bu şekilde. Jersey adalarını da söyledim.

Genel değerlendirmem bu. Kurumun ben sadece yaptığı alım satıma, açtığı kuyuya bakmıyorum, geneli üzerine bakıyorum. Geneli üzerinde baktığınızda geçmiş yılların çok başarılı olmadığını düşünüyorum. Bunların düzeltilerek en azından yıllar içerisinde planlanmasının da doğru olduğunu, bu kurum gerçekten millî bir kurum hâline... Millî ama adında "millî" yok, millî bir kurum. Gerçekten güçlendirilmesi gerektiğine inandığım için bütün bunları söylüyorum. Ne gerekiyorsa yapılmalı; Hazine katkı vermeli, sizden para alma yerine siz daha çok desteklenmelisiniz diyorum, başarılar diliyorum, teşekkür ediyorum. Gelecek yıl projelerinizin yüzde kaçını gerçekleştirdiğinize bakacağız.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum Sayın Akar.

Sayın Eldemir, buyurun.

HALİL ELDEMİR (Bilecik) – Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; ben de müsaadelerinizle bir değerlendirme yapacağım ve Genel Müdürümüze birkaç sorum olacak.

Öncelikle, rasyonel bir tablo ortaya koyduğu için -kurumun dünü, bugünü, yarını- bu konuda Genel Müdürümüze ve ekibine sunumlarından dolayı teşekkür ediyorum. Bu arada da kurum üzerinde denetim yapan Sayıştayımızın da grup başkanı ve denetçilerimize de özellikle teşekkür ediyorum.

Şimdi, zamanımızda dünyadaki bütün kavgaların temel sebebi enerji. Benim bu noktadan hareket ederek Genel Müdürümüze, şu anda dünyada "piyasa oyuncuları" diye tabir ettiğimiz global firmalarla rekabet edebilme adına Türkiye petrollerinin yasalarının, yönetmeliklerinin, rekabet etmeye uygun olup olmadığı birinci sorum. Eğer uygun değilse bu konuyla ilgili hazırlıkların ne durumda olduğu, birinci konumuz bu.

İkincisi de raporun değişik yerlerinde geçen nitelikli iş gücü anlamında teknik personel veya teknik personelin çalışma alanını oluşturacak yardımcı personelin bu konuyla alakalı bizim istihdamımıza yönelik kurumumuzdaki iş akitlerimizde, kurumumuzda yetişmiş arkadaşların dışarıda özel sektöre gitmeleriyle alakalı konuda yani "İki yıl, üç yıl, beş yıl bunlar rakip firmalarda çalışamaz." veya bunların bir kısıtlaması iş sözleşmelerimizde, bilhassa teknik personel daire başkanı, şube müdürü, genel müdür yardımcısı, genel müdür ve yönetim kurulu üyelerinin iş akitlerinde böyle bir husus geçiyor mu?

Bunları soru olarak yöneltmiş olayım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Karakaya, buyurun.

MEVLÜT KARAKAYA (Adana) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan, yeniden söz verdiğiniz için.

Benim ilave bir sorum olacak, atlamışım: Gelir tablosu kalemlerine baktığımızda aslında esas faaliyetle ilgili gelir ve giderlerden ziyade, diğer faaliyetlere ve olağandışı faaliyetlere doğru bir kayış var yani biz buna bu tablolarla baktığımızda

bunlar sonuçta çıktı, sonuçtur daha doğrusu. “Acaba esas faaliyetlerden farklı alana doğru gidiyor mu?” diye bir soruyla araştırmaya başlarız. Böyle bir risk olabilir, nedir bilemiyorum. Dolayısıyla, buradaki kaymanın sebebi nedir? Onu da ben bir soru olarak ilave edeyim. Aslında belki de bu soruya bir cevap gibi de olabilir, onun da teyidini sizden isteyeceğim.

Bağımsız denetim raporuna baktığımızda mali tabloların, uluslararası finansal raporlama standartlarına göre dönüştürüldüğündeki tablolar aslında burada bize sunulan tablolardan çok farklı. Yani o zaman muhasebe metot ve yöntemlerinde herhâlde ciddi farklılıklar var. Yine benim fark ettiğim, araştırma giderlerinin dönem giderleri içerisinde değerlendirildiğini, beklenilmediğini, olağandışı giderlerdeki bu kadar artışın sebebi de o olabilir diye...

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BESİM ŞİŞMAN – Yani bu yurt dışı...

MEVLÜT KARAKAYA (Adana) – Yurt dışı. Oradan kaynaklanıyor, tamam. Bunun ben bir detayını... Bir de uluslararası finansal raporlama standartlarına göre düzenlenen finansal tablolar ile bize sunulan finansal tablolar arasındaki farklılık. Mesela bize sunulan da 2013 için söyleyeyim 1 milyar 325 milyon kâr raporlanırken bu uluslararası finansal raporlama standartlarına göre düzenlediğimizde 454 bine düşmekte. Ciddi, vahim bir şey var. Ya burada muhasebe yöntemleri açısından durumu daha net görmek için o bilgiyi istiyorum.

Bir de tüm şeylerde oluyor ama 2002 yılı takıntısı var, hakikaten var yani böyle bir kurumlar oradan bu tarafa alıyorlar. Bunun bazen herkes kendine göre gerekçelerini veriyor ama Sayın Genel Müdür, sunumunuzda “2003 yılından itibaren ivme kazanmaya başlayan yurt içi, yurt dışı arama...” Ama devam kısımlarında da aslında şunu söylüyorsunuz: “Teknolojinin çok etkili olduğunu, şartların bu alanda ciddi şekilde değiştiğini, yarını bile görmenin mümkün olamayacağını.”

Bir de bütçeyi kim veriyor size?

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BESİM ŞİŞMAN – Biz genel bütçeden değil, kendi paramızı kendimiz harcıyoruz. Tabii bizim sahibimiz sonuçta hazine. Kendi gelirlerimizden harcıyoruz, paramız olmadığı zaman kredi çekiyoruz, hazineye de zaman zaman başvurarak talepte bulunuyoruz sermaye artırımını veya işte temettü alınmaması gibi hususlarda.

MEVLÜT KARAKAYA (Adana) – Ben de öyle biliyordum, ben de KİT genel müdürlüğü yaptım, ben de öyle biliyordum da, şu sunumunuz: “2003 yılından itibaren ivme kazanma falan filan hamleleri...”

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BESİM ŞİŞMAN – Ama tabii Kalkınma Bakanlığı Sayın Vekilim onaylıyor tabii yani biz kafamıza göre yapmıyoruz.

MEVLÜT KARAKAYA (Adana) – “Hükûmetçe tahsis edilen...” Yani Kalkınma Bakanlığı. Bakın, yani özellikle KİT’lerde bu dile dikkat edelim. Yani öyle olunca hemen bir şey başlıyor. Bakın, ondan sonra yani buraya gelen sunumlar, ifadeler farklı şekilde değerlendirilmeye başlanıyor. Ben tabii sektörü çok fazla bilmiyorum. Onun için genel bir değerlendirmesine zaten girmedim ama ya burada bu kadar ihtisaslaşmış... KİT’ler hakikaten bir okuldur. Sayıştay, eski Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu, biz Fikret Bey’le uzun süre çalıştık, çok yakın, hakikaten çok da istifade ettik. Ama KİT’ler bir okul Türkiye’de; hakikaten, birçok alanda hem mesleki alanda hem finans alanında ciddi bir okul yani o anlamda ihtisaslaşmış kurumlar, daha dikkatli olmaları lazım. Yani, 2002 yılında... Ben şuna çok şaşırmıştım, hükûmet değiştiğinde o dönemin maliye bakanı -Allah selamet versin, sağlık versin- beni aradı, KİT genel müdürü olarak, “Sana para vermeyeceğim.” dedi. Dedim ki: Sayın Bakanım ben zaten bankadan alıyorum, kendi kaynaklarımı kullanıyorum. Dolayısıyla, bu dillere de dikkat etmek gerekir diye düşünüyorum.

Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan, sabrınızı tekrar zorladık. İki dakika diye alıyoruz ama uzuyor işte bu.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Sayın Gürer tekrar bir soru mu soracaksınız?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Şimdi burada 2012 yılında sağlık ve iş güvenliği giderleri için 484 bin lira harcanmış, 2013 yılında bu 526 bin lira olmuş, 2014’te de 887 bin lira olarak gerçekleşmiş. Bu yıllar aralığında meydana gelen iş kazası veya meslek hastalığıyla ilgili kurumdaki kaç kişi ayrılmış veya vefat etmiştir? Yani artışa göre fayda ne kadar sağlanmış?

Bu sergilerle ilgili de 2012 yılında 432 binken 303.744 lira 2014’te gerçekleşmiş. Burada, yurt dışında veya yurt içinde kurumu tanıtacak yeni bir çalışmalara mı yönelildi de bu kadar yoğun bir artış var?

Temsil ve misafir ağırlama gideri 2012’de 1.129, 2013’te 1.120 ama 2014’te gerçekleşen 4.676. Bunda da bir 3.556, iki yılın değerlendirmesine göre bayağı bir yükselme var. Bunun da gerekçesi nedir?

Teşekkür ederim.

(Oturum Başkanlığına Sözcü Kasım Bostan geçti)

BAŞKAN – Evet, Sayın Genel Müdürümüzden cevapları alalım.

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BESİM ŞİŞMAN – Sayın Başkanım, müsaadeniz olursa, sorular çok, yazılı cevap vermek istiyoruz hepsine ama özellikle merak edilen bir-iki konu vardı. Sadece onlarla ilgili bir-iki küçük değerlendirme yapmak isterim.

Bor’dan başlayalım. Bor’da ben kendim de gittim çalıştım, o zaman Adıyaman’da görevliydim. Gerçekten de MTA’nın kazdığı kuyuda petrol emareleri görüldü, bizim de kazdığımız kuyuların yüzde 90’ında petrol emareleri olur. Önemli olan petrol emaresi olması değil üretilbilir bir rezerv bulmak ve biz Bor’da maalesef bunu bulamadık. Biz Karadeniz’de de mesela 6-7 tane derin deniz kuyusu kazdık, her birinin maliyeti 250-300 milyon dolar, her birinde gaz ve petrol görüyorsunuz ama rezerv yoksa üretim yok.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Yani Bor'da petrol çıkma ihtimali yok mu?

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BESİM ŞİŞMAN – “İhtimal yok.” hiçbir zaman demem; bu, doğru bir şey değil. Yani yarın başka bir yerden bir yapı bulabilirsiniz ama şimdiye kadar bulamadık, biz bunu söylüyoruz. Petrolcülükte kesin bir şey yoktur Sayın Vekilim.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Seçim dönemine iki ay kala var falan...

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BESİM ŞİŞMAN – Şimdi, bakın ben size şunu söyleyeyim: Biz daha geçen hafta Adana'da işte bir gaz yaktık. Resmini çeken gazeteciler manşet atmışlar, bütün gazetelerde çıktı, televizyonda alt yazı geçti. Şimdi, buna itibar etmeyelim. Bütün vekillerimize açık, yirmi dört saat telefonumuz açık.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – MTA'nın raporu var.

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BESİM ŞİŞMAN – MTA ama petrol bulgusundan bahseder, ötesini söyleyemez.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Rezervi yazıyor.

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BESİM ŞİŞMAN – Rezervi yazıyorsa yanlış yapıyor.

Bakın, Türkiye'de, mesela kaya gazı konuşuyoruz değil mi? Uluslararası Enerji Ajansı diyor ki –işte miktarını zikretmeyeceğim- “X miktar Türkiye'de potansiyel var.” Bu potansiyeldir, rezerv değildir. Bunun üretilebilirliğini ispatladığın zaman rezerv olur. Dolayısıyla, çok yanıltıcı bilgiler oluyor. Sizden ricamız, basında çıkan haberler eksik olabiliyor, bizi doğrudan arayın, yirmi dört saat bizi arayabilirsiniz, birinci elden size bilgi verelim.

Yani aynı şeyi biz şimdi Adana'da yaşıyoruz. Bakanlığa biz sırf o yüzden bilgi notu yolladık ki bir yanlış anlama olmasın diye. Çünkü Bakan Bey –düşünün- gazeteden okuyacak “Benim niye haberim yok?” Bunları çok yaşıyoruz maalesef, yani bu konularda biraz daha dikkat etmekte bence fayda var. Biz Türkiye Petrolleri tarafı olarak dediğim gibi bilgi konusunda hiçbir sıkıntı yok yani yirmi dört saat bizi arayabilirsiniz. Bor'la ilgili olay bu.

Efendim şeyi söylemek istiyorum özellikle bu yeni dönemde, daha önceki çalışmalarımıza ilave...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Ben bir şey söyleyeyim: MTA'nın kendi sayfasında... Resimler hâlâ duruyor.

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BESİM ŞİŞMAN – Olabilir, ben de size diyorum ki: Doğru değil. Kusura bakmayın, orada olan bir şey olsa ben zaten üretim yapıyor.

Şimdi, ben müsaadenizle şunu da söyleyeyim, yani Türkiye'de böyle bir şehir efsanesi de vardır: “İşte buluyorlar, kapatıyorlar.” falan. Böyle bir şey hiçbir zaman olmaz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Petrolle ilgili çalışmayı siz mi yürütüyorsunuz?

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BESİM ŞİŞMAN – MTA, maden amaçlı sondajlar yaparken petrol bulgusuna rastladılar, bu dataları bize ilettiler. Biz de orada 2 tane sondaj yaptık, sismik yaptık, çalıştık. Evet, bir miktar petrol görüyorsunuz ama üretilebilir değil. Yani, maalesef durum bundan ibaret.

Ben bir şey söylemek istiyorum: Bütüncül bakıştan bahsedildi çok. Biz yeni Bakanımızla da yaptığımız toplantıda şunu çok net olarak gördük, onu da paylaşmak isterim. Enerji Bakanlığı bir holding gibi düşünülüyor zaten. Yani bu holdingin içinde işte 30 tane genel müdürlük var, her biri ayrı ayrı şirketler. Bu, bir genel portföy olarak yönetilmeye gayret ediliyor. Dolayısıyla, hani burada kesinlikle şöyle bir bakış yok: “Türkiye petrolleri münferit, BOTAŞ münferit.” Öyle bir şey yok, kaldı ki biz diğer kurumlarda da çok yakın konuşuyoruz.

Ben, hangi vekilim söylemişti bilmiyorum, onu da söylemek isterim, EÜAŞ'ten bahsettik galiba, Jersey Adası'yla ilgili şirket kurmayla. Onunla ilgili de bizden görüş aldılar arkadaşlar, yanlış hatırlamıyorsam, biz onlara durumu anlattık.

Şimdi, orada şöyle bir şey var Sayın Vekilim: Yurt dışında iş yapıyorken, -ben şirketim- ben iki kere vergi ödemek istemem, kazandığım parayı da efektif olarak yatırıma dönüştürmek isterim; bu, benim en doğal hakkım. Bunun yolu da Jersey'de şirket kurmaksa Jersey'de kararım, Bugün de Hollanda'da kurmaksa Hollanda'ya taşınırım. Yani bundan daha doğal bir şey olamaz. Biz de oturduk bunu değerlendirdik, Jersey bugün için avantajlı değil, arkadaşlarımız çalıştılar, “Hollanda'da bir şirket kuralım.” dediler, kurduk.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Onlar kuruyordu...

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BESİM ŞİŞMAN – Onların şartlarını bilmiyorum, onlar yurt içi de üretim yapıyorlar. Biz yurt dışı şirketleri için kuruyoruz. Yani onu örtüştürmek de çok doğru olmayabilir Sayın Vekilim, onu ben söylemek isterim.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ben bunu kullanacağım siyasi olarak siz merak etmeyin.

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BESİM ŞİŞMAN – Bir de Doğu Akdeniz'deki sismik olayından bahsediliyor, onu vurgulamak isterim. Bizim Doğu Akdeniz'de kendi bölgemizdeki her türlü sismik datamız elimizde var, bu konuda kimseye de ihtiyacımız yok.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – “Kendi bölgemiz”le neyi kast ediyorsunuz?

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BESİM ŞİŞMAN – Bizim ruhsatlarımız, Kıbrıs dâhil. Kıbrıs'ta zaten biz çalıştık, sismik operasyonları yaptık. Yalnız şeyi söyleyeyim, Rum tarafındaki keşif abartıldığı kadar değil, İsrail'deki keşif çok iyi, Mısır'daki keşif de çok iyi. Lübnan'da hiçbir çalışma yok iç karışıklıklar dolayısıyla. Orada biz de ihalelere katılacağız, bekliyoruz. Akdeniz'deki durum da bu. Akdeniz'de bizim kendi kıta sahanlığımızda çok ciddi sondajlarımız oldu. Özellikle, Antalya tarafı çok derin olduğu için, çok pahalı olduğu için oralarda şimdi frene bastık yani şu anda yatırım yapmayı çok uygun bulmuyoruz işin doğrusu.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Keşke yapılsa Genel Müdürüm.

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BESİM ŞİŞMAN – Bir de Şahdenizi'yle ilgili bir şey söylendi, ona da bir açıklama getirmek isterim, hani fizibil mi değil mi noktasında özellikle. Petrol projeleri yirmi beş otuz, otuz beş kırk yıllık projelerdir. Yani biz Şahdenizi... Ta geçmiş zamanlarda satın aldığımızda da çok eleştiriler olmuştu ama sonra petrol fiyatları arttı ve çok büyük paralar kazandı, yarın gene aynısı olacak ama şu kadarını söyleyeyim...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Yani hisse alımıyla beklediğiniz karşılığı buldunuz mu, onu soruyorum?

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BESİM ŞİŞMAN – Bugün için bulmamış gibi duruyor olabilir ama birkaç sene sonra toparlar. Ama şunu da söyleyeyim, 45 dolarlık, 40 dolarlık petrol fiyatıyla bile 2022'de bunu yakalayacaktır. Yani, dolayısıyla, projeler kârlı projeler. Özellikle, Azerbaycan'daki projeler dünyadaki en kârlı projeler, onu özellikle söylemek isterim.

Onun dışında, merak edilen bir şey aklımda kalmadı benim. Gerisini yazılı olarak hepsini sayın vekillerimize ileteceğiz.

Ben hepinize çok teşekkür ediyorum.

MEVLÜT KARAKAYA (Adana) – Aslında dünya fiyatları diye bir şey yok gerçek anlamda, dünya fiyatları diye bir şey yok. "Dünya fiyatları" denilen şey, ekonominin temel ilkeleri, değişkenleri ya da kurallarına göre oluşan mücadelenin fiyatlarıdır. Siyasidir, başka etkenler vardır; alırken farklı olur, satarken farklı olur; kıtlıkta farklı olur. Şimdi, dünya fiyatlarını ekonomik anlamda bir veri olarak hareket etmek yanıltır, hedefleri yanıltır. Yaklaşımınız doğru yani oradaki değerlendirmelerinizin ve yaklaşımınızın doğru olduğunu düşünüyorum.

TPAO GENEL MÜDÜRÜ BESİM ŞİŞMAN – Çok teşekkür ederim, sağ olun.

(Oturum Başkanlığına Başkan Fatih Şahin geçti)

BAŞKAN – Evet, değerli Komisyon üyelerimiz Başkanlık Divanımıza bir önerge ulaşmış bulunmakta, onu okutuyorum:

KİT Komisyonu Başkanlığına

TPAO Genel Müdürlüğünün 2014 yılı Denetim Raporu'nun 57'nci sayfasının ilk fıkrasında yer alan malzeme alımlarıyla ilgili tutulan kayıtlardaki farklılıklarla ilgili hususların Enerji Bakanlığı Denetim Hizmetleri Başkanlığınca incelenmesi, gerekirse soruşturulması hususunu arz ve teklif ederiz.

H

aydar

Akar

K

ocaeli

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı Genel Müdürlüğünün 2013 ve 2014 hesap dönemlerine ilişkin sonuç bölümlerini ayrı ayrı okutup ibranıza sunacağım.

2013 yılını okutuyorum:

Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının 2013 yılı bilançosu ve 1.634.198.676,24 Türk lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

2014 yılını okutuyorum:

Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının 2014 yılı bilançosu 839.411.572,53 Türk lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Sayın Genel Müdürüm teşekkür konuşmasını da konuşmasının içerisinde yapmıştı.

Böylelikle Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı Genel Müdürlüğünün 2013 ve 2014 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri sona ermiştir.

Birleşime yirmi dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 13.20

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 13.40

BAŞKAN: Fatih ŞAHİN (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Uğur AYDEMİR (Manisa)

SÖZCÜ: Kasım BOSTAN (Balıkesir)

KÂTİP: Halil ELDEMİR (Bilecik)

BAŞKAN – 26'ncı Yasama Dönemi Birinci Yasama Yılı'nın 10'uncu Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

2.- Türkiye Petrolleri Petrol Dağıtım A.Ş. Genel Müdürlüğü'nün (TPPD) 2013 ve 2014 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

BAŞKAN – Çalışmalarımıza Türkiye Petrolleri Petrol Dağıtım Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü'nün 2013 ve 2014 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleriyle devam ediyoruz.

Görüşmelere başlamadan önce, Sayın Genel Müdürümüzden başlamak üzere, toplantımıza katılan kurum yetkililerinin Komisyonumuza kendilerini kısaca tanıtmalarını rica ediyorum.

(Toplantıya katılan bürokratlar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN – Şimdi sunumunu yapması için sözü Sayın Genel Müdürümüze veriyorum.

TP PETROL DAĞITIM AŞ GENEL MÜDÜRÜ MUTLU GÜL – Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim, değerli katılımcılar, diğer kurumlarımızın bürokratları; öncelikle hepinizi en derin saygılarımla selamlıyorum.

Sayın Başkanım, çok öz bir sunumla şirketimizin ne yapacağı konusunda müsaadenizle başlamak istiyorum.

Şirket hakkında bilgiler vereceğim, sektör hakkında genel bir bilgilendirme yapıp sonra da detaylarıyla alakalı bir bilgilendirme yapacağım ve 2016'ya yönelik ne gibi hedeflerimiz var, onlardan kısaca bahsetmek istiyorum.

Öncelikle, şirketimiz 2006 yılında kurulmuş bir şirket. TPAO'nun alt şirketi olan TPIC'in bünyesinde kurulmuş ve sonrasında yine TPAO'nun diğer bir şirketi olan TPOC'a devredilmiş 2013 yılında, 2015 yılının Haziran ayında da özelleştirme kararıyla birlikte Özelleştirme İdaresi Başkanlığı ve dolayısıyla Maliye Bakanlığına bağlanmış durumda şirketimiz.

Şirket detaylarına geçmeden önce sektörlle alakalı genel bir bilgi vermek istiyorum. Hâlihazırda 87 tane dağıtım şirketi mevcut sektörde. Bu rakamlar aşağı yukarı inip çıkabiliyor çünkü dönem dönem EPDK lisansları iptal ediyor veya yeni lisanslar yayınlanıyor; bir bilanço gibi, günlük olarak değişebiliyor. Bununla birlikte, Türkiye'de yaklaşık 13 bine yakın akaryakıt istasyonu var. Toplam bu dağıtım şirketleri, rafineri ve istasyonlarda çalışan personel sayısı 96.500 resmî kayıtlara göre yani 100 bin civarında bir personel söz konusu.

Sektörün toplam hacmine bakacak olursak; 26,2 milyon tonluk bir tüketim, bunun karşılığında 113 milyarlık bir pazar cirosu, bunun 56 milyarlık kısmı da vergi olarak devletimize ödenmekte. 2015 yılı için söyleyecek olursam, Türkiye Petrolleri Dağıtım da 1 milyar TL civarında bir vergi -ÖTV ve kurumlar vergisi dâhil olmak üzere- devletimize kazandırmıştır.

Burada diğer dağıtım şirketleriyle olan payımıza baktığımızda, 2015 yılı sonu itibarıyla 4,39'luk bir pazar payımız var; 1 milyon ton civarında bir akaryakıt satışıımız var ve pazarda 6'ncı sıradayız. 6'ncı sırada olmamızın şöyle bir önemi var Sayın Başkanım, sayın vekillerim: Türkiye'de pompa fiyatları EPDK'nın Avrupa'daki yayınlanan diğer ilk 8 dağıtım şirketinin fiyatlarının ortalamasından çıkar ve dolayısıyla, bu ilk 8 şirketin fiyatları belirleyicidir, bu manada da prestijlidir; birinci lig takımları gibi önde olan dağıtım şirketleri rolünü üstlenirler. Biz de bu manada 6'ncı sırada olmaktan dolayı keyifliyiz ve bu sıramızı korumak, hatta gerekirse 5'inci olmak gibi zaman zaman hedeflerimiz oluyor. Zira, yılların ilk üç dört ayında kamu satışlarımızın da ağırlıklı olması sebebiyle 5'inci sıraya yükseldiğimiz dönemler ağırlıktadır.

Şirketimizin detaylarına geçecek olursak, organizasyon şemamızda göreceğiniz üzere, 2 tane genel müdür yardımcımız ve 9 daire başkanlığından oluşuyor.

Biz şirket olarak ne yapıyoruz, önce kısa olarak ondan bir bahsedeyim. Biz tamamen akaryakıt ticareti yapan bir şirketiz; arama, üretim vesaire faaliyetleri olmayan; sadece motorin, benzin, fueloil, beyaz veya siyah ürün diye ayırdığımız kalemleri alıp bunların ticaretini yapan bir şirketiz. Bunların bir kısmını TÜPRAŞ'tan alıyoruz, bir kısmını da ithal ediyoruz ve bu ikmal ettiğimiz ürünleri bayilerimiz vesilesiyle nihai tüketicilerimize sunuyoruz veya "kamu satışları" ve "endüstriyel satışlar" dediğimiz toptan satışlarımızla diğer kullanıcılara ulaştırmayı hedefleyen bir şirketiz.

Toplam satışlarımızdaki pazar payımızla alakalı kısım da zikredeceğim. Türkiye'de, malumunuz, tek bir tedarikçi firma var, TÜPRAŞ. Onun toplamda Türkiye pazarının yüzde 55 civarında kendisinde, yüzde 45'i ithal durumda. Biz de benzer bir yapı içerisinde ürün ikmal noktasında.

Personel yapımız da 2,5 milyar cirosu olan bir şirket olarak -bugün 384 tane bayimiz var ve Türkiye'nin birçok noktasında var- sadece kendimize ait 9 tane ikmal noktası olan bir firma olarak 185 tane kadrolu personelimizle hizmet vermekteyiz. Bunların büyük bir çoğunluğu lisans ve yüksek lisans mezunudur. Ortalamayı lisansla düşüren kısım, bizim "saha operatörleri" dediğimiz yani terminallerde kullandığımız personeldir. Esasında onları ayırıştırıp sadece Genel Müdürlük bazında baktığımızda yüzde 85 civarında lisans ve üstü mezunu personel yapımız söz konusudur.

Az önce zikrettiğim üzere, biz hem yerli ürün alıyoruz, TÜPRAŞ'tan ürün alıyoruz hem de dışarıdan ürün alıyoruz. Bu ürünleri nerelerde ve hangi noktalarda dağıttığımıza ve bayilerimize ikmal yaptığımıza dair bir harita görüyorsunuz. Dediğim gibi, 7 tane ikmal noktamız var, bunlar bize ait terminallerimiz ama onun haricinde 37 tane farklı noktadan da tedarik yapabiliyoruz. Nasıl oluyor bu? Malumunuz, az önce zikrettim, 80-90 tane civarında dağıtım şirketi var, bunların da kendilerine ait depoları var. Biz de zaman zaman ihtiyaç duyduğumuz, olamadığımız noktalarda dağıtıcılar arası ticaret faaliyetleri noktasında kendilerinden ürün alabiliyoruz; aynı zamanda biz de bu 7 terminalimizde onlara dağıtıcılar arası ticaret kapsamında yine ürün satıyoruz, kendi kârlılıklarımızı vesairemizi gözeterek.

Burada gördüğünüz 2 tane ayrı TP Gaz logolu lokasyon, terminallerimiz var. 31/12/2015'te Türkiye Petrolleri Dağıtım olarak gaz sektörüne de girmiş bulunmaktayız ve lisansımız çıktı. Bununla da alakalı 2 tane dolum tesisimizi sisteme aldık ve şu an 380 tane bayimizin içerisindeki farklı markalar altında hizmet gören; Milangaz, İpragaz vesairesi olan pompaları artık "TP Gaz" olarak dönüştürmeye başladık. Bu yıl içerisinde 80 tanesini planlıyoruz ve yıllara sari tamamını TP Gaz yapmak hedeflerimiz içerisinde.

Bunun ne gibi bir faydası vardır ve niye gerek duyduğumuz konusunda birkaç cümle etmek isterim. Öncelikle, Türkiye Petrolleri kanopisinin altında farklı markaların olması marka bütünlüğü açısından zarar veriyordu. Marka bütünlüğünü sağlamak noktasında önemli bir argümandı kendi gaz şirketimizi kurmak. İkinci: Bizim bayi edinimlerinde gaz satışları yoğunlukta olan bayilikleri ikna etmemiz ve Türkiye Petrollerini tercih etmelerini sağlamamız noktasında gazımızın olmaması ciddi bir eksiklik olarak ön plana çıkıyordu ve bu manada elimizi kuvvettlendirmeyi öngördük. Bunun yanı sıra, petrol piyasasında şu an daralan bir marj var ama gaz piyasası petrol piyasasına göre daha iyi. Akaryakıt piyasasında kâr marjı yüzde 14-15 civarlarındayken gaz piyasasında 24-25 civarında bir kârlılık söz konusu. Dolayısıyla, bu kârlılığı kendi sistemimize katmak da bir gerekçeydi. Bunun yanı sıra, mevcut personelimize yeni bir -amiyane tabirle, koluna bilezik takmak- alan oluşturmak da bunların bir tanesiydi.

Burada gemi işareti olan noktalar var. Bu şu demek: Bizim dışarıdan ithalat yaptığımız noktalar. Bizim, az önce zikrettiğim üzere, ikmalimizin yüzde 55'ine kadar -yıllara sari değişebiliyor ama ortalama yüzde 55 civarında- ithal ürün getiriyoruz. Bunu niye yapıyoruz? Bunu da yerli ürüne karşı ithal avantajını sağlayarak, yine, bayi ediniminde kârlılığı oluşturmak ve bu manada nihai tüketicinin de akaryakıtı daha hesaplı alabilmesini sağlayabilmek... Burada şunu zikretmek isterim: Birçok, bilhassa ilk 8'deki firmalar tabela fiyatlarında indirim yapmazlar ama Türkiye Petrollerinin yüzde 85, yüzde 90 civarında istasyonlarında tabela fiyatında yani pompa satış fiyatında indirim vardır. Bu, bizim Türkiye Petrollerinin genel stratejisidir. Bu manada nihai tüketiciyi de korumayı, kollamayı esas vazifelerimiz arasında gördüğümüz için böyle bir politikayı gütmüş bulunmaktayız.

Burada zikretmek istediğim bir diğer konu, dolum terminallerimiz noktasında Ambarlı yani İstanbul'un Avrupa Yakası'nda bir terminalimiz var, 156 bin metreküplük, çok ciddi bir kapasite ve şunu da zikretmek isterim ki: Avrupa Yakası'nda tek dolum terminali olan dağıtım şirketi olmuş olacağız ve bunun bizim diğerleriyle alakalı öne geçtiğimiz bir nokta olduğunu ifade etmek isterim.

İkmal kısmını zikrettikten sonra, bizim terminallerimize getirdiğimiz yakıtlarımızı ve dediğim, dağıtıcılarla aldığımız iş birliği neticesinde bayilikler oluşturuyoruz ve bu bizim ana faaliyetlerimizden bir tanesi. 2008 yılında, dediğim gibi, 2006 yılında başlamış bir şirket ama son üç dört yılda ciddi bir ivme kazanmış durumda. 2015 yılında 364 bayiyle kapattık. Yaklaşık 80 yeni bayi şirketimize kazandırdık ve bugünkü rakamımız, 384 bayimiz vardır Türkiye çapında. Bayiye ağının geliştirilmesi önemli bir unsurdur akaryakıt dağıtım şirketinde. Nitekim, taşıt tanıma sistemleri olsun, marka bilinirliği olsun, bunlar bayi ağıyla direkt ilintili ve insanların tercih etme sebebini oluşturan konular arasında yer almaktadır.

Pazar payımızı sektörel görünümde zikretmiştim, burada tekrarlamak istiyorum. 4,38'lik; 4,39'luk bir pazar payımız var. "2014'teki pazar payımız 2015'te neden artmadı, bayi sayısı bu kadar artmasına rağmen?" diye bir soru gelebilir. Bunun gerekçesi, bizim kamu satışlarımızın içerisinde EÜAŞ özellikle bir yer alıyordu. EÜAŞ'ın özelleştirilmesi neticesinde ciddi manada orada bir kamu payı kaybımız oldu ama o kaybı bizim bayiyle kazandığımızı burada görebiliyoruz. Bir ikinci unsur da az önce TPAO'nun sunumları zaten vardı, arama ve üretimde TPAO'nun sismik gemisi de dâhil ikmalini biz yapıyoruz, onlar da birtakım kısıtlamalara gittiğinden dolayı oradaki kamu satışlarımız da azaldı. Bunun neticesinde toplamda bir azalma gözükse de bununla birlikte bayi ağındaki yaptığımız genişlemeyle birlikte yekûnda hem 6'ncı sıramızı hem de 4,39'luk pazar payımızı korumuş bulunmaktayız. Türkiye Petrollerinin bu satışlarıyla birlikte 2014 yılında 2,5 milyar civarındaki satış, 2015 yılında 2,4 milyar civarında bir satış oldu. Satışın miktarının düşmesinin gerekçesi de malumunuz olduğu üzere, uluslararası piyasadaki petrol fiyatlarının düşüşüdür.

Mali durumla alakalı zikredecek olursak, bizim 2013 ve 2014'ten itibaren vergi öncesi kârlılığımız, FVAÖK'ümüz burada zikredildiği üzere 70 milyon civarında, 2015 yılında da 74 milyon lira. Net kârlılığımıza baktığımızda da 9 milyon 500 küsur bin lira net kârlılığımız var IFRS'e göre. Sayın vekilim daha önceki toplantıda zikrettiler, IFRS ile VUK arasında birtakım farklılıklar çıkabiliyor. 13 milyon küsur lira da Vergi Usul Kanunu'na göre net kârımız var. Bunun gerekçelerinin içerisinde temel nokta olarak şunu zikredebilirim: Uluslararası Muhasebe Standartları ile bizim Vergi Usul Kanunu arasındaki daha çok karşılık ayırmayla alakalı meselelerde farklılıklar vardır. Mesela kıdem tazminatı karşılıkları ayrılması bizde VUK'ta yoktur ama IFRS'te vardır. İzin karşılıkları vesaireleri konuları olduğundan dolayı ve amortismanlarla alakalı birtakım farklılıklar söz konusudur. Dolayısıyla, net kârımız IFRS'e göre 9 milyon 500 küsur bin lirayken Vergi Usul Kanunu'na göre 13 milyon liradır. 2016 yılı için de 13-14 milyon civarında yine bir kârlılık öngörmekteyiz.

Bilançomuzla baktığımızda, 933 milyon liralık aktifler toplamımız söz konusu. Öz sermayemiz 320 milyon lira, kuruluş sermayemiz normalde 100 milyon liraydı. 2013 yılında TPIC'ten TPOC'a devir aşamasında 220 milyon liralık bir sermaye artışı söz konusu oldu. Bu, şirketin o dönemki maddi bunalımının giderilmesinde ciddi bir katkı sağlamıştır. Neticesinde, geldiğimiz noktada ise finansal tablolarımız ve nakit akışımız açısından şirketimizin devamlılığı noktasında herhangi bir sorun gözükmemektedir.

2016 yılı hedefleri arasında zikrettiğim konuda TP Gazdan kısmen bahsettim. Şu an bayilerimizin dönüşümleri devam ediyor. Yeni bayi edinimlerimiz var. 384 bayimiz var şu an, 450 olarak öngörüyoruz ama 2015'teki kadar hızlı bir durum söz konusu olmayacak çünkü 2015'te, 2010 yılındaki Rekabet Kurulu kararının neticesinde beş yıllık sürelerin bitmesi ve ciddi bir bayinin dağıtıcı şirketini değiştirmesiyle alakalı bir sirkülasyon söz konusuydu. Bu yıl öyle bir durum söz konusu olmadığı için biraz daha yavaş olacağı kanaatindeyiz.

Madeni yağda ciddi bir geriliğimiz var. 400 bin ton civarında olan bir pazar payında yokuz denilecek kadar azız. Dolayısıyla, bununla alakalı distribütörlüklerin verilerek madeni yağda bir pazar payı edinmeyi hedefliyoruz.

Daha önce taşıt tanımayla alakalı çok ciddi şekilde geride kalmış bir durumdaydık. Bunun gerekçeleri arasında, az önce zikrettiğim üzere, bayi ağının az olması vardı. Çünkü aracı taşıt tanıma taktirani kişi Ankara'dan çıktığında, atıyorum, Van'a kadar aracına ikmal yapabilme ihtiyacı hissediyor. Dolayısıyla, şu anki geldiğimiz noktada -bir sonraki slayda geçip göstereceğim- Türkiye'nin şu noktalarının hepsinde Türkiye Petrollerinin birer istasyonu olduğunu düşündüğümüzde artık taşıt tanıma yapmakla alakalı bir sıkıntımız bulunmamaktadır ve bu manada ciddi girişimler içerisindeyiz.

Onun haricinde, depolarımızla alakalı kısmı zikrettim ve bunların bütünü toparlayarak da şirket bilirliliği ve tercihinin artırılması yönündeki gayretlerimiz devam edecektir.

Sunumum burada bitti Sayın Başkanım, saygılarımla arz ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Önerilerin görüşmelerine geçiyoruz.

2012 yılında gündemde kalan bir öneri bulunmaktadır.

Öneriyi okutuyorum:

Öneri:

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı makamının 19/04/2012 tarih, 54 sayılı Olurları ile başlatılan ve "bayilerin taahhüt miktarlarının genel olarak yüksek belirlenmesi ve bunun sonucu olarak da TPPD AŞ tarafından bayilere ödenen hibelerin yüksek olması" konularını içeren inceleme ve/veya soruşturmanın takip edilmesi.

BAŞKAN – Cevap için buyurun lütfen.

TP PETROL DAĞITIM AŞ GENEL MÜDÜRÜ MUTLU GÜL – Sayın Başkanım, inceleme ve soruşturma çalışmaları, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı uhdesindedir. Gelecek rapor doğrultusunda gerekli işlemler hassasiyetle yerine getirilmiş, 17/3/2015 tarihinde konuya matuf kişiler hakkında Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına... 2015/44224 sayılı soruşturma dosyasıyla memur suçları bürosu savcılar tarafından incelenmektedir. Savcılık makamı tarafından dosya bilirkişi heyetine tevdi edilmiştir. Bilirkişi 278 sayfalık raporunu savcılığa teslim etmiş, raporun teslimi sonrasında şüphelilerin ifadeye çağırılma işlemi başlamış, ifadelerin tamamlanması beklenmektedir. Dava yakından takip edilmektedir. Rapor içeriğinde yer alan bayiliklere ilişkin açılmış olan alacak ve tazminat davaları da sıkı şekilde takip edilmekte, tahsilat için azami gayret sarf edilmektedir. Raporda yer alan diğer hususlar hassasiyetle yerine getirilmektedir.

Arz ederim.

BAŞKAN – Yargıya intikal etmiş bir husus.

Önerinin gündemden çıkarılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2013 yılı görüşmelerine başlıyoruz.

2013 yılına ait bir öneri bulunmaktadır, öneriyi okutuyorum:

Öneri:

Raporun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde listesi verilen diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Cevap için buyurun.

TP PETROL DAĞITIM AŞ GENEL MÜDÜRÜ MUTLU GÜL – Sayın Başkanım, raporda yer alan diğer öneri ve tavsiyelerin yerine getirilmesine çalışılmaktadır.

Arz ederim.

BAŞKAN – Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2014 yılı görüşmelerine başlıyoruz.

2014 yılına ait bir öneri bulunmaktadır, okutuyorum:

Öneri:

Raporun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde listesi verilen diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Cevap için buyurun lütfen.

TP PETROL DAĞITIM AŞ GENEL MÜDÜRÜ MUTLU GÜL – Sayın Başkanım, raporda yer alan diğer öneri ve tavsiyelerin yerine getirilmesinde azami gayret gösterilmektedir.

BAŞKAN – Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Her iki yıla ait önerilerin görüşmeleri sona ermiştir.

Şimdi, kurumla alakalı öneri ve görüşlerin dile getirilmesi için ve soru-cevap işlemi için genel üzerinde görüşme açıyorum. Talep eden Komisyon üyelerimize söz vereceğim.

Sayın Genel Müdürüm, Komisyon üyelerimizin sorularından cevaplandırılması hazırlık gerektirenlere, tutanakların tarafınıza tebliğinden itibaren kanuni süresi içerisinde ayrıntılı ve yazılı olarak cevap vermenizi hatırlatmak istiyorum.

Sayın Basmacı, buyurun.

MELİKE BASMACI (Denizli) – Sayın Başkan, benim sadece bir sorum var: Petrol dağıtım bayiliklerini kimlere veriyoruz? Son beş yıl için istiyorum bunu. Bayilik kriterleri nedir? Bu son beş yılda ne kadar aktif, ne kadar pasif hâle geldiler?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Akar, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bir dağıtım şirketi olarak düşündüğümüzde, şirketi böyle değerlendirebiliriz ama sonuçta bir lojistik firması gibi bakabiliriz. Bir de özelleştirme kapsamına alınması, biraz evvelki TPAO'nun genelinde konuşurken söylediğimizle işte üst üste oturuyor. Önce rafinerilerin özelleştirilmesi, sonra dağıtım şirketinin özelleştirilmesi.

Şimdi, Türkiye'deki 79 akaryakıt dağıtım şirketine baktığımızda, POAŞ var en başta. POAŞ daha önce TPAO'ya ait bir şirketti ve Türkiye'nin her tarafında yapılanmıştı. Ama POAŞ'a baktığımızda, bir üretim yok ama rafinerisi var, değil mi? Rafineri var ama bir ham petrol üretimi yok; rafinaj işini yapıyor, sonra da dağıtım işini yapıyor.

Diğer şirketlere baktığımızda, OPET, SHELL, BP yani 3 tane şirket alt alta sıralanmış, TOTAL de öyle. Ve bunların hepsi dünyada çeşitli bölgelerde ham petrol arama faaliyetlerini yürütüyorlar. Hemen peşinden, bu ham petrolün işlenmeden önce dağıtılması, rafinerilere ulaştırılması işlemi yapıyorlar. Rafinerilere ulaştıktan sonra, kendi rafinerilerine ulaştıktan sonra rafine ediliyor. Rafine edildikten sonra, çıkan ürünleri de kendi bayilerine veya işte başka dağıtım şirketleri talep ediyorsa onlara ulaştırabiliyorlar. Bir bütün içerisinde yapıyorlar bu kurumlar bunları ve cirolarına baktığımız zaman da gerçekten de büyük cirolara sahip olduklarını görüyoruz.

Şimdi, biz TPAO'nun güçlendirilmesinden bahsediyoruz ama elindeki tüm malzemeyi de bir taraftan alıyoruz. Bana göre, orada özelleştirme anlamında bir yanlışlık yapılmıştır diye düşünüyorum. Şimdi, bu tarafına da bakınca, sadece bu kurum olarak bakınca lojistik sektörü Türkiye'de ciddi anlamda gelişti ve müthiş bir rekabet var. Burada yapılan sadece ürünün depolanması ve depolandıktan sonra da ilgili bayilere ulaştırılması. Sizin kendi bayileriniz dışında bayilere veriyor musunuz, bilmiyorum ama vermiyorsunuz herhâlde, münferit bayilere...

TP PETROL DAĞITIM AŞ GENEL MÜDÜRÜ MUTLU GÜL – Zaten başka bir dağıtım şirketinin bayisinin, kanopisinin altından, deposundan yakıt indirmek yasaktır. Dağıtıcılar arasında yani dağıtım lisansı olana, benim gibi, OPET, BP vesairesine dağıtıcı lisansı kapsamında ürün veriyoruz.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdi, bu alanda müthiş de bir rekabet var. Bayiler eskiden beş yıllık bir anlaşma yapıyorlardı...

TP PETROL DAĞITIM AŞ GENEL MÜDÜRÜ MUTLU GÜL – On beş yıl yapıyorlardı. 2010 Eylül ayında, Rekabet Kurulu kararıyla on beş yıllık intifa süreleri beş yıla indirildi. Az önce zikrettiğim üzere de 80 tane bayiye biz 2015 yılında bu süreç kapsamında Türkiye Petrolleri kapsamına dâhil ettik.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bunları transfer etmek için de çok büyük paralar harcanıyor. Ben biliyorum, etrafta bayi olan arkadaşlardan “Devrettik; 2 milyon dolar aldım, 3 milyon dolar aldım bu beş yıllık süreç için.” falan diye. Tabii, bir devlet kurumunun bunlarla bu şekilde, büyük şirketlere vererek... Belki 80 tane aldılar ama 180 tane, 200 tane diğerleri almıştır muhtemelen. Küçümsemek için söylemiyorum bunları; rekabet etmesi, kanuna, mevzuata uygun olarak bunları yapılabilmesi zorlaştırıyor elini.

BAŞKAN – Kaçınıcı oldunuz?

TP PETROL DAĞITIM AŞ GENEL MÜDÜRÜ MUTLU GÜL – 2015 yılında bünyesine en fazla bayi kazandıran 2'nci dağıtım şirketi olduk.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Öyle mi?

TP PETROL DAĞITIM AŞ GENEL MÜDÜRÜ MUTLU GÜL – Evet.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – İyi para veriyorsunuz o zaman. Bizim öyle bir...

TP PETROL DAĞITIM AŞ GENEL MÜDÜRÜ MUTLU GÜL – Yok, onunla alakalı da...

BAŞKAN – Sayın Akar, size de yaranamıyoruz yani.

TP PETROL DAĞITIM AŞ GENEL MÜDÜRÜ MUTLU GÜL – ...Sayın Vekilimin sorusu dâhilinde cevap vereceğim sizinkiyle birleştirerek.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Yaranma anlamında söylemiyorum, tablo çiziyorum da onun için söylüyorum.

Hem bayiler anlamında hem de lojistik sektörü anlamında rekabet çok güçlendi Türkiye'de. Ciddi anlamda lojistik sektörü de gelişti, özel sektör. Yani, bu şirketin tek başına TPAO'dan ayrılarak yapılmasını stratejik olarak doğru

bulmadığımı ifade etmeye çalışıyorum. Yani, bu şirket iyi işler yapıyor olabilir, kârlılığı artırıyor da olabilir ama bu kârlılık bir TPAO'ya, bir üretim tesisine de yansıyabilirdi. Ayrıştırılması biraz elini zayıflattı, ana şirketin elini zayıflattı.

Sonra, bu şirket... Herhâlde, anladığım kadarıyla daha önce bunun merkezi yurt dışındaydı. Burada başka şirketler, yurt dışında kurulan şirketler toplanmıştı. Herhâlde orada sıkıntılar yaşandı ki Türkiye'ye geldi diye düşünüyorum.

Sonuç olarak, niye özelleştiriyoruz? Kâr da ediyor. Yani, devlete vergisini de veriyor. Zaten devlet petrol istasyonlarını vergi müesseseleri olarak kullanıyor. Niye özelleştiriyoruz? Hani verimsiz olur, dersin... Bütün devlet şirketleri kâr etmek zorunda değildir ama bu şirket de kâr ediyor ayrıca. Bak, ne güzel de şey yapmışlar, diğer şirketlerin önüne geçmişler, 80 tane bayi transferi de yapmışlar. Kamu kurum ve kuruluşlarına da hizmet edebilir ama rekabet o kadar büyük ki uluslararası şirketlerle, kamu kurum ve kuruluşları daha büyük indirimler de alıyor zaman zaman başka şirketlerden. Onu daha da büyüterek, daha da güçlendirerek o rekabet şansını da vermek lazım diye düşünüyorum. Yani, böyle "Gitsin." demek, "Satalım." demek doğru değil diye düşünüyorum. Madem işler yürüyor, kâr da ediyor, iyi de yönetiliyorsa problem yok. Ama buradaki tereddüt Melike Hanım'ın sorularında aslında. Kulağıma geliyor bazı şeyler, Melike Hanım da bunları sordu. Bunlara da dikkat edilmesi gerektiğini düşünüyorum. Burada, zaman zaman teminatla alınmadığı, teminatlarda problem çıktığı gibi tespitler de var. Bunların bir denetim çerçevesinde veya işte Sayıştay zaten yapıyor bu denetimleri, en aza indirilmesi hatta ortadan kaldırılması gerekiyor diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum, başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Genel Müdür.

TP PETROL DAĞITIM AŞ GENEL MÜDÜRÜ MUTLU GÜL – Sayın Başkanım, öncelikle bayilikleri nasıl verdiğimizle alakalı kısa bir bilgilendirme yapmak istiyorum.

Bizim şu an 13 tane saha müdürümüz Türkiye'nin belirli noktalarında varlar ve burada mevcut bayilerle -gerek diğer dağıtım şirketlerinin tabelalarını taşıyan bayiler olsun gerekse yeni yapılacak istasyonlar olsun- onlarla alakalı önce görüşme hâlinde olurlar ve onların mevcut satış koşullarına göre bir teklifte bulunurlar. Bu teklifi, bizim Proje Yatırım Daire Başkanlığımız -nasıl ki bademcikler vücudun sigortasıdır- bu manada tekliflerin ne kadar sağlıklı ve sıhhatli olduğunu, zikredilen taahhütlerin veya o bayinin kapasitesinin ne kadar gerçekçi olduğunu gider yerinde görür ve DCF Modeli dediğimiz, tüm girdilerin mevcut olduğu bir yapının içerisine bu teklif konulur ve orada IRR dediğimiz iç verimlilik oranı ve ne kadarlık bize gelir getireceği hesaplanır. Eğer makul bir seviyedeyseniz -Genel Müdürlüğün oluruyla- ayrıca bir de Yönetim Kuruluna gider ve Yönetim Kurulunda değerlendirilir. Bu kadar detaylı şunun için zikrettim: Yani, bu yapıyı sorgulayan ve bakan 5-6 tane ayrı mekanizma var birbirinden bağımsız.

Peki -Haydar Akar Vekilimizin sorusuyla da biraz birleştireceğim- bu paralar neye göre, ne kadar veriliyor? Biz beş yıllık bir bayilik verirken beş yıllık edineceğimiz kâr öngörüsünde bulunuruz. Bu öngörüye neye göre yapıyoruz? Eğer çalışan bir istasyonsa onun otomasyon verilerini alıyoruz, güncel, gerçek, reel verilerini, onun üzerinden beş yılda biz bu bayiden ne kadar kâr elde ederiz, ona bakıyoruz ve bu bayilikle anlaşma noktasında ne kadarından feragat edebiliriz, onun pazarlığını bayiyle yapıyoruz ve onun neticesinde Proje Yatırım bunu değerlendiriyor ve Yönetim Kuruluna sevk ediyoruz. Bu diğer beş yıl safhasında bayiliğin ne kadar aktif, pasif kaldığıyla alakalı detaylı bilgiyi ben makamınıza ayrıyeten arz edeceğim ama bizim 2015 yılında -yanılmıyorsa- 21 tane sözleşmesi biten bayimiz vardı ve büyük bir çoğunluğunu devam ettirir hâlde sağladık. Şu an mevcut bayilerimiz içerisinde de -384 bayimiz içerisinde de- toptasınız 6-7 tane aktif olmayan bayi vardır. Bunların büyük bir kısmı da zaten bayinin kendi mali durumunun, finans durumunun buna müsaade etmemesinden kaynaklıdır.

Bir diğer konu, Türkiye Petrollerinin, bir üst kuruluşunun değişme konusu. Bizim hiç yurt dışında olmadı merkezimiz Sayın Vekilim. Bağlı olduğumuz kuruluşların ikisi de yurt dışı merkezliydi ama Türkiye Petrolleri hep Türkiye merkezli oldu, onu zikretmek isterim.

Az önce zikrettiğiniz üzere, büyük bir fotoğraf çekilebilir, bu konu karşı gelinebilecek bir konu değil. Yani, üretiminden dağıtımına kadar yapılabilir ama bu bir stratejidir. Yani, bununla alakalı stratejiler ilgili bakanlıklar, kurumlar tarafından değerlendirildiği için o konuda herhâlde benim daha fazla bir şey söylemem icap etmez.

Teminat yapısıyla alakalı çok net bir şey söyleyebilirim. Bu şirket 2010 yılından sonra hiçbir şekilde birebir teminat almadan bayilik vermemiştir, hâlâ da vermemektedir. Ama 2010 yılı öncesinde birtakım sıkıntılar olduğu gerçektir, daha önceki Sayıştay raporlarında bizatihi sizler de görmüşsünüzdür. Ama 2010'dan beri kesinlikle bire bir banka teminat mektubu alınmaktadır. Çok özel yerlerde -atıyorum- İstanbul'un merkezinde, Ankara'nın göbeğinde çok özel bayilerde bire bir ipotekle bayilik verilmektedir. Onun haricinde, teminatsız bir yapımız söz konusu değildir.

Bunları da burada sizinle paylaşmak isterim.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Kaç yılı demiştiniz?

TP PETROL DAĞITIM AŞ GENEL MÜDÜRÜ MUTLU GÜL – 2010'dan beri.

Onun haricinde, zannımca sorularınıza yeterli geldiyse Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Türkiye Petrolleri Petrol Dağıtım Anonim Şirketi Genel Müdürlüğünün 2013 ve 2014 hesap dönemlerine ilişkin sonuç bölümlerini ayrı ayrı okutup genel görüşlerinize sunacağım.

2013 yılını okutuyorum:

Sonuç: TP Petrol Dağıtım Anonim Şirketinin 02/07/2014 tarihinde kendi genel kurul toplantısında kabul edilen 2013 yılı bilançosu ve 5 milyon 183 bin 129,21 TL Türk lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu genel görüşmeye sunulur.

BAŞKAN – Genel görüşlerinize sunulmuştur.

2014 yılını okutuyorum:

Sonuç: TP Petrol Dağıtım Anonim Şirketinin 11/05/2015 tarihinde kendi genel kurul toplantısında kabul edilen 2014 yılı bilançosu ve 53 milyon 262 bin 468,03 TL dönem kârıyla kapanan gelir tablosu genel görüşmeye sunulur.

BAŞKAN – Genel görüşlerinize sunulmuştur.

Son sözü Sayın Genel Müdürümüze veriyorum.

TP PETROL DAĞITIM AŞ GENEL MÜDÜRÜ MUTLU GÜL – Sayın Başkanım, sayın vekillerim; öncelikle çok teşekkür ediyorum verdiğiniz katkılardan dolayı. Burada, yine, Sayıştaya da huzurunuzda teşekkür ediyorum bize yapıcı eleştirilerinden dolayı.

Saygılarımı arz ediyorum efendim.

BAŞKAN – Ben de genç ve başarılı Sayın Genel Müdürümüze çok teşekkür ediyorum.

Gerek KİT’lerimizde gerekse devletin diğer kademelerinde böyle genç yöneticilerimizin sayısının artmasını temenni ederek konuyu bağlamak istiyorum.

Türkiye Petrolleri Petrol Dağıtım Anonim Şirketi Genel Müdürlüğünün 2013 ve 2014 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri sona ermiştir.

Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğünün 2013 ve 2014; İMKB, Altın Borsası ve Merkezi Kayıt Kuruluşunun 2011 ve 2012 yılları bilanço ve netice hesaplarını görüşmek için 4 Mayıs 2016 Çarşamba saat 10.30’da toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 14.11

